

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

Tractatus IV. De Absolutione Sacramentali, & etiam moribundus sensibus
desitutis largienda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

cuerint, attento solo decreto capituli: *Cum infirmitas, de penit. & remis.* illorum tamen ratio locum etiam habet post motum proprium Pij Quinti, nam si ea desertio est contra charitatem, nihil contra charitatem intendere debuit Pius Quintus in suo motu proprio. Ita Fagund. cui adde Fragosum *de Republica tom. 1. l. 5. disp. 13. §. 9. n. 222.* Escobar de *Mendoza in Theol. mor. tr. 1. exam. 7. c. 3. n. 86. in fine.*

5. Non deseram hic obiter adnotare, aliquos docere teneri Medicum per se, vel per alium nunciare mortem infirmo, quam praeognovit cito, & certo venturam, quando talis praenunciatio proderit valde animae infirmi, nec adhuc disposuit de bonis suis, & confitebitur si forte habuerit conscientiam de mortali, in quo eventu tenetur, secus si probabiliter credit, quod praenunciatio mortis parum, aut nihil pro-

futura sit infirmo; eo quod de bonis animae, ac fortunae jam disposuerit; tunc enim damnosa erit corpori, semper tamen bono corporis, bona animae sunt praefenda. Ita Joan. de Neap. *quodl. 1. 1. quem sequitur Tabien. verb. Medicus n. 15.* & Sylvest. *cod. verb. n. 4. vers. quartum*, ubi subdit ad id teneri Medicum, etiam quando dubitat an haec praenunciatio profutura sit, necne, quia in dubio debet, si potest commodè homo avertere à proximo suo damnum notabile. Quare non est standum dicto Galeni, dicentis Medicos erga infirmos deploratos debere semper sanitate spondere, quia hoc non procedit, nisi quando nunciatio esset valde nociva; vel potius dicendum est Galenum fuisse loquutum tanquam conscium vitae temporalis, & omnino vitae spiritalis ignorantem. Sic Sylvest. *suprà.* Vide Fragos. *ubi suprà. n. 224.*

In indice primo hujus Tom. I. Lege Apendicem ad hunc Tract. III. Ubi invenies alias plures difficultates mistas, & dispersas per alios Tom. Tract. & Ref. quae simul pertinent ad hunc Tract. III. de Sacram. Penitentiae.

TRACTATUS QUARTUS DE ABSOLVTIONE SACRAMENTALI.

Et etiam moribundis sensibus destitutis largienda.

RESOL. I.

An Confessarius absolvens aliquem, sine jurisdictione, teneatur monere poenitentem de defectu?

Idem est, si sine sufficienti dispositione poenitentis eum absolvit, aut non obligavit ad restitutionem faciendam ad quam debebat illum obligare. Ex p. 11. tr. 4. & Misc. 4. Ref. 9.

Sup. hoc primo casu ut in annotatione posita infra in §. Sed hanc, & signanter in §. Haec omnia hujus Ref.

Pro secundo casu in §. Sed. hujus Ref. ad lin. 11. & §. ult. Pro tertio casu infra prope finem §. Sed hanc.

hujus Ref. & magis late infra in tr. 6. Ref. 22. & in aliis veris ejus not.

Sup. hoc infra in fine §. Haec omnia. hujus Ref. & in alio §. ejus annot.

Sup. hac bona fide lege latam doctrinam infra Resol. 9. per totam, & aliarum ejus notationum.

QUAE SUS curiosus, & practicable, & ad illum negativè respondet novissime Joannes Pont. in *Cur. Toel. disp. 46. q. 111. concl. 6. n. 149.* ubi sic ait; Quares quomodo se gerere debet Confessarius quando sine jurisdictione absolvi, aut sine sufficienti dispositione poenitentis; aut non obligabat ad restitutionem faciendam, ad quam debebat obligare, & quam propterea poenitens non faciet, quia putat se non esse obligatum ad illam faciendam. Quantum ad defectum ob carentiam jurisdictionis, quando absolutio ex illo capite est invalida.

2. Respondeo, mihi probari sententiam Antonini, Sylvestri, Navatri, ac Joannis Valeri, non teneri confessarium ad aliquid significandum poenitenti; sed sufficere, quod satisfaciatur Deo pro proprio peccato, nisi poenitens esset in statu, in quo verisimiliter non crederetur postea ullo modo confessurus ulla peccata.

3. Ratio est, quia quamvis non sit verè absolutus, nisi habuerit contritionem, tamen cum praecedat bona fide prima sequenti confessione erit in statu gratiae, non obstante priori defectu; quia peccata tum malè confessà, condonabuntur indirectè postea virtute alterius Confessionis sequentis.

4. Unde non videtur fieri ipsi tantum malum, ob quod Confessarius deberet infamare se dicendo, quod absolvit male.

5. Dixit autem, nisi poenitens esset in statu, &c. quia tum periculum damnationis aeternae poeniten-

tis sufficienter obligaret Confessarium ad significandum defectum proprium.

6. Dices cum Joanne, Medina, Soto, Corduba, Valquez, Suarez, quos sequitur Cardinalis de Lugo, eum qui est causa alicui non observandi praeccepti divini propter ignorantiam quam causavit in ipso, debere tollere illam ignorantiam, praesertim si potest sine gravi damno. Sed Confessarius sic absolvens, est causa cur poenitens non confiteatur validè sua peccata, ut tenetur ex praeccepto divino; quia putans se validè absolutum, ignorat se teneri ad confitenda iterum ea peccata: ergo.

7. Probatur major, quia si quis diceret alicui, obligato ad audiendam Missam, quod non esset obligatus, aut quod fornicatio simplex non esset prohibita, deberet postea significare contrarium.

8. Respondeo, distinguendo majorem, quando non observavit illud praecceptum sufficienter, quantum est ex parte sua concedo, quando observavit, nego majorem, & consequentiam, quia poenitens in nostro casu jam satisfecit, quantum est ex parte sua, praeccepto de confitendis illis peccatis. In casu autem Missae, & fornicationis non solum non observabit praecceptum, sed committet actum oppositum.

9. Possit etiam distingui major alio modo, quando periculum esset, quod si non tolleretur ignorantiam, alia similia peccata lapsius committerentur, aut venirent in cognitionem erroris illius, qui causavit ignorantiam, aut aliquid aliud detrimentum grave succederet, concedo; quando non, nego.

10. In casu autem ignorantiae de obligatione audiendi Missam, & fornicationis, & de prohibitione fornicationis, illud periculum esset, non verò in casu confessionis invalidae ex defectu jurisdictionis in Sacerdote. Hanc responsionem praefero priori, & videtur mihi valde notanda. Hucusque Pontius, cui adde Joannem de Soria in *epilogo summarum p. 2. tract. 1. sect. 1. disp. 6. §. circa casus reservatos*, cuius verba alibi adduxi.

11. Sed

11. Sed hanc sententiam ego alibi non admisi, & nunc iterum non admitto, est enim contra communem sententiam Doctorum, demptis aliquibus, & ita me citato tenet Leander de Sacram. tom. 1. tr. 5. disp. 11. q. 134. unde in re tam gravi non gravabor hic apponere verba sapientissimi Jacobi Granadi in 3. part. D. Thoma contr. 7. tract. 10. disp. 10. num. 5. Tertius (asserit) defectus committi potest in aliquo essentiali sine quo Sacramentum poenitentiae fuit nullum, ut si poenitens absolutus esset sine dolore requisito, aut Confessarius absolvisset sine jurisdictione; & tunc non est dubium, quin teneatur Confessarius vocare poenitentem, & petita licentia detegere veritatem, & curare ut legitime confiteatur; excusari tamen aliquando possit Confessarius ab hac obligatione, si inde resultaret sibi damnum, quod praponderat, ut bene Suarez scilicet. 6. num. 7. notat autem Ledesma in tractat. de poenitentia cap. 22. dub. 6. tam pro hoc casu, quam pro aliis, in quibus tenetur Confessarius monere poenitentem, petendam esse ab eo licentiam (nisi forte iterum ad confitendum eidem revertetur) quia sine illa non potest agere cum illo de rebus in confessione jam peractis extra confessionem; unde si nolit poenitens eam concedere; liber erit Confessarius ab obligatione, quod ego verum puto saltem, quando Confessarius nihil positivè dixit poenitenti, unde proveniret damnum tertiae personae, nam si dixisset mala fide, & peccando lethaliter, cum non teneret ad restituendum, videbitur Confessarius obligatus ad restitutionem, si poenitens non restituat; Si verò id dixit bona fide, & non peccando lethaliter, non tenebitur ad restituendum; addit etiam Ledesma, & bene, si poenitens sit absens, monendum esse per litteras à Confessario, dicente se habere negotium non levis momenti, quod cum illo tractari oportet, & obtenta licentia tractabit, non verò aliter.

12. Hac omnia Granadus loco citato; addam etiam hic verba Remigij in pract. confess. tr. 5. c. 5. §. 20. n. 3. ubi sic ait; [Quando el confessor absolvo el penitente de algunos casos reservados sobre que no tenia autoridad, deve procurarla del superior, y pedir licentia del penitente para hablarle acerca de su confession y absolverle, si esto se puede hazer sin escandalo porque aliàs le ha de dexar en su buena fe; y como dize Henriquez, no avisarle nada de su absolucion invalida, porque se puede creer que ya esta en gracia, por la que diò el confessor de los peccados, sobre que tenia autoridad, y jurisdiccion directa, y de los reservados indirectamente. Fuera de que semejante persona se ha de constituir en gracia por otra confession con qualquier Sacerdote que la haga, haziendole de attrito contrito, y consequentemente no padecera niugun daño espiritual de la absolucion antecedente. Es tambien buen consejo, que el confessor que cometio algun yerro en la confession, procure si el penitente se viene a caso à reconciliar, dezirle dissimuladamente, se acuse de todo lo que otra vez se acusò y absolverle; nam hoc fatis est, ut nova absolutio cadat in totam illam materiam superiorem, que illi uno verbo sufficienter nunc explicatur. Bien es verdad que si el penitente estuviere enfermo, y cercano à la muerte quedaria el confessor obligado el avisar le del defecto cometido, y azer que se confessasse nuevamente por amor del peligro de su alma, si muriesse con la invalida absolucion.] Ita ille.

13. Nota verò, quod etiam est tenendum ex Pontio, ubi supra n. 150. Quantum ad defectum Confessarii; ex eo quod ejus culpa poenitens non significaverat omnia sua peccata, aut circumstantias ex se

neccarias; si defectus fuit talis, ut ejus occasione poenitens verifimiliter committeret similem errorem iterum, ut Confessarius diceret, non esse necessario exprimendas circumstantias mutantes speciem, aut numerum peccatorum; tenetur admonere poenitentem si absque gravi detrimento poterit, sive culpabiliter, sive inculpabiliter commisit defectum; quia hoc exigit charitas, ut scilicet caveat errorem proximi in re tam necessaria, praesertim cum ipse fuerit causa ipsius. Excusabit autem ad hoc grave detrimentum, quia illi errori potest cavere in aliis confessionibus per alium Confessarium, quem credibile est non omisurum interrogare de similibus circumstantiis, aut numero, si ipsemet poenitens omittat illa specificare.

RESOL. II.

An sit valida absolutio sacramentalis collata sub conditione de praeterito, vel futuro?

Et an si quis impenderet absolutionem sacramentalem dicendo: Ego tibi peccata remitto, condono; remittuntur tibi peccata: Sacramentum absolutionis tibi impendo, an, inquam, peccet mortaliter? Ex part. 1. 1. tract. 4. & Misc. 4. Ref. 18.

§. 1. Respondeo cum communi, quod sic, modo conditio sit de praeterito, aut praesenti de re quae verè est, vel fuit, ut absolvo te si habes dispositionem requisitam; si possum te absolvere; si restitueris heri quod debebas.

2. Ratio est, quia talis conditio nec suspendit effectum Sacramenti, nec reddit poenitentem incertum alio modo quam esset incertus si daretur absolutio sine illa conditione, & praeterea, de facto datur quandoque Baptismus cum conditione, si non sit baptizatus.

3. Existimo tamen non valere formam cum conditione de praesenti, aut praeterito de re, cujus existantia non potest moraliter cognosci nec à Sacerdote, nec à poenitente, cum tamen si daretur absolute magis essent certi de absolutione; v.g. si quis diceret; Ego te absolvo, si Alexander Magnus fecit aliquid, de quo nulla habetur noticia in historiis, aut si Magnus Turca jam dormiat: nam & absolutio data cum talibus conditionibus esset ridicula, nec est verifimile quod Deus instituerit pro forma Sacramenti formam ridiculam.

4. Et praeterea forma Sacramenti debet esse ex natura sua talis, ut explicatione ipsius si cognosceretur, Ecclesia, & ipsemet poenitens, ac Sacerdos absolvens possit moraliter cognoscere Sacramentum valide collatum fuisse, modo poenitens fuerit bene dispositus.

5. Si verò conditio sit de futuro, ut absolvo te si cras restitueris; aut absolvo te, si sol cras oritur; aut si Antichristus sit futurus; major est in resolvendo difficultas.

6. Hiquæus existimat conditionem de futuro, quod certo cognoscitur pro praesenti futurum, non impedire validitatem absolutionis; eam verò, quae est de futuro incerto impedire.

7. Conink verò, & Cardinalis de Lugo putant utramque esse invalidam, quia utraque aequè suspendit effectum Sacramenti.

8. Sed contra, nam conditio de futuro certo: ut ita dicam, non ita ex natura sua suspendit, quin Ecclesia possit colligere reum esse absolutum, & revera illa conditio si Antichristus sit futurus, aequivalet huic: si verum sit, quod Antichristus sit futurus; Unde conditio est de praesenti veritate futurationis

T 4 Antichristi,

Antichristi, quamvis dicatur esse conditio de futuro, quia objectum ipsius est aliquid futurum, conditio verò de futuro incerto suspendit effectum, quantum ad cognitionem quam posset habere Ecclesia ex natura formæ, sicut conditio de præsentis, si Turca dormiat.

9. Itaque existimo cum Hiquazo, conditionem de futuro certo nullo modo impedire validitatem formæ ex eo, quod sit de futuro tali præcisè, nisi aliunde ex ridiculitate conditionis, ut dixi supra colligeretur, quod non deberet existimari forma valida.

10. Quantum autem ad conditionem de futuro incerto, ut si cras restitueris te absolvo, sentio cum communi, quod invalide absolviatur, quia licet, ut paulò ante dixi de altera conditione, illa æquivaleret, si verum sit, quod restitueris, quæ conditio est de præsentis, & cognoscitur à Deo esse ex suppositione futuritionis; tamen quantum ad cognitionem, quam vel Confessarius, vel penitens, vel Ecclesia potest habere, non potest sciri, quod penitens esset pro præsentis absolutus cum ulla morali certitudine, etiamsi esset benè dispositus, & absolutio data à Sacerdote cum debita intentione; forma autem valida Sacramenti huius, & aliorum omnium saltem præter matrimonium, debet esse talis, ut ex natura ipsius, supposita dispositione suscipientis, & legitima applicatione ipsius per Ministrum, possit Ecclesia cognoscere, quod fortiaur in præsentis effectum.

11. Nec obstat dicere cum Eminentissimo Domino meo Cardinali Lugo, quòd sicut consensus conditionalis mariti ducentis mulierem, si ipsa consenserit, transit in absolutum, nisi retractetur posita conditio, & tunc confertur gratia mediante matrimonio; ita absolutio data cum conditio de futuro, dabit effectum posita conditio, & tunc fiet validum Sacramentum.

12. Respondeo, negando consequentiam, quia posita conditio illa, à qua dependebat consensus mariti, ponitur de præsentis materia & forma ejus, quæ est mutui utriusque contrahentis consensus, absque alio impedimento, ut supponitur, consensus quidem mulieris actu & realiter; consensus verò viri ad minus mortaliter? Unde non est mirum, quod tum contrahatur validè matrimonium, & fiat Sacramentum illud validè: sed conditio futuri posita in absolute conditio non est nec materia, nec forma Sacramenti, nec consequenter ea posita applicatur materia & forma, sed illa applicata fuerit antecedenter; Unde antecedenter debent causare gratiam, & constituere Sacramentum, unde si tum non constituerint validum, nec contulerint gratiam, postea non debebant alterutrum facere, nisi postea applicentur; sicut enim, in ipso matrimonio non constituunt Sacramentum, nisi quando actu applicentur; ita nec in aliis Sacramentis debent actu constituere, nisi quando actu applicentur.

13. Et hæc omnia docet Joannes Pontius in *cur. Theologia disput. 46. quest. 2. conclus. 2. num. 15*. Vide Leandrum de *Sacram. tom. 1. tract. 5. disput. 2. quest. 23. cum seq.* Castrum Palaum *tom. 4. tract. 23. punct. 5. num. 9.*

14. Notandum est tamen hic obiter casus, de quo, dum hæc scriberem fui interrogatus, An si quis impenderet absolutionem dicendo, Ego tibi peccata remitto, condono, remittuntur tibi peccata, Sacramentum absolutionis tibi impendo, An inquam peccet mortaliter? Aliqui censent his, & similibus casibus, quando forma non redditur dubia, non committi peccatum mortale, seposito scandalo, ut Sotus in *4. dist. 14. quest. 1. art. 3. in fine*, & Valentia *tom. 4.*

Sup. contentio in hoc & seqq. lege infra doctrinam Ref. 8. per totam, & signanter §. ult.

disput. 7. quest. 2. punct. 3. §. esset tamen peccatum mortale.

15. Sed aliqui putant esse peccatum mortale; eo quod modus ordinarius absolviendi ex consuetudine graviter obliget, neque possit occurrere iusta causa illum mutandi.

16. Et in hanc sententiam magis propendo cum Vasquez in *3. part. tom. 4. quest. 84. artic. 3. dub. 3. num. 12.* & Præposit. in *3. part. q. 6. de forma Sacram. penit. dub. 1. num. 8.*

RESOL. III.

An Confessarius absolvens penitentem sub his verbis, Nos absolvimus vos in nomine Patris, &c. peccet mortaliter?

Et supponitur Confessarium validè sic absolvere.

Et advertitur posse, interdum expedire unica absolutione absolvere multos, quando urget periculum mortis; sicut una ablutione baptizari multi possunt.

Et docetur in forma absolutionis pronomen, Te, esse de essentia Sacramenti. Ex *part. 11. tract. 6. & Milc. 6. Refol. 15.*

§. 1. Confessarium validè sic absolvere patet ex his, quæ docet Granadus in *3. p. contr. 7. tr. 1. disp. 6. sect. 4. n. 30*. Secundò quæri potest an hæc sit forma sufficiens: *Nos absolvimus vos*? Respondetur pronomen, *nos*, quod se tenet ex parte subiecti, dupliciter accipi posse: Primò ut significet unam tantum personam, quæ tamen ob autoritatem utatur eo termino, sicut uti solent Episcopi, & Reges, & sic non est dubium quin non obstat veritati absolutionis; secundò, ut significet plures Sacerdotes simul concurrere, ut causas inadæquatas ad eundem absolviendum, & sic forma non valeret, quia de ratione huius Sacramenti est ut ab uno ministro adæquatè conferatur; & ob eandem causam diximus in materia de Baptismo, non posse validè baptizari eundem à duobus. Quod attinet ad pronomen *Vos*, se tenens ex parte prædicati, dicendum est non obstat veritati formæ huius Sacramenti; nam vel illud usurpatur etiam ob autoritatem personæ quæ absolviunt, ut si quis absolvens Episcopum diceret: *Ego vos absolvo*; & sic patet non esse mutationem alicujus momenti, vel usurpatur eo quod simul plures homines ab eodem Confessario simul absolvantur; & ea etiam non est mutatio substantialis; imò in casu urgentis necessitatis liceret id facere, ut si naufragium immineret, & simul plures confiterentur eidem Sacerdoti, essetque periculum in mora. Ita Granadus.

2. Sed difficultas est, an in tali casu Confessarius sic absolvens peccet mortaliter: Et negativè respondet Amicus in *cur. theol. tom. 8. disp. 11. n. 31*. ubi sic asserit, Notat Caietanus in *summa*, absolutionem datam in plurali, honoris causa, validam esse peccare tamen Sacerdotem qui illa utitur, recedendo à communi forma Ecclesiæ. Haud tamen puto peccatum esse mortale. Advertit etiam Henriquez *lib. 4. de sacrament. cap. 11. num. 4.* posse, & interdum expedire, unica absolutione absolvere multos, quando urget periculum mortis; sicut una ablutione baptizari possunt multi. Est contra summam Tabienam, *verb. absolutio 1. num. 8.* docentem, non posse plures simul absolvi ab uno. Ita Amicus, cui ego etiam adhareo.

3. Notandum est hic obiter, in forma absolutionis, pronomen, *Te*, esse de essentia Sacramenti, quoniam actio absolutiva debet esse determinata ad subiectum, quod absolvit; non est autem determinata, nisi per pronomen, *Te*. Unde si iudex audito reo, vellet

Sup. hoc magis in principio Ref. 10.

Sup. hoc in Ref. 46. §. ult. & in Ref. 47. §. 1. in fine & supra in tr. 1. Ref. 123. verò Tertio

Sup. hoc de pra in tr. 1. Ref. 35. §. 4. & in alio ejus primæ not. Sup. hoc in §. ult. Ref. primæ not. leg. & de pra in tr. 1. Ref. 60. §. vellet

vellet illum absolvere, non sufficienter absolveret per solum verbum, absolvo. Pari modo non esset sufficiens forma Baptismi si omitteretur pronomen, &c. Ratio verò est, quia actio magis pendet à subiecto, circa quod determinatè verlatur, quam termino, à quo absolvitur: ergo major ratio est, ut in Sacramentum Pœnitentiæ exprimat subiectum, quod est absolvendum, quam peccata à quibus est absolvendum, sed hæc omnia non procedunt si Confessarius dicat, Ego absolvo à peccatis tuis; nam in illa particula, tuis, includitur, & implicite continetur pronomen, Te. Et ita docet Eminentissimus dominus meus Cardinalis Lugo de sacr. pœnit. disp. 17. sect. 1. num. 24. & post illum Leander de sacr. tom. 1. tr. 5. disp. 2. quest. 4.

RESOL. IV.

An plures possint esse Ministri unius pœnitentis in eadem confessione? Et in textu hujus Ref. apponuntur aliqui casus, quavis raro contingentes pro praxi supradicta questionis. Sed magis difficultas est, an in dictis casibus essent duo Sacramenta, vel unum tantum? Et an quando valide duo simul absolvant, possint simul dicere: Nos te absolvimus? Ex part. 1. tr. 8. & Misc. 8. Ref. 46.

TRACTAT hoc dubium Eminentissimus Cardinalis Lugo de Sacr. pœnit. disp. 13. sect. 7. querens utrum forma absolutionis possit proferri à pluribus ministris, & num. 160. sic respondet, In primis non videtur dubium, quod absolvitio utriusque esset valida; si uterque simul perficeret prolationem formæ, pœnitens esset dispositus, quia utraque esset forma prolata à legitimo ministro super materiam debitam, & non esset major ratio cur una absolutio haberet effectum, quam altera. Dixi tamen si pœnitens esset dispositus, quia cum ille modus accipiendi absolutionem à duobus, & consistendi simul utriusque sit contra Ecclesiæ consuetudinem, multis, quibus consentit Suarez in præfatu. disp. 8. sect. 4. num. 4. putant esse illicitum, & possit ex hac parte deficere dispositio necessaria in pœnitente. Aliquando tamen cessat hæc ratio, ut si moribundo, qui confessionem petit, adveniant duo Sacerdotes, & uterque illum sensibus destitutum absolvat: vel si in naufragio, aut incendio aliquis multis Sacerdotibus presentibus consiteatur, ut ab illis absolvatur, vel denique si bona fide id faceret existimans ita licere, in his enim & similibus casibus locum potest habere hæc questio, & nunc dicimus utramque absolutionem concurrere ad gratiam sacramentalem, quia non est major ratio de una, quam de altera. Quod autem aliqui opponunt repugnare duplicem causam adequatam, qualis esset illa duplex absolutio, facile solvitur; Tum quia hæc absolutio causæ physicae, sed morales, ut suppono ex tractatu de Sacramento in genere. Tum quia licet singulae causæ in actu primo essent sufficientes de facto in actu secundo attemperaretur concursus unius propter præsentiam alterius, & causalitas, seu productio gratiæ abesset duplex, sed unica adequata procedens ab utraque causa; sicut quando de facto plures Sacerdotes consecrant eandem hostiam. Tum denique quia in nostro casu facilis dici posset singulas absolutiones habere suum effectum diversum. Hucusque Lugo.

2. Sed notandum est hic pro curiosis cum Dicast. de Sacr. tom. 2. tr. 8. disp. 10. dub. 2. n. 13. casum posse occurrere ad impossibile, qui si contingat videtur

posse, imo & debere absolvi simul à duobus. Nempe si quando quis in prælio vulneratus ad mortem, & morti proximus cepit uni confiteri, & propter periculum supervenientis hostis, Confessarius ante absolutionem fugiat, postea verò cessante illo instante periculo redeat ad moribundum cujus jam confessionem alius Confessarius cepisset excipere, ita ut uterque Confessarius jam præsens sit, & neuter integram confessionem excepisset, sed unus unam partem, alter alteram, pœnitens verò esset jam alienatus à sensibus, uterque posset, & deberet absolvere directè ab iis quæ audivit, ut potè nesciens an illa ipsa, vel alia (saltem ex parte) explicaverit secundo Confessario, cumque fortè sit periculum in mora, poterit uterque simul absolutionem impendere directè eorum quæ audivit, ut cætera simul indirectè remittantur, quæ quidem omnia sunt valde notanda.

3. Sed magis difficultas est, an in prædictis casibus essent duo Sacramenta, vel unum tantum, de qua vide Lugum, & Dicastill. loco citato qui tamen in pluribus inter se discrepant, quibus adde Averlam de Sacram. pœnit. q. 12. sect. 5.

4. Ex his oritur aliud dubium, an quando duo valide simul absolvant, possint singuli dicere; Nos te absolvimus? Suarez tom. 3. in 3. part. disp. 23. sect. 1. n. 13. valere putat, si sensus non sit, quod uterque concurrat ut causa partialis, sed quòd uterque causet illum effectum, perinde atque si duo consecrent eandem hostiam, verè dicit uterque nos consecravimus hanc hostiam. Vasquez in hac materia quest. 91. art. 4. dub. 1. n. 8. negat valere, juxta ea quæ tom. 2. in 3. part. latius dixerat de Baptismo. Idem etiam docet Cardinalis Lugo de pœnit. disp. 13. n. 176. Vide etiam Coninch. de Sacram. quest. 67. art. 6. dub. 1. num. 43. & ne deferas recognoscere Dicastillum ubi supra n. 39. cum seqq. ubi more suo latè, & doctè hoc dubium pertractat; & ex illo alia plura dubia emanantia curiosè discutit usque ad num. 62.

RESOL. V.

An sit valida forma absolutionis sacramentalis, si dicatur: Absolvo te, non addendo à peccatis tuis? Et quid est sentiendum, si Sacerdos solum dixerit: Absolvo? Et an talis Confessarius sit denunciandus Sancto officio? Ex part. 11. tract. 6. & Misc. 6. Ref. 11.

§. 1. NOVISSIMÈ negativam sententiã docet Pater Pasqualigus in Sacra Doctrina, t. 2. d. 84. sect. 2. n. 10. ubi sic ait: Dico secundo, verba, Ego te absolvo non sufficiunt, sed necesse est ponere saltem, à peccatis. Probat: Illa verba sunt essentialia formæ, quæ sunt necessaria ad significandum effectum, quem causant: Sed hæc verba, Absolvo te, non significant: ergo. Minor probatur: Effectus Sacramenti est remittere peccata, & ab iis absolvere, verba autem, Absolvo te, non significant absolutionem à peccatis, quia absolvere est indifferens ad significandam absolutionem ab hoc, vel ab illo. Dices de terminari à subiecta materia, quia cadit demonstrativè supra pœnitentem petentem absolvi à peccatis. Contra forma Sacramentorum non debet determinari à materia, sed ipsa debet determinare materiam ad significandum effectum Sacramenti: Ergo si ex se non significat determinatè effectum, non erit sufficiens. Dices secundo, verbum, Absolvere, supponere pro eo, à quo fit absolutio, & ideo non suspendere significationem. Contra verba quæ non significant aliquid unum, sed possunt significare plura, suspendunt significationem, cum non sit major ratio, cur potius unum quam alterum significant; tale autem est

Ad magis firmandam doctrinam hujus Ref. lege Ref. hanc sequens, & si gnanter in Ref. 1. post seq à lin. 1. per totum §. 1. & vide etiam Ref. eius secundæ annot. & in tom. 5. tr. Ref. 187. ad medium, curdium, in vers. sicut propter.

est verbum, *Absolvo*. Confirmatur: verba *Absolvo te*, non significant explicitè, & formaliter absolutionem à peccatis, sed ad summum virtualiter; ergo non sunt sufficiens forma. Consequentia probatur: forma Sacramentorum causat effectum ex vi suæ significationis: ergo ad cauendum requiritur adæquata significatio formalis, quia causa non potest causare, nisi ejus vis causativa formali modo existat. Hucusque Pasqualigus. Sed ante ipsum ex neotericis hanc sententiam docuerat Joannes Wigers in 3. part. D. Thom. q. 84. art. 3. concl. 4. num. 12. Pater Aversa de Sacram. pœnit. q. 1. 2. sect. 3. & Martinon de Sacram. pœnit. die. 5. 2. sect. 1. n. 7. 8. & 9. in fine.

2. Sed ego puto non esse recedendum ab affirmativa sententia, quam communiter asserunt Doctores, Ita S. Thomas p. 3. q. 84. art. 3. Caietanus *ibidem* in *summa verb. absolutio*. Sotus in 4. dist. 14. q. 1. art. 3. in fine. Maytonus, q. 1. art. 2. Angles de Sacrament. pœnit. q. 1. Syluester *verb. absolutio*, q. 6. num. 4. Tabiena *codem verbo*. num. 12. Armilla num. 4. Toletus lib. 3. cap. 12. Suarez, t. 4. in 3. part. disp. 19. sect. 1. Valquez q. 84. art. 3. dub. 4. Sylvius *ibidem*. Henriquez, lib. 4. de Sacram. cap. 11. num. 3. Emanuel Sâ verb. *Absolutio*. Coninch, *disp. 4. dub. 3. num. 30*. Amicus in *curf. Theolog. tom. 8. disp. 10. sect. 1. n. 11*. Præpositus in 3. part. D. Thom. q. 6. de forma Sacram. pœn. dub. 1. num. 4. Granadius in 3. part. Contr. 7. tr. 1. disp. 6. sect. 1. num. 6. Lessius in 3. part. quæst. 84. art. 3. num. 16. Fabius in 4. dist. 14. q. 4. *disp. 21. cap. 3. num. 44. 59. & 61*. Mercerus de Sacram. ad 3. part. q. 84. art. 3. num. 1. Remigius in *præf. confess. tract. 5. cap. 5. §. 1. num. 4*. Joannes de Soria in *Epitome Sacram. p. 2. tract. 1. sect. 1. disp. 6. §. circa formam, seu absolutionem*. Martinus de San Joseph in *mon. confessar. tom. 1. lib. 1. tract. 2. de pœnit. num. 7*. Joannes Henriquez in *compend. cap. 3. num. 2*. Petrus à Sancto Joseph in *Idea Sacram. cap. 27. resol. 3*. Caspensis in *curf. Theol. tom. 2. tract. 24. disp. 2. sect. 4. num. 40*. Opatovius de Sacram. tr. de pœnit. disp. 1. quæst. 3. num. 26. Tannerus tom. 4. Leander de Sacram. tom. 1. tr. 5. disp. 2. quæst. 7. Moscosus in *Summa tract. 6. cap. 13*. Cardinalis Lugo de pœnit. disp. 13. sect. 1. §. 3. num. 34. Fagundez de *Præcept. Eccles. lib. 2. cap. 9. num. 19*. Reginaldus tom. 8. lib. 28. num. 2. Valentia tom. 4. disp. 7. q. 1. punct. 2. Villalobos tom. 1. t. 9. diff. 5. n. 3. Ylambert *prop. 2. n. 7*. Chellifonius in 3. part. q. 84. art. 3. dub. 3. & ibi Pefantius, & Nugnus, Sayrus de Sacram. in *genere lib. 1. cap. 3. part. 5. §. In pœnitentia Sacramento*. Molfesius in *Summa, tom. 1. tract. 7. c. 5. n. 26*. Filliucius tom. 1. tr. 6. c. n. 61. Caltrus Palaus tom. 4. tr. 23. punct. 5. num. 2.

3. Probatur hæc opinio, quia ea tantum verba sunt essentialia formæ alicujus Sacramenti, quæ proprium ejus effectum determinatè significant, prout conjunguntur propriæ suæ materiæ modo sibi debito, ut patet ex formis omnium aliorum Sacramentorum novæ legis; atqui sola ista duo verba, *Absolvo te*, prout juridicè pronuntiantur à Sacerdote supra pœnitentem, statim post explicationem peccatorum in confessione Sacramentali factam, significant determinatè remissionem peccatorum, quæ est proprius effectus Sacramenti pœnitentiæ, omnis omnibus aliis verbis tam antecedentibus quàm consequentibus. Præterea conjunguntur suæ materiæ modo convenienti Sacramento pœnitentiæ, quatenus illud est in forma judicii, in quo accusatio rei, & cognitio criminum ejus debet præcedere, tum pronuntiatio sententiæ absolutoriæ subsequi; igitur sola ista verba *Absolvo te*, sunt de essentia Sacramenti pœnitentiæ.

4. Dico igitur verbum, *Absolvo*, amplam habere significationem, & ad varia determinabilem, quæ ex intentione præferentis possit ad hanc, vel illam si-

gnificationem determinari, & ex subjecta materia potest secundum usum communem cognosci accipi in determinata significatione, scilicet, vel pro absolutione à peccatis, vel pro absolutione à censuris, vel pro absolutione à pœnis & proinde quando in hoc judicio dicitur, *Absolvo te*, ex vi communi, verbum *Absolvo*, satis determinatè significat absolutionem à peccatis, cum significatio illius in hoc Sacramento adapteur juxta exigentiam materiæ quam recipit, & cujus remissio petitur in hoc Sacramento. Confirmatur, quia si quis petat absolutionem à censura, sufficienter absolvetur etiam per illa verba, *Absolvo te*, quia illa verba, præsupposita explicatione censure, sufficienter determinatè significant absolutionem à censura. Itaque cum ea tantum verba constituent essentialiam formam Sacramenti, quæ cum adjunctis circumstantiis exprimit principalem effectum Sacramenti; ita sunt hæc verba, *Absolvo te*, in forma Sacramenti pœnitentiæ; ergo hæc tantum constituent essentialiam formæ hujus Sacramenti. Major constat, nam verba quoad significationem sumenda sunt secundum omnes circumstantias quas habent adjunctas, & secundum quas ex communi hominum institutione, determinantur ad significandum, ut patet in illa forma Baptismi corruptè prolata. *Ego te Baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*, quæ ex declaratione Zachariæ Papæ valida, est, eo quod prolata in talibus circumstantiis, ex communi hominum sensu significant mysterium Sanctissimæ Trinitatis, quæ tamen sub aliis circumstantiis prolata, illud non significarent. Pari igitur ratione, verba hæc, *Absolvo te*, etsi ex se indifferentia sint, ad significandam tam absolutionem à censura, quàm à peccatis, prolata tamen supra pœnitentem, quia sua peccata confessus est Sacerdoti, determinatur ad significandam absolutionem à peccatis, qui est principalis effectus hujus Sacramenti. Unde ex his patet responsio ad argumenta Pasqualigi, & Merceri: nam licet verbum, *Absolvo*, indifferens sit, determinari potest ex intentione ministri, & confessione pœnitentis ut solutionem vinculi peccatorum significet sicut si coram judice siteretur reus catenis ligatus, eo ipso quod judex præciperet eum solvi, non dubitaret velle, ut à catenarum vinculis solvatur: sicut etiam cum Lazarum sulcatum præcepit Dominus Jesus Christus, *Joan. 11. solvi*, sufficienter significavit vincula, quibus tanquam mortuus ligatus fuerat, ut sepeliretur. Et idèd cum ex Dialecticis attributum in enunciatione attrahit à se subjectum, idèd determinat ejus significatum, designando pro quo illud supponatur; sic etiam in oratione practica ejus conjunctio ad hanc, & istam materiam in particulari determinat illius formale significatum cadere supra hanc, & istam materiam in particulari: sed hæc forma, *Ego te absolvo*, est quædam oratio practica, est enim Sacramentalis, & proinde effectiva illius quod significat, & dum juridicè pronuntiat à Sacerdote, statim post accusationem peccatorum factam à pœnitente pro obtinenda remissione peccatorum quoad culpam, ei conjungitur tanquam suæ speciali materiæ; ergo hac sui conjunctione ad accusationem, seu confessionem peccatorum determinat practicum formale ejus significatum, esse remissionem peccatorum quoad culpam: nec proinde ad essentiam istius formæ opus est addere hanc particulam, *A peccatis tuis*. Et hoc potest illustrari exemplo familiari. Egger aliquis accedit ad medium, cui morbum, morbiq; causas, symptomata, & id genus cætera accuratè explicat: si peritus ille medicus, his auditis, statim subjiciat, *Tu sano*, hoc verbum rectè intelligitur dici propriè solummodò de curatione ab illo morbo, quem egrotus ille modò exposuit medicos

De Absolut. Sacramentali. Resol. VI. 227

& ad istud significandum non fuit opus medicum ad-
dere hanc particulam, *ab hac tua infirmitate*; quia ex
communis usu loquendi id satis intelligitur, cum sit
quædam responsio medici ad inquisitionem agroti:
responsio autem, & interrogatio intelliguntur
esse de uno, & eodem; sed sacramentalis confessio
pœnitentis est dolorosa explicatio, & accusatio
morborum animæ ejus, inquirentis à Sacerdote gra-
tiam sanantem per beneficium absolutionis juridi-
cæ: ergo ad practicam significationem verborum
formæ istius, *Ego te absolvo*, sic statim pronunciatum,
sequitur sufficiens expressio ejusmodi effectus
proprij hujus Sacramenti, & per consequens hæc
verba, *A peccatis tuis*, non sunt de essentia formæ
Sacramenti Pœnitentiæ. Unde ex his, ut dixi, re-
manent soluta argumenta à Pasqualigo, & aliis in
contrarium adducta.

5. Sed quid dicendum si Sacerdos diceret solum,
Absolvo? Respondeo, absolutionem esse nullam;
quicquid asserat Henriquez, & alij. Et an talis con-
fessarius esset denunciandus Sancto Officio; vide no-
villimè Marantam in suis *Responsionibus*, tom. 5. resp.
58. n. 21. cum seqq. qui adducit censuram Patrum So-
cietatis, assentientium, dictam opinionem esse falsam,
& contra communem, non autem hæreticam. Dicen-
dum est igitur, quod si aliquis Sacerdos pœnitentem
absolvens diceret tantum, *Absolvo*, sine aliqua ex-
plicatione subjecti, in quod cadit absolutio, nullum fa-
ceret Sacramentum. Et ratio hujus est, quia absolu-
tio, si remissio debet significari, & applicari in
particulari, & practicè, non autem in abstracto, non
declarando cui applicatur: unde *ly Tè*, siue nomen
proprium pœnitentis, siue aliud æquivalens neces-
sario est exprimendum in forma; nam absolutio est ju-
dicialis sententia, quæ dirigenda est ad reum, & in
eam est terminanda, dicendo autem simpliciter, *Ab-
solvo*, sine designatione pœnitentis absoluti, non
valet, ut est communis sententia. Nec valet dicere,
sufficere in casu Sacerdotis intentionem absolvendi,
quæ dirigatur ad pœnitentem; nam ex antecedenti-
bus, & consequentibus satis apparet pœnitentem
præsentem à peccatis confessis absolvi: ergo Res-
pondetur: intentionem non sufficere, quia talis non
est sensibilis, alioquin nec verba essent necessaria, si
sufficeret simpliciter Sacerdotis intentio, quod quid-
dem falsum est; quapropter si omitatur particula
illa, *Tè*, sine alio æquivalente, mutatur forma sub-
stantialiter; nam forma absolutionis instituta est per
verba demonstrativa. Concludimus ergo verba illa,
Absolvo te, esse necessaria, & essentialia, cum
utrumque necessarium sit ad effectum Sacramenti
significandum; actus enim judicialis non potest si-
gnificari sine verbo; *Absolvo*, & remissio non fit
practicè, si non declaretur persona, cui fit remissio,
& absolutio.

RESOL. VI.

An quando dicitur verba à peccatis tuis, apponuntur,
causant effectum principalem Sacramenti, tanquam
pars formæ? Ex part. 1. tractat. 6. & Misc. 6.
Ref. 12.

§. 1. Affirmativè respondet Joannes Præpositus
in 3. part. 9. de forma Sacram. pœnit. dub. 1.
n. 6. quia licet verbum, *Absolvo*, possit per inten-
tionem ministri determinari ad absolutionem à pec-
catis, etiam sine alio addito, tamen significatio illius
verbi non est determinata, ut per ejusdem ministri
intentionem non possit relinqui in suo modo signi-
ficandi confuso, & determinabili per particulas ad-

jectas, *A peccatis tuis*, quo casu constat ante ad-
ventum particularum, sensum formæ non esse legiti-
mum & completum, prout Christus instituit, &
proinde posse per illarum adventum compleri, & si-
gnificationem verbi determinari ad absolutionem à
peccatis. Ita Præpositus.

2. Sed negativè sententiæ adhæret Cardinalis Lu-
go de *Sacr. pœnit. disp. 13. sect. 2. §. 1. n. 34.* ubi sic ait:
Verius videtur etiam quando de facto adduntur illæ
voces, *A peccatis tuis*, non concurrere ad effectum,
sed hanc dari ante earum prolationem, quam sen-
tentiam tenet Suarez, ubi *supr. n. 20.* cum aliis recen-
tioribus. Ratio autem sumitur ex principio opposi-
to, quia scilicet ante adjunctionem illorum verbo-
rum, jam in rigore propositio est absoluta, & perfe-
cta per priora verba, quæ reddunt sensum perfectum,
& significant totum objectum; verba autem poste-
riora deserviunt solum ad idem clarius significan-
dum: quare sicut in prolatione ultimæ syllabæ re-
quisitæ, non debet ad effectum expectari totum tem-
pus, quo durat prolatio illius syllabæ; hæc enim pos-
test protrahi, præsertim si canetur, sed statim in pri-
ma prolatione illius syllabæ fit effectus, quia jam
tunc significatur sufficienter, & illa prolatio, seu
continuatio prolationis, non significat aliquid no-
vum, sed clarius, & melius significat idem obje-
ctum: sic prolatio verborum, *A peccatis tuis*, non est
expectanda propter eandem rationem, quia nimi-
rum ante illam habet jam sensum, & illa verba non
significant aliquid novum, sed idem clarius & mel-
lius, & licet verba in propositione de præsentem non
debeant significare objectum præsens pro toto tem-
pore ab initio prolationis, ut constat ex verbis con-
secrationis, sed præsens in fine prolationis; hoc au-
tem intelligitur de fine prolationis, non quidem
quando profertur ultimum verbum materiale illius
propositionis, seu quando profertur ultimum, quod
requiritur ad exprimendum sensum illius proposi-
tionis; tunc enim debet esse objectum præsens;
quare licet postea sequamur alia verba, quibus magis
explicetur idem sensus, attendi tamen debet ad
tempus, quo primum fuit sufficienter significatus,
tunc enim fuit jam propositio prolata in toto rigore.
Hucusque Lugo.

3. Ego autem in hac difficultate assero eum Amico
in *cur. theol. 10. 8. d. 1. sect. 2. n. 23.* quod si pœnitens
non sit dispositus nisi in fine prolationis illorū verbo-
rum, *A peccatis tuis*, in prolatione horum verbo-
rum accipit gratiam Sacramentalem. Probatur nostra
assertio, quoniam hæc verba, *A peccatis tuis*, parti-
cipant eandem significationem, quam habent verba
essentialia, *Absolvo te*, quia quod essentialia dicunt
implicite, hæc dicunt explicite, ac proinde participat
eandem virtutem causandi; nam verba Sacramenta-
lia ex institutione Christi efficiunt quod significant.
Et ideo in hoc tantum sensu veram censeo senten-
tiam Vasquez, & aliorum, quorum quod hæc verba
addita essentialibus causant effectum Sacramenti,
non autem in casu quo pœnitens repetitur dispositus
in prolatione præcedentium verborum, *Ego te
absolvo*: nam tunc effectus Sacramenti causatur in
prolatione tantum præcedentium verborum: tum
quia Sacramenta suum effectum causant ad instar
causarum naturalium, quæ statim ac sunt, si impedi-
mentum non habeant suum effectum causant, tum
quia alioqui sequeretur, posse pœnitentem sus-
cepto integro, ac valido Sacramento Pœnitenti-
æ damnari, si nimirum statim post illa verba *Ab-
solvo te*, nondum prolatis, *A peccatis tuis*, in qui-
bus secundum Vasquez confertur effectus hujus
Sacramenti, pœnitens moreretur: cum in termino
mortis non sit capax effectus Sacramenti, & con-
sequenter,

sequenter, si poenitens sit in termino mortis ante prolationem illorum verborum, *A peccatis tuis*, non suscipiet effectum hujus Sacramenti, cum tamen supponatur per verba praecedentia validè suscepisse totam, atque integram essentiam hujus Sacramenti.

RESOL. VII.

An Sacerdos in articulo mortis relinquens illa verba à peccatis tuis, in forma absolutionis sacramentalis, peccet mortaliter?

Et quid extra articulum mortis?

Et an peccet mortaliter qui in articulo mortis relinqueret illa verba in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, in sacramentali absolutione?

Et cursum docetur teneri poenitentem in articulo mortis elicere actum contritionis, cum consistitur, & non sufficere attritionem cum Sacramento? Ex part. 1. tract. 6. & Misc. 6. Resol. 21.

§. 1. **D**ixi in articulo mortis, quia extra illum Sotus in 4. dist. 14. q. 1. art. 3. Vivaldus de absolut. men. 48. & 99. Possévinus cap. 7. n. mibi 71. pag. 244. & clarius Ludovicus de San Juan, q. 1. de Poenit. art. 11. dub. 1. concl. 2. pag. 326. Valentia disp. 7. q. 1. punct. 3. & Henriquez lib. 1. de poenit. c. 1. n. 3. putant nullum peccatum committere Sacerdotem, qui relinqueret dicta verba secluso scandalo, & contemptu: sed ego alibi docui esse tantum peccatum veniale; & ita me citato tenet Leander ubi infra q. 8. & me citato Martinus de San Joseph in monit. confess. tom. 1. lib. 1. tr. 2. de Poenit. n. 7. ubi sic ait: Las palabras, ab omnibus peccatis tuis, nisi son de necesidad del Sacramento, ni de su integridad, porque se incluyen en la forma, absolvo te. D. Thom. 3. p. q. 84. art. 3. Navarrus in Man. c. 26. n. 11. Lugo disp. 13. n. 14. Henriquez cap. 11. n. 3. Reginaldus lib. 28. n. 2. Fagundez precept. 2. lib. 3. c. 1. n. 19. Y aunque graves Autores afirman, que no será pecado alguno omitir estas palabras; con todo esso juzgo que será pecado venial por contravenir a la costumbre de la Iglesia. Granados tract. 1. disp. 6. sect. 1. Mouré 3. p. exam. cap. 6. §. 7. n. 4. Diana 2. part. tr. 17. ref. 14. & tract. 15. resol. 47. ita Martinus; cui adde Prapositionum in 3. p. quaest. 6. de forma Sacram. Poenit. dub. 1. man. 6.

Alibi in Ref. not. seq. lege etiam duas Ref. praeteritas.

Ref. 1. citata in hoc textu invenitur in to. 2. tr. 1. Ref. 2. §. Sed ego. & Ref. 3. hic est supra, in tr. 1. Ref. 57. & signanter in duabus Ref. praeteritis.

2. Difficultas itaque consistit, an sit peccatum mortale omittere dicta verba, quando Sacerdos absolvit aliquem in articulo mortis. Et negativè respondet Leander de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 2. q. 9. quia, ait ille, longè probabilius, imò ferè certum est, praedicta verba, nec * ad essentiam, nec ad integritatem formae pertinere, nisi ad summum, ut implicite, & intrinsecè contenta in illis verbis, *Absolvo te*, ut ait Suarez disp. 19. sect. 1. n. 20. & 21. Ergo adde, quod Pater Lugo de Conscient. p. 1. c. 3. q. 5. num. 45. Magister Serra in p. 2. D. Thome, tom. 1. q. 19. art. 6. dub. 4. fol. 384. Spinola de Elect. opin. disp. 3. sect. 7. in Corol. fol. 259. Clemens Scotus opus. 2. de opin. prob. p. 40. & alij, asserunt quod in articulo mortis, liceat amplecti opinionem minus probabilem, & minus tutam.

3. Sed, ut verum fatear mihi placet in hac difficultate opinio affirmativa Patris Granado in p. D. Thom. contr. 7. tr. 1. disp. 7. sect. 1. n. 9. ubi sic ait: Si absolvo te, non dubito quin sit peccatum veniale, quia non servatur communis modus absolvendi, quem servant ministri Ecclesiae, praesertim cum aliqui Doctores reputent, ea verba esse de necessitate formae. Mortale verò crediderim, non esse per se loquendo; nam Valentia, q. 1. punct. 3. cum Dominic.

Soto dicunt nullum esse peccatum; Henriquez non extare de hac re praecipuum, & alioqui res non videtur tanti momenti, ut gravem obligationem inducat. Solum in articulo mortis videtur sub mortali teneri Confessarius, non omittere ea verba, à peccatis tuis, ne exponat poenitentem alicui periculo non recipiendi tam necessarium sacramentum; nam graves Doctores, ut vidimus, existimant, ea verba esse omnino necessaria. Et propter similem rationem teneri poenitentem in articulo mortis elicere actum contritionis cum consistitur; quia licet certum ferè sit sufficere attritionem cognitam cum Sacramento isto ad justificationem; non desunt qui sentiant oppositum, & in eo tempore, ubi agitur extrema salus, vitari oportet istud periculum. Quod verò attinet ad verba; In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, vel similia, non audeo omnino obligare sub mortali, etiam in praedicto articulo ad ea proferenda, quia Suarez, disp. 19. sect. 1. num. 19. & alij viri docti certum reputant, ea non esse de essentia; sed nihilominus valdè scrupulosum censuram ea omittere, & vix excusarem à mortali, cum graves Doctores putent esse de essentia sacramenti, & non possint evidenter convinci falsitatis. Hucusque Granado. Verum sententia Patris Leandri non caret sua probabilitate, & argumenta superius adducta à Patre Granado suam habet difficultatem; nam aliqui illa admittunt, & praesertim non assentior Patri Granado quoad illud de absolvente absolute invocatione Trinitatis, nam contra Durandum, & Majorem, certum est, verba In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, non pertinere ad essentiam absolutionis, & quia hanc sententiam docuerat etiam Hieronymus Llamas in Methodo, p. 4. cap. 2. §. 1. Index expurgatorius nostri Sacri Tribunalis Inquisitionis Hispanicae anno 1640. jussit deleri ex ejus operibus, ut etiam testatur Leander de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 2. quaest. 10. Sed ego, ut dixi, in articulo mortis verba illa, à peccatis tuis, minimè omittenda esse existimo.

RESOL. VIII.

An quis peccet mortaliter si formam absolutionis variet, dummodo tamen verba significant actum judiciale? Ex part. 5. tr. 1. 3. & Misc. 1. Ref. 34.

§. 1. **C**asus est curiosus, & suppono quod forma absolutionis conferri debet modo indicativo, non autem imperativo; si enim aliquis diceret, Absolvat te Deus, Sacramentum erit invalidum. Verum non solum valida erit absolutio facta modo indicativo, ut dictum est, sed etiam imperativo; ut si dicatur: Absolvaris, vel, Absolvatur Petrus, quia sententia decisiva judicis convenientius adhibetur non solum modo indicativo, sed etiam imperativo. Imò contra Caietanum, & Sotum docet Scotus in 4. dist. 14. quaest. 4. Gabriel quaest. 2. artic. 1. Valquez in 3. part. tom. 4. quaest. 84. artic. 3. dub. 3. Suarez disp. 19. sect. 1. & alij, formam absolutionis esse sufficientem, quoties significant actum judiciale, & sententiam decisivam absolutionis à peccatis, ut si Confessarius dicat: Volo absolvaris, Libet te absolvi, &c. quia in his verbis salvatur sensus formae sacramentalis absolutionis, quae instituta est à Christo instar sententiae judicis.

2. Sed difficultas est, an Confessarius supra dictis verbis absolvendo poenitentem, peccet mortaliter, quid sentiam, non proferam, dicam solum ea, quae docet Hurtadus Complutensis disp. 5. de poenit. difficul.

difficili. 3. ubi sic asserit. Quamvis forma absolutio- nis supradicto modo prolata sit sufficiens ad valo- rem Sacramenti, illicitè fiet si non profertur modo indicativo; quia erit contra consuetudinem Ecclē- siæ solo modo indicativo utentis, id tamen non erit peccatum mortale, sed veniale, quia ea mutatio non est gravis, sed levis. Ita ille.

RESOL. IX.

An si quis bona fide confiteatur cum simplici Sacer- dote de venialibus, & mortalibus, valida esset ab- solutio?

Et an etiam si quis cum attritione cognita confitere- tur cum simplici Sacerdote non approbato bona ta- men fide, si moriatur ante aliam confessionem, sal- vus fiat?

Et infertur contentem bona fide peccata reservata manere absolutum; unde si Sacerdos culpabiliter absolvit, tenet absolutio? Ex part. 9. tract. 9. & Misc. 4. Ref. 29.

potestatem conficiendi tale sacramentum propter jurisdictionem, quam habet circa peccata venialia confessi, inde est ut possit hominem sanctificare, & consequenter mortale peccatum expellere, licet ab illo per se non absolvat. Vide Suarez de Penitē- tia, disp. 31. sect. 2. n. 6. & Reginaldum in Pra- xi. tom. 1. lib. 8. num. 81.

3. Hinc ego olim rectè respondi, quod si quis etiam cum attritione cognita confiteretur cum sim- plici Sacerdote non approbato, bona tamen fide, si moreretur ante aliam confessionem, salvus fiet, quia absolutio illa fuit valida, & gratiam sa- cramentalem contulit. Ex his etiam infertur, con- fitens bona fide peccata reservata manere absolu- tum; quia cum non desit sufficiens jurisdictio in ab- solvente, si alioqui accedat bona fides, & dispo- sitio ex parte penitentis, validum efficitur sacra- mentum, accedit autem bona fides penitentis; quia ignorat esse casum reservatum, vel quia inculpa- biliter putat, illud posse absolvi à quolibet. Unde etiam si Sacerdos culpabiliter absolvat, tenet abso- lutio; quia concurrunt omnia ad validitatem sa- cramenti: & solum manet penitens cum onere ex- plicandi reservatum Superiori, quoties illud nove- rit esse reservatum. Et ita docet Amicus in Curs. Theol. tom. 8. disp. 13. sect. 10. n. 223.

& Sult. hu- jus Ref. & omnes Ref. eius anno, & considera distinctionē doctrinæ il- lius, & sta- rum hujus anno.

Sup. hoc cō- trarium legi- tur in Re- sol. 1. signan- ter à §. sed hanc. & seq. infra in tr. 6. in Refol. 8 §. ult. & in Re- sol. 25. & 40.

RESOL. X.

An quilibet Sacerdos possit peccata venialia absol- vere?

Et an hoc etiam extendatur ad mortalia legitime con- fessa?

Et an nullus Prælatus Papa inferior possit hanc ju- risdictionem à Sacerdotibus auferre?

Et notatur, quod in supradicto casu, si quis confi- tetur sola venialia, si habet aliquod peccatum mor- tale nondum confessum, quod tamen oblitus est, ab illo remanet absolutus, etiam si Confessarius sit sim- plex Sacerdos? Ex part. 5. tract. 14. & Misc. 2. Refol. 86.

§. 1. Afirmativè respondendum est, non quia in tali casu non requiratur jurisdictio, sed quia Summus Pontifex, & Ecclesia hanc jurisdictio- nem commisit, seu delegasse, creduntur cuilibet Sacerdoti non excommunicato, eo ipso quod illum ordinat; quod colligitur tum ex Doctorum aucto- ritate, tum ex natura culpæ venialis, quæ eam non fit materia necessaria confessionis, nec indigeat scientia peculiari Confessarius, ut ab illis absolvat, vel debitam injungat penitentiam, non erat ratio, ob quam requireret peculiarem ministerium, sed quicumque Sacerdos esse possit, ut ita pleniori veritate acciperentur ea verba, quæ illi dicunt, cum ordinatur, Accipe Spiritum sanctum, &c. & ita hanc sententiam tenet Sanctus Doctor in 4. disp. 18. quest. 2. artic. 3. quest. 1. ad 3. Suarez tom. 4. disp. 26. sect. 2. num. 8. Henriquez lib. 6. cap. 8. num. 1. Granado in 3. part. contr. 7. tract. 10. disput. 4. sect. 1. num. 2. Sanchez in summa, tom. 1. lib. 1. cap. 9. n. 35. in Ref. 4. §. Præpositus in 3. part. quest. 7. de ministro Sacram. penitent. dub. 5. num. 37. Tannerus tom. 4. disp. 6. q. 9. dub. 3. num. 59. Valquez tom. 4. q. 93. art. 1. dub. 6. n. 5. & 10. Fagundez pr. 2. lib. 7. c. 1. n. 15. & alij penes ipsos.

Sup. hoc in tom. 3. tr. 1. Refol. 39. à principio usque ad §. Quintus ca- sus, & ut ma- gis clarescat doctrina hu- jus Ref. lege- bi Ref. 35. & omnes Ref. & §§. eius primæ & secundæ not. & cur- sim ibi in Ref. 41. in fi- ne §. sed cir- ca & brevi- ter cum Sa- las hoc ne- gante ibid. in Ref. 4. §. 2. ad mediū vers. Nam cito.

2. Non desinam tamen hic pro curiosis adnota- re, quod licet supradicta opinio sit tantorum Docto- rum auctoritate fulcita, non desuit nostris temporibus, qui illam acriter impugnet; & is est doctus Philip.

Sup. hoc in tom. 3. tr. 1. Refol. 39. à principio usque ad §. Quintus ca- sus, & ut ma- gis clarescat doctrina hu- jus Ref. lege- bi Ref. 35. & omnes Ref. & §§. eius primæ & secundæ not. & cur- sim ibi in Ref. 41. in fi- ne §. sed cir- ca & brevi- ter cum Sa- las hoc ne- gante ibid. in Ref. 4. §. 2. ad mediū vers. Nam cito.

JITON
MORA
18 II
E III

Philippus Faber de penitent. in 4. sent. distinct. 17. quest. unic. disput. 25. cap. 3. num. 71, ubi sic ait: Ad aliud verò de peccatis venialibus respondetur cum Navarro in cap. placuit, de penit. disput. 6. num. 22. nullum textum me vidisse, quo probetur, eum qui peccata venialia habet, posse cui voluerit confiteri. Multi tamen affirmant hoc esse verissimum ex consuetudine Ecclesiae, & Suarez disp. 26. sect. 5. antiquos Doctores supponere hanc consuetudinem Ecclesiae, quòd quilibet Sacerdos ab eis absolvere possit, quod probat Suarez, quia *omnis unusquisque sexus*, &c. in quo est praeceptum de peccatis mortalibus; & communiter Doctores cum dicunt, confessionem cadere sub praecepto, intelligit confessionem de peccatis mortalibus, non de venialibus, quia haec non sunt materia necessaria confessioni, & hujus sententia est Scotus, praesertim *disp. 17. quest. 1. art. 3.* Verum non video quomodo ex hac communi sententia, quòd praeceptum confessionis obliget solum ad peccata mortalia confitenda, deducatur, quòd sacerdos quilibet possit absolvere à peccatis venialibus, quia praeceptum confessionis est de illis peccatis, quae separant à charitate, & inducunt ad damnationem aeternam; cuiusmodi sunt mortalia; de venialibus verò cum maneat cum charitate, neque ullus propter illa damnetur, ideo de illis nullum datur praeceptum. Tamen cum sacerdotes per Ordinem sacramentalem instituti sunt iudices, ut *suprà* diximus, praesertim ex Concilio Tridentino, & ad exercendum iudicium validè necessaria sit jurisdictionis potestas, proculdubio sequitur sacerdotem simplicem non posse absolvi nisi eos, in quos habet jurisdictionem tam de peccatis gravibus, quam de levibus. Unde videmus nullum iudicem posse condemnare subditum alterius iudicis, neque ad minimam poenam, nec de minima re. Licet ergo peccata venialia sint levia, tamen quia cum dimituntur à sacerdote per absolutionem, dimituntur per modum iudicij, non videtur sacerdos sine jurisdictione posse ab illis absolvi. Nec valet ratio Soti in 4. distinct. 18. quest. 4. articulo secundo ad 3. quòd ubi nulla est potestas cogendi, ibi nulla est jurisdic-tio; nemo autem potest cogere aliquem ad confitendum peccata venialia, ergo ad illa non requiritur jurisdic-tio. Contra enim arguitur sic. Jurisdic-tio non solum requiritur propter coactionem, sed propter validitatem actionis, jurisdic-tio in sacerdote non requiritur ad cogendum poenitentem ut confiteatur; sed illa coactio est à legislatore Christo Domino instituyente praeceptum confessionis; sed requiritur ad hoc ut confessio, & absolutio validè fiant; idèd licet non teneatur ad confitendum venialia, tamen si velit illa confiteri, absolutio illorum à sacerdote non potest esse valida, si desit jurisdic-tio. Praeterea potest eodem modo cogere quoad venialia, quomodo potest quoad mortalia, scilicet obligando ad satisfactionem saltem sub poena peccati venialis, & potest ligare non absolvendo, si non videat ipsum dispositum. Unde quod dicunt Suarez *disp. illa 26. sect. 5.* per consuetudinem Ecclesiae posse quemcumque sacerdotem à peccatis venialibus absolvi, cum statim est sacerdos, & quòd haec sententia communiter ab omnibus Doctores antiquis supponitur vera, est mihi valde dubium. In primis his temporibus neminem sacerdotem vidimus audire sacramentaliter confessiones, nisi habeat auctoritatem jurisdictionis ordinariam, vel delegatam specialiter, & hanc fuisse antiquam consuetudinem, colligitur ex Concilio Tridentino *sess. 14. cap. 7.* ubi inquit, In eadem Ec-

clesia Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis. Et in principio illius capitis persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, & verissimum esse Synodus haec confirmat, nullius momenti absolutionem esse debere, quam sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut delegatam non habet jurisdictionem. Ex quibus colligitur morem Ecclesiae semper fuisse Ministris huius sacramenti explicitè dare auctoritatem ordinariam, vel delegatam, siquidem fuit semper consuetudo delegandi auctoritatem aliquorum casuum, & aliquorum non. Praeterea qui dicunt fuisse semper consuetudinem in Ecclesia, quòd quilibet sacerdos possit absolvi peccata venialia, sunt illi DD. praesertim, qui dicunt hoc licere sacerdotibus, quia ad dimittenda haec peccata non requiritur jurisdic-tio, ut Sotus *loco supra* nunc citato, vel qui dicunt jurisdictionem quo ad haec sacerdotem accipere à poenitente, ut Cajetan, *loco superiori e. notato*, vel à Deo immediatè per designationem personae sacerdotis, ut ait Navarrus *ubi supra*, vel dicunt hanc jurisdictionem immediatè de venialibus datam esse sacerdotibus in Ordine sacro ut Capreolus & alij *suprà* citati. Omnes autem ista opiniones superius rejectae sunt ostendendo; quòd auctoritas Ordinis, & jurisdictionis auctoritas sunt distinctae, & quòd ambae de jure divino requiruntur ad integrandam perfectam potestatem proximam sacerdotis absolviendi à peccatis. Dicere autem, ut dicit ultima opinio, & Sotus, quòd Christus Dominus in illis verbis, *Accipite Spiritum sanctum*, &c. dederit absolutam facultatem sacerdotibus absolviendi à venialibus, non à mortalibus, est omninò vanum, quia ibi instituit sacramentum in remedium contra peccata indistinctè, & propterea ratio non exoptulatur, ut ibi constituat sacerdos pastores, & iudices animarum cum plena potestate in causis levioribus, quae sunt peccata venialia; in causis gravioribus verò, ut sunt mortalia, cum auctoritate diminuta. Quòd etiam dicit Suarez hanc jurisdictionem absolviendi à peccatis venialibus esse omnibus sacerdotibus datam ab Ecclesia, non autem esse ordinariam, ut patet, sed esse delegatam, mihi videtur esse sine fundamento, & voluntaria; nam oporteret adducere aliquem textum, vel auctoritatem viri gravis antiqui, qui attestaretur hanc auctoritatem, & jurisdictionem esse collatam sacerdotibus simplicibus ab Ecclesia; Ego, ut inquit Navarrus nullibi lego, nec ipsi legerunt, nec video nunc in usu esse consuetudinem hanc ut sacerdos non admissus ab Ordinario absolvat etiam à venialibus imò puto, salvo semper meliori iudicio, quòd si quis hoc attentaret, nihil faceret, & peccaret saltem venialiter, quia committeret sacrilegium, in re tamen levi, quia mitteret manum in messem alienam, cum non appareat an habeat hanc jurisdictionem. Et haec omnia docet Faber *ubi supra*.

3. Sed non est deferenda communis sententia, quam contra Sotum DD. citati extendunt etiam ad mortalia jam legitime confessà, ut possit simplex sacerdos illa absolvi; & infert Granado *ubi supra* in 3. part. de Sacrament. contr. 7. tract. 1. o. *disp. 4. sect. 1. num. 6.* unum valde notandum, scilicet nullum Praelatum Papa inferiorem posse hanc jurisdictionem à sacerdotibus auferre, quia quòd à Papa conceditur inferiores non possunt abrogare, & consequenter licet talis jurisdic-tio sit delegata, nunquam cessat nisi ob majorem excommunicationem. Hanc si Episcopus suspenderet Confessarium aliàs approbatum ab audiendis confessionibus, non intelligitur suspendisse, quia non potest ab audien-dis confessioni

confessionibus de venialibus tantum suspendere, quicquid sit de foro externo.

4. Nota etiam cum Granado *loc. cit.* quod qui conficitur sola venialia, si habeat aliquod mortale nondum confessum; quod tamen oblitus est, & propterea credat se non habere indirectè, ab illo remanere absolutum, etiam si Confessarius sit simplex Sacerdos, debet tamen postea hoc peccatum cum legitimo Confessario confiteri.

RESOL. XI.

An nominatim excommunicatus possit valide absolvere a venialibus? Ex part. 5. tractatu 9. Resolution. 84.

1. Affirmativè respondet Vasquez in 3. part. tom. 4. q. 93. art. 1. dub. 6. n. 8. quia Sacerdos jure divino habet jurisdictionem, & materiam applicatam respectu venialium; sed omnino verius est, per se loquendo, non valere, pro quo suppono quod supra suo loco ostendimus, omnino verius esse jurisdictionem respectu etiam venialium jure Ecclesiastico Sacerdotibus competere, quam jurisdictionem Ecclesia possit suspendere; suspendisse autem ex eo patet, quod suspendit jurisdictionem nominatim excommunicati, & ita docet Præpositus in 3. p. q. 2. dub. 3. n. 49. cui adde Raynaudum de nomin. p. 2. c. 2. n. 23. & Avilam 2. p. c. 6. disp. 3. dub. 1. concl. 3. sed sententiam affirmativam Vasquez puto etiam probabilem esse.

RESOL. XII.

An absolutio sacramentalis data ab excommunicato vitando sit valida?

Et an hoc etiam intelligatur, si confessio, & absolutio de peccatis venialibus tantum sit?

Et an Sacerdos, v. g. qui in Hispania est nominatim excommunicatus, vel notorius Clerici percussor, si in Sicilia venit, ubi hoc ignoratur, & confertur sibi beneficium Parochiale, confessiones, quas audit, an valida sint; nam talis titulus præsumptus, & communit error facti, conferunt jurisdictionem? Ex p. 10. tr. 15. & Misc. 5. Ref. 14.

1. Novissimè tanquam probabilem affirmativam sententiam tenet Petr. Marchant in Tribu. Sacram. tom. 3. p. 1. tr. 4. tit. 1. sect. 1. q. 10. d. 1. ubi sic ait: Tenet Victoria de excommunicatione d. 312. alias 313. validam esse absolutionem datam à Sacerdote excommunicato majori excommunicatione etiam denunciato, & notorio percussore Clerici. Cujus ratio est. Quia etsi multa jura vident ne Sacerdos excommunicatus absolvat, vel confessiones audiat, nullum tamen Jus expressè absolutionem irritat, & nullum ex parte absolutionis declarat. Unde etsi denuntiatus vitandus in omni exercitio jurisdictionis declaretur in Constitut. Mart. V. Nullum tamen est verbum, quod irritet absolutionem ab eo datam, etsi ex parte penitentis ratione peccati mortalis, quod incurrit hoc ipso, quo sciens, & volens à vitando sacramenta suscipit, absolutio sit invalida. Unde probabilem judico etiam in praxi Victorie opinionem, & si Petrus confiteretur Paulo suo pastori excommunicato, & notorio percussori Clerici, vel publicè, & nominatim denunciato (quam tamen ignoraret publicè, & nominatim denuntiatum, vel Clerici percussorem, eo quod fortè à Parochia tunc absol-

set) & ab ea absolvetur, non condemnare eum ad iterandam confessionem, sed judicare absolutionem validam. Ratio mea est conformiter ad eam, quam adfert Victoria. Quia re vera non obstante excommunicatione talis pastor non est privatus parochiali beneficio; cui cum ex natura sua annexa sit jurisdictione in oves proprias quandiu non privatur beneficio parochiali, tandiu non privatur jurisdictione, sed prohibetur tantum jurisdictionem exercere. Quod amplius demonstro: excommunicatio enim est juris contentiosi, sicque jurisdictione fori externi privat, non autem jurisdictione fori interni, quod maxime ad Deum spectat ut postea dicetur. Quod verò excommunicatio prohibeat usum jurisdictionis, & privet excommunicatum licita executione jurisdictionis fori interni, & secreti penitentia, est: quia ista jurisdictione non exercetur nisi signis, & actionibus externis, quas, quia externa sunt, potest Ecclesia prohibere, & ita philosophandum erit de quocumque excommunicato jurisdictionem sive ordinariam, sive delegatam habere. Nec video quid possit opponi, quod contrarium convincat: Quod enim dicitur excommunicatum denunciatum ab Ecclesia non tolerari, dicendum, non tolerari quoad licitum usum, & exercitium administrationis sacramentorum, & idèd peccare, imò aliam penam irregularitatis pro multa incurere si faciat, non verò quoad jurisdictionem fundamentalem, à qua validatur actus.

2. Nec obstat, quod actus jurisdictionis externa, ut sententia, & alia facta ab excommunicato in foro externo invalidentur; Id enim fit, quia tota jurisdictione illa, sicut & ejus exercitium pertinet ad forum externum; jurisdictione autem fori sacramentalis per se pertinet ad forum internum, etsi habeat externos actus necessariò conjunctos. Et addo ad confirmationem hujus, quia excommunicatio, & suspensio sunt diversæ censuræ, quæ se invicem non includunt; atqui suspensio ab officio, cui est annexa jurisdictione hoc singulariter habet quod suspendat jurisdictionem: ergo excommunicatio per se id non facit.

3. Dices, Denunciatio id facit.

Respond. Denunciationem pro certo suspendere à licito exercitio jurisdictionis, hoc ultimum autem de ablatione, jurisdictionis aliquo clato textu probari deberet; pænæ enim stricte sunt interpretanda.

4. Petes: Hac sententia posita quæ erit distinctio inter vitandum excommunicatum, & non vitandum?

5. Respond. Hæc distinctio erit, quod à vitando scienter nemo sacramenta accipere possit, possit verò à non vitando: Neque enim Constitutio Martini V. data est in favorem excommunicatorum, sed in favorem Fidelium, ne anxietatibus multis intricarentur. Et vitatio, quæ per illam demandata est pro duobus generibus excommunicatorum, nimirum denunciatorum, & notiorum percussorum Clerici decreta est in excommunicatorum horrorem, & pœnam, & in Fidelium terrorem, supposita notitia & scientia quæ ex denunciatione, & notorietate percussoris Clerici procedit: Posita tamen inculpa ignorantia alicujus Fidelis, non est verisimile quod ab ignorante sit ille quantumvis publicè denunciatus, vel notorius percussor Clerici vitandus sub peccato mortali, & consequenter cum ex parte sua non peccet petendo absolutionem, probabiliter ex fundamētis adjunctis puto ejusmodi validè absolutum. Hæc deduxi latius ob casus occurrentes in animarum solatium: Hæc est enim hujus sæculi miseranda conditio; ut excommunicatus etiam denuncia-

tus nominatim Romæ (ut vidi ad valvas S. Petri) vel etiam ob percussione Clerici, non obstante ista denunciatione, & notitia percussione Clerici audeat confessiones ad se recurrentium audire, & cum accedentes idiotæ, & simplices sint, vel minus versati in istis confidenter accedunt, nec vitandos sciunt. Cum itaque (ut ex rationibus adductis patet) fundamentalis jurisdictionis respectu absolutionis per excommunicationem simplicem (exclusis aliis pœnis) non videatur ablata, non video cur Absolutio annulletur. Hæc interim subijcio prudentum iudicio, & Ecclesiæ, alteram autem sententiam Doctorum communi vestigio magis tritam, tanquam securiore sequor, alteram tanquam non improbabilem propolui. Hucusque Marchant.

6. Sed ego puto prorsus non esse recedendum à negativa sententia, & contra Victoriam vide Hieronymum Llamas in *Summa*, p. 1. cap. ... *quest.* 15. qui falsam ejus sententiam vocat; est enim contra communem Doctorum opinionem teste Coninch. de *Sacram.* *disp.* 4. *dub.* 10. *num.* 99. Sayro de *Cens.* *lib.* 2. *cap.* 6. *n.* 6. Castro Palao *tom.* 6. *d.* 2. *punct.* 13. *n.* 9. Marco Serio concivi nostro viro quidem docto, *tom.* 2. de *officio Parochi*, *disput.* 1. *dist.* unica, *quest.* 11. *num.* 1. & aliis; dicendum est igitur cum Avila de *Cens.* *part.* 2. *cap.* 6. *disp.* 3. *dub.* 1. *concl.* 3. Quòd si Sacramentum pœnitentiæ administraretur ab excommunicato non tolerato extra articulum necessitatis, erit nullum.

7. Probatur; nam talis Sacerdos extra casum necessitatis vel nullam habet jurisdictionem, vel ut propriis dicam habet eam impeditam, & ligatam; ergo, Et hanc conclusionem intelligo etiam de confessione venialium, nam ad absolvendum à venialibus etiam requiritur jurisdictionis, & hæc datur ab Ecclesiæ, & per consequens, potest tolli, vel ligari ab ipsa Ecclesiæ, nam res per eandem causas dissolvitur, per quas nascitur. Hinc sequitur, quod licet aliquis cum ignorantia invincibili confiteatur hujusmodi Sacerdoti, confessio erit nulla, & veritate comperta, erit necessariò iteranda, & loquor de confessione mortalium. Hoc autem corollarium intelligitur quando ignorantia est particularis hujus, vel illius pœnitentis, secus si sit ignorantia communis, & talis Sacerdos habeat aliqualem titulum, v. g. Sacerdos qui in Hispania est nominatim excommunicatus, & denunciatus, vel notorius percussor Clerici venit in Siciliam, ubi hoc ignoratur, & confertur sibi beneficium parochiale, confessiones quas audit valide sunt. Quicquid in contrarium asserat Palatius in 4. *dist.* 17. *disp.* 7. *col.* 12. Probatur, nam titulus præsumptus, & communis error facti conferunt jurisdictionem, ut ait Cajetan. in *Summ.* *verbo absolutionis impedimenta*, & *verbo confessionis iteratio*. Navarr. *cap.* 9. *n.* 4. & alij Auctores qui fundantur in l. *Barbarius*, ff. de *offic. Prætoris*.

8. Secundò, nam in hoc casu potius præsumendum est quod Ecclesiæ vult prospicere communitati & salutem Fidelium dando jurisdictionem huic Sacerdoti, quam punire illum cum tanto detrimento Fidelium.

RESOL. XIII.

An Sacerdos suspensus valide absolvat? Ex part. 5. tract. 10. Ref. 52.

Sup. hoc in §. 1. Ref. 1. post seq. prope finem §. penult. & in §. 1. Negativè respondet Sotus in 4. *dist.* 22. *quest.* 1. *artic.* 5. *conc.* 2. & *dist.* 18. *q.* 3. *art.* 3. dicens absolutionem datam à suspensò esse nullam. Sed meritò hanc sententiam ex ejusdem fa-

milia refellit Victoria in *Summ.* de *Clavib.* *n.* 227. ne §. ult. de & Cajetan. in 3. *punct.* 9. 82. *artic.* 9. Vide etiam in *co.* 1. *n.* 23. ex doctrina Reol. in duabus p. mislin.

Navarrum *cap.* 9. *num.* 7. quia si talis Sacerdos ante habebat jurisdictionem, valida est ejus absolutio, ut aperte patet ex *Extravag.* ad *evitanda*, & ita hanc sententiam docet etiam Ludovic. à Cruz in *Bulla Cruc.* *disp.* 1. *cap.* 2. *dub.* 18. *n.* 7.

RESOL. XIV.

An Sacramentum Pœnitentiæ ministratum à Sacerdote interdictò sit nullum, & ejus absolutio invalida? Ex quo aliqua alia inferuntur circa hoc? Ex p. 5. tract. 10. Ref. 62.

§. 1. Affirmativè respondet Phil. Faber de *cens.* in 4. *sent.* *dist.* 15. *q.* 1. *disp.* 5. *cap.* 1. *n.* 23. quia privatio ministerij hujus Sacramenti non est privatio potestatis Ordinis; ergo jurisdictionis, quia nulla alia adest potestas, ut patet; censura autem Ecclesiastica, ut *suprà* diximus, & ipse Suarez falsus est, non privans potestate Ordinis, sed jurisdictionis. Cum ergo in tali administratione sit carentia potestatis, & jurisdictionis, nulla est absolutio quòd si aliquis bona fide accedat ad Sacerdotem interdictum, & ab illo absolvatur, dicendum est sicuti in aliis casibus, in quibus sit defectus ex parte Sacerdotis: ut si quis baptizetur ab aliquo sine intentione debita; in his autem casibus dicimus esse absolutum, non quidem vi Sacramenti, quòd nullum est, sed ex pia & misericordi clementia Dei. Ita Faber.

2. Sed ego contrariam sententiam teneo, quia interdictum non privat potestate Ordinis & jurisdictionis, sed impedit ulum licitum illius, nec aliud colligi potest ex juribus allatis. Solum potest obijci, quòd personaliter interdictus æquiparatur excommunicato, ut *suprà* dictum est, à quo certum est auferri omnino ulum jurisdictionis si denunciatus & non toleratus sit; atque ita absolutionem sacramentalem ab eo collatam esse invalidam. Huic soli objectioni responderi potest æquiparari præcisè quoad hoc, quòd est esse utriusque prohibitum ulum activum hujus Sacramenti, atque ita uterque peccabit illud ministrando, non tamen quantum ad ablationem jurisdictionis & invaliditatem Sacramenti, cum hoc non reperitur in jure expressum de interdictò sicut de excommunicatione. Quòd si urgeas, personaliter interdictus non potest valide absolvi: ergo nec absolvere. Patet antecedens ex *supradictis*. Respondetur esse disparem rationem, quia invaliditas absolutionis receptæ ab interdictò non provenit ob defectum jurisdictionis in absolvente, sed defectu debite dispositionis, quia cum peccat recipiendo illam, reddit eam invalidam; invaliditas verò absolutionis lata ab interdictò ex nullo capite provenire potest; & ita valida est, quia peccatum quòd committit conferendi absolutionem, non potest illam invalidare; & ex alia parte interdictum non absorbet jurisdictionem. Hæc Cornejo in 3. *p.* *tr.* 5. de *interd.* §. 1. *disp.* 2. *dub.* 3. *q.* 4.

RESOL. XV.

An irregularis validè absolvat? Idem dicendum est de interdictò, & suspensò. Et an pœnitens graviter peccet petens absolutionem ab eo irregulari, quem scit illam non posse conferre nisi gravi peccato, & ponat obicem, ita ut absolutio sit invalida? Et

Sup. hoc in Ref. præterita magis late, & in alio §. ejus annor.

Sup. hoc lege doctrinam Reol. & §. not. seq.

Sup. hoc in tom. 3. *tr.* 1. Ref. 4. §. penult. & in Refol. §. 1. & *suprà* in *tr.* 3. Ref. 20. signanter in §. 1. & in aliis §. confirmantibus & contravenientibus doctrinam præcitati §.

De Absolut. Sacramentali. Ref. XVI. 233

Et quid, si poenitens accedit & petit bona fide? Ex p. 4. tr. 2. Ref. 68.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam docet novissime Hurtado *disput. 1. de irregularitate diffinit. 11. n. 19.* ubi sic ait: Existimamus contra aliquos absolutionem à peccatis factam ab irregulari esse nullam, quia irregularitate impeditur quis ab usu Ordinum quantum potest ab Ecclesia impediti, Ecclesia autem potest absolutionem à peccatis irritare, quia quamvis sit usus potestatis, seu jurisdictionis Ordinis, pendet tamen ab Ecclesia quoad applicationem subditorum, quia ex vi Ordinis nullus est determinatus, absolutio autem in non subditum est nulla. Ita Hurtado, & ante illum Avila *de cens. part. 7. disp. 2. dub. 6. conclus. 7.* quod confirmatur, quia absolutio est actus Ordinis ex parte potestatis activæ, licet connotet jurisdictionem ex parte materiæ.

2. Verum mihi contraria sententia placet, quam docet Petrus Cornejo *in 3. part. D. Toome tract. 5. de irregular. disp. 5. dub. 3. quest. 3. num. 4.* Villalobos *tom. 1. tract. 2. diffinit. 2. num. 8.* ubi sic ait: [No esta privado de la jurisdicción en el fuero de la penitencia segun la mas probable opinion de fuerte que licitamente puede el provisor ó obispo aunque este irregular dar licencia a un sacerdote para que confiese y si el irregular oyese confesiones aunque pecaria mortalmente porque haze officio de orden, mas si de hecho absolviere validia la absolucion porque tiene potestad de orden y de Jurisdicción y asi como el que esta prohibido de celebrat por estar descomulgado ó irregular si celebrasse, conegraría, lo mismo es à qui.] Ita ille, & ante illum Suarez *de censur. disp. 40. sect. 2. num. 45.* & novissime hanc sententiam tenet etiam Præpositus *in 3. p. q. 5. de irregular. dub. 3. num. 13.* ubi sic asserit. Dubitari potest, an absolutio impensa ab irregulari sit valida, quando scilicet ratione irregularitatis impeditur eam impendere. Suppono futuram validam, si quis per judicem non sit nominatim declaratus irregularis, juxta *Extravag. ad evitanda*, cum in gratiam aliorum saltem eo casu relinquatur usus jurisdictionis; quamvis peccet irregularis, si se ingerat; questio verò procedit in casu quo irregularitatis sit per judicem promulgata, negat Avila, asserit Suarez, si non inveniatur obex ex parte poenitentis quod dicit sensisse viros doctos à se consultos. Idem censet de suspensione ab Ordine, & de interdicto, quæ sententia est valde probabilis, quia irregularitas non irritat actus Ordinis, etiam eos, qui sunt ex institutione Ecclesiæ, ut consecrationem templi, altaris, calicis, &c. nec etiam irritat actus jurisdictionis, nam irregularis præcisè ratione irregularitatis non impeditur, quo minus possit etiam licetè excommunicare, leges ferre, &c. ergo ex hoc cap. absolutio sacramentalis non redditur invalida. Hæc Præpositus loco citato.

3. Sed pro praxi circa præfens dubium dicendum est cum Turriano *de censur. lib. 8. disput. 58. dub. 2.* lectula ignorantia poenitentis in casu de quo loquimur non posse validam esse absolutionem, quia peccaret graviter petens absolutionem ab eo, quem scit non posse illam conferre sine peccato gravi. Sed sic accedat poenitens bona fide, existimans illum Sacerdotem posse absolvere, quia est toleratus ab Ecclesia, & publicè exercet officium suum, valida erit absolutio. Ita ille. Sed Præpositus, ut visum est, hoc etiam admittit in casu, quo irregularis esset publicè denunciatus, quod tu semper intellige, quando poenitens accedit bona fide.

Tom. 1.

Aliter poneret obicem, & ex hoc capite absolutio esset invalida, & ita hanc sententiam affirmativam etiam si irregularis sit publicè denunciatus, præter Doctores citatos tenet etiam Coninch. *de censur. disput. 18. dub. 1. num. 7.* probans absolutionem ab illo datam esse validam, licet Hurtado & Avila ubi supra, & Navarr. *in manual. cap. 9. num. 8.* doceant, quòd suspensus & interdictus invalidè absolvit.

Sup. his supra prope finem § Verum. hujus Ref. à veris. Idem censet. & in duabus Ref. præteritis.

RESOL. XVI.

An si non adsit Sacerdos nisi mutus, possit in articulo mortis absolvere moribundum signis, aut scripturæ? Et supponitur esse de essentia sacramentalis absolutionis, ut proferatur voce humana.

Et negatur Angelos ministrare posse Sacramenta etiam per corpora assumpta? Ex part. 11. tract. 6. & Misc. 6. Ref. 14

§. 1. **S**uppono esse de essentia absolutionis Sacramentalis, ut proferatur voce humana. Ita communiter Doctores, asserentes Sacramenta novæ legis essentialiter constare verbis humanis, defectu quorum negant Angelos ministrare posse Sacramenta, etiam per corpora assumpta; quia nequeunt in illis humana verba exercere. Lege Cajet. *3. p. q. 64. ubi Scotum impugnat, dist. 7. q. 1.* affirmat quodlibet suppositum intellectualem posse Sacramentum Baptismi ministrare: fundamentum sumitur ex Christi institutione, quæ nobis usu, & traditione Ecclesiæ constat: præcipue ex Florentino in decreto Eugenij: ubi primò de omnibus Sacramentis universaliter affirmat, ea verbis perfici. Secundo, formam hujus Sacramenti assignans, ait, esse verba absolutionis, quæ Sacerdos proferat, cum dicit: *Ego te absolvo, &c.* Sumi autem eo loco verba à Concilio secundum proprietatem, confirmat exceptio quam infra addit de sacramento Matrimonij, cujus causa, inquit, efficiens regulariter est mutuus consensus, per verba de præfenti expressus, ubi addens, Regulariter, ostendit in reliquis necessaria esse verba proprie sumpta; nam exceptio, ut Juristæ aiunt, regulam firmat. Confirmatur: nam pari modo possent reliqua etiam sacramenta sine verbis à ministro prolatis, sed tantum scriptis, confici. Nemo autem dixerit, Baptisimum, Confirmationem, Eucharistiam, Ordinem, Extremam-Uncionem, perfici tantum scripto. Majorem ostendo; quia non minus forma hujus sacramenti, quam reliquorum colligitur ex verbis Scripturæ, constat autem, formam aliquorum sacramentorum propriis verbis humanis esse proferendam: ergo & hanc.

Sup. hoc, quod hic supponitur infra ad medium § Sed superius hujus Ref. veris. Auctores verò, & in 10. 4. 11. 8. in Ref. 111. §. 12. & §. Re obstat. & seqq. Sed lege eam per totam, & alium §. ejus annor.

2. His positis, difficultas est, an saltem in articulo mortis, si non adsit alius, nisi Sacerdos mutus, possit absolutio nutibus, vel scriptura impendi. Et negativè respondet Nicolaus Ylambert *in 3. p. 1. 3. disp. 8. art. 3. n. 8.* ubi sic ait: Si verba propria & ore Sacerdotis prolata, essent de essentia formæ sacramenti Poenitentia, Christus Dominus non videtur satis prudenter providisse salutem hominum; quia potest interdum contingere, ut fideli moribundo nullus adsit Sacerdos, quam mutus, vel clinguis; ergo in tali casu absolutio per eum data scripto, vel nutu valebit: ergo cum essentia hujus sacramenti, & formæ illius eadem sit extra casum necessitatis, ac in casu necessitatis; sicut mutus ille, vel clinguis validè absolvit moribundum sibi præsentem, sic etiam absolutio quoad suam essentiam non postulabit quod sit vocalis, & pronuncietur ore Sacerdotis. Respondetur, negando, sequi ex nostra senten-

V 3

tia Christum Dominum non satis prudenter statui hominum, & eorum saluti providisse. Primò, quia ad id non requiritur, ut omnibus, & singulis casibus etiam Metaphysicis, provideret saluti uniuscujusque privati in quolibet statu constituti; quia ad hoc ut dicatur prudenter providisse saluti uniuscujusque hominis; satis est quod instituerit remedium, quod debite usurpatum sit univique adipiscendæ salutis aeternæ remedium efficax, quantum est ex se; & ad rationem gratiæ sufficientis, & remedij ejusmodi sufficit, quod defectus applicationis illius ad ponendum ejus effectum in homine non teneat se ex parte Dei, vel Christi Domini: estò per concursum aliquorum agentium naturalium istud remedium impediatur hic & nunc applicari; hoc enim est per accidens, cum Deus non eo sine hunc concursum intendat, nec teneatur impedire ordinem quem suavis ejus providentia postulat, nimirum ut finat causas naturales, & liberat agere modo sibi naturali, & proportionato. Deinde respondetur, hominem illum moribundum posse in tali casu contemni de peccatis cum voto confitendi Sacramentaliter sua peccata, & sic salvari absque reali susceptione Sacramenti Pœnitentiæ. Hucusque Ylambert, cui etiam adde doctissimum Martinon *disp. 52. de pœnitent. sect. 1. n. 1. & 6.*

3. Sed superius adducta non admittit Joannes Pontius in *Cursu Theologico, disp. 46. q. 2. concl. 2. n. 9.* in extremo vitæ periculo; tunc enim si non adesset nullus Sacerdos, nisi qui non posset loqui, non esset inconsultum, ait Pontius, confiteri ipsi, & recipere absolutionem in scripto, aut nutibus ab ipso. Et quidem in illo extremo vitæ periculo tenemur ex charitate succurrere proximo eo meliori modo quo possumus, sed melius est adhibere in illa necessitate Sacramentum dubium, quam nullum adhibere Sacramentum. Ergo, & in casu nostro melius esset adhiberi absolutionem dubiam, videlicet nutu, vel scripto, quam nullam. Adde, quod licet, ut diximus, communis opinio Doctorem asserat absolutionem Sacramentalem voce humana debere proferri, tamen contraria opinio cum adhuc non sit ab Ecclesia damnata, videtur saltem in articulo mor-

tis practicanda per superius adducta. Auctores vero, qui sustinent non esse de essentia absolutionis Sacramentalis, ut proferatur voce humana, sunt Paludanus in 4 *disp. 17. q. 2. art. 1.* Adrianus in 4. *q. 1. de Confessione, §. sed oritur. Medina Cod. de confessione, quæst. 15. de modo secret. confitendi.* Petrus Sotus, *sect. 11. de ratione secreti necessary in confessione.* Navarr. in *Sum. cap. 21. num. 36.* Probatur, quia absolutio Sacramentalis est quædam sententia in foro conscientia data; de ratione autem sententiæ non est, ut proferatur voce, cum possit scripto, nutu, vel alio signo externo exprimi, ut patet de absolutione ab excommunicatione. Nec refert, quod hoc forum sit secretum, quia secreta, vel publica expressio sententiæ non variat essentialiter sententiam. Confirmatur: Confessio facta nutu, vel scripto est valida; ergo etiam absolutio.

5. Verum, his non obstantibus, cum sententia negativa vocetur à Theol. certa, ut ait Card. Lugo de *Sacr. Euchar. disp. 13. sect. 1. n. 2.* Granadus in 3. *p. cœm. 7. tract. 1. disp. 6. sect. 1. n. 1.* & alij, non audent sententiam Joannis Pontij practicæ approbare, sed ejus finalem resolutionem judicio Sanctæ Sedis remitto. Et quidem nimis premit, & urget, ut dixi in principio Resolutionis, modus loquendi Eugenij Papæ in suo decreto, *sess. ult. Concil. Florent. Patrum Concil. Trident. citato cap. 3. sess. 14.* qui dum de hoc Sacramento loquuntur in particulari utuntur terminis, in importantibus vocalem & oralem

pronunciationem formæ. Nam Eugenius in suo decreto, ita ait: Hujus Sacramenti forma sunt verba absolutionis, quæ Sacerdos proferet cum dicit, *Ego te absolvo*: Ubi termini isti, quæ Sacerdos proferet cum dicit, sunt diligenter expendendi; non enim possunt retinere suam veritatem in tali oratione, nisi prout denotant vocalem pronunciationem istorum verborum fieri à Sacerdote, ut per se patet; sicque significat id esse de essentia hujus formæ. Patres item Trident. dicunt, formam hujus Sacramenti illis ministris verbis positam esse; *Ego te absolvo.* Idem *cap. 6.* egendo de absolutione Sacramentali, ita dicunt, velut à iudice sententia pronunciat, quæ omnia, & singula sic accuratè posita significant evidenter formam hujus Sacramenti debere vocalem esse, seu debere voce Sacerdotis absolutionis pronuntari. Et licet aliqui DD. asserant, quod in articulo mortis possit sub conditione baptizari aliquem cum aqua rosacea, tamen in hoc casu ipsi contendunt, & conantur salvari Baptisimum esse collatum in materia apta, & designata à sacra Scriptura, & Conciliis; quia cum secundum aliquos Philosophos Elementa sint in mixto, aqua rosacea, vel ab herbis elicita dici potest aqua. Sed in casu de quo loquimur, nescio quo pacto possint verificari verba Conciliorum, quod Confessarius absolvendo nutu, vel scriptura, dicatur proferre absolutionem voce humana; Ideo, ut dixi, tu cogita.

RESOL. XVII.

An sit absolvendus, qui non confitetur nisi generalia?

Et pro praxi queritur, an si rusticus, qui grosso modo sine certo numero peccatorum mortalium indocto Parocho bona fide confessus est, teneatur postea, detecto errore, confessiones factas reiterare?

Et an saltem in dicto casu teneatur Rusticus denovo confiteri, & declarare numerum peccatorum, quæ in aliis Confessionibus non fuerit confessus, sed in confesso tantum?

Et observatur, quod in articulo mortis, si aliquis dicere in specie commisit multa perjuria, v. g. non explicando numerum propter temporis angustiam, possit absolvi, &c.

Et notatur confessiones bona fide factas post confessionem invalidam non esse necessario repetendas.

Et datur Regula, quomodo pœnitens debeat se accusare de peccatis omissis in confessionibus invalidis, quando denovo valide confitetur. Ex p. 11. tract. 6. & Misc. 6. Refol. 69. aliàs 58.

§. 1. **A**D hunc casum sic respondet Caspensis in *Cur. Theol. tom. 2. tr. 24. disp. 4. sect. 15. n. 135.* Inquires quid sit faciendum cum homine rudi, qui non confitetur nisi quædam generalia? Respondetur si sit verè attritus, & verè apprehendat se peccasse, absolvendus est: communiter tamen, & extra necessitatem non est absolvendus, quia eo ipso quod non confitetur aliquod peccatum in particulari, sufficienter intelligitur non apprehendisse, quid sit peccatum, maxime cum interroganti de rebus in particulari, in quibus regulariter datur peccatum ad minus veniale, ut de distractione in oratione; ipse tamen semper respondet in nulla re illum peccasse, quapropter neque attritionem habere potest. Ita Caspensis.

2. Verum Palqualigus in *Theol. tom. 2. disp. 83. sect. 1. num. 10.* putat posse absolvi eum qui solum dicit se peccasse, etiam si nesciat exprimere aliquod peccatum sive in genere, sive in specie, quia dum

Sup. hoc in Refol. & §§. annot. primæ hujus Ref.

Sup. hoc in Refol. & §§. annot. primæ hujus Ref.

Sup. hoc in Refol. & §§. annot. primæ hujus Ref.

non scit explicare, censetur impotens ad explicandum; qui autem est impotens, potest absolvi, si solum se accuset, quod peccaverit, ut constat in moribundis.

3. Non desinam etiam hic apponere ea, quae novissime adducit Remigius in *Pract. Confess.* tr. 5. c. 5. §. 9. *num. 5.* Acontece (ait ille) legar à confessare algun penitente, que nunca, ò muchas vezes no se ha confessado bien y enteramente, por no aver dicho el numero los pecados con buena fe, ò por que se confesò con Confessores ignorantes, ò por mejor dezir tan inadvertidos, que no le avisaron nunca deste yerro tan notable y cocinodo. Querer pues, que semejante penitente veyà à suplir este defecto, es nunca acabar, y affligible demaíadamente y hazer el Sacramento algo odioso; y assi enseñan los Doctores, que estando el penitente con buena fe, y persevera en ella, no tiene el Confessor necesidad de preguntarle, ni hablarle nada de esso, sino procure instituirle para en adelante, como dize doctamente Marcanzio; Nam etiam si quandoque confessiones fecerit materialiter non integras, propter bonam tamen fidem censetur formaliter integra. Però si el penitente en la confession dixere, ò preguntare algo de si está bien confessado, ò no, en tal caso aunque no se ha de mandar que repita las confessiones hasta allí, ha de hazer que supra el defecto que cometo en ellas, diziendo el numero verisimil de los pecados que dexò de dezir en à aquellas confessiones, y baltará dezir ayiendo hecho una mediana diligencia de examen. Ita ille.

4. Vide etiam Leander *de Sacramento tom. 1. tr. 9. disp. 5. quast. 71. & 72.* ubi querit, an Rusticus qui grosso modo sine certo numero peccatorum mortalium indocto Parocho bona fide confessus est, teneatur postea detecto errore confessiones factas reiterare; Et an saltem in dicto casu teneatur Rusticus denuò confiteri, & declarare numerum peccatorum, quem in aliis confessionibus determinare non fuit confessus, sed confusè tantum? Et me citato negativè respondet.

5. Idem etiam docet Cardinalis Lugo *de penitent. disp. 16. à n. 577.* qui etiam *num. 586. & 587.* & ex illo Leander *q. 83.* observant, quod in articulo mortis si aliquis diceret in specie, commisi multa perjuria v.g. non explicando numerum propter temporis angustias. Et in hoc casu dubitari potest, an postea data occasione, & opportunitate debeat explicare numerum, quae prius sub illa generalitate dixit. Et distinguendum existimo; nam vel Confessarius ex circumstantiis personae, & temporis intellexit per illa verba verisimiliter numerum illum, & multitudinem, quam penitens concipiebat, & significare volebat, & jam tunc erit idem dicendum; quod de confessione rustici, in quo Parochus per illa verba attentis circumstantiis intelligit sufficienter multitudinem, quam penitens concipit, atque ideo propter eandem rationem neque in illo obligandus erit penitens postea ad illum numerum magis distinctè declarandum; quia jam juxta capacitatem praesentem declaratus fuit sufficienter ad hoc, ut absolutio directè ad totum illum numerum terminaretur: si autem ex illis verbis Confessarius non potuit concipere prudenter aliquam multitudinem, & numerum verisimilem juxta penitentis intentionem, tunc fatendum est absolutionem non terminari directè ad totam illam multitudinem, sed solum secundum eam partem, quam Confessarius ex illis verbis potuit prudenter colligere, & ad minus terminatur ad aliquam quoad reliqua verò manet obligatio confitendi illa distinctè, & procurandi directam absolutionem ab illis: quod in nostro casu (id est praec-

dentis quaestioni) non procedit, cum absolutio supponatur directè terminata ad omnia peccata contenta in illa multitudine quam rusticus crasso modo confitetur.

6. Sed quia satis est consolatoria illa opinio, quod detur confessio infotmis, sed valida contra Vasquez, Suarez, & alios, vide illos, quos adducit & sequitur me citato Leander *ubi supra q. 75.* Unde minime dubitandum est hanc sententiam securam esse in praxi, & ex magnis angustiis liberare Confessarios, & penitentes.

7. Et nota hic etiam confessiones bona fide factas post confessionem invalidam, non esse necessario repetendas. Ita Lugo *ubi supra n. 599.* & me citato Leander *q. 89.* qui etiam optime *quast. 91.* contra Vasquez, Valentiam, Layman, Reginaldum, & alios, docet non esse necessarium repeti omnia mortalia distinctè, quando iteratur confessio invalida cum eodem Confessario, sed sufficere in eo casu quod in generali se accuset de omnibus mortalibus, quae in confessione invalida factus fuerat, & in speciali & distinctè declarat illud peccatum, quod tacuit, & sacrilegium ob hoc commissum, & si quae de novo alia habet mortalia; etiam si Confessarius, nec praedictorum peccatorum, aut penitentiae recorderetur. Quia penitens in prima confessione licet invalidè, verè declaravit distinctè, & in specie sua peccata eidem Confessario. Et hic verè injunxit penitenti penitentiam proportionatam, ergo nihil obstat, quò minus suae obligationi satisfaciatur; etiam in generali solum se accusando, & dicendo, Accuso me de omnibus peccatis, quae in confessione invalida tibi aperui, & insuper de illo peccato, quod tacui, de sacrilegio ob hoc admisso, & de novo de hoc, & de hoc peccato. Ex quo inferitur posse optime penitentem, qui diu eidem Confessario confessus est, reiterare uno verbo omnes illas confessiones, dicendo; Accuso me de iis omnibus, quae tibi in aliis confessionibus, & confessus sum. Quod quidem est optimum, & facile remedium, quando habet aliquod scrupulum de defectu aliquo in eis commissio; accusando se simul de illo defectu, si culpabilis fuit.

Sup. hoc lege doctrinam Resolutionum not. seq. & supra in tr. 3. Ref. 112. & 113. & in aliis earum annotationum.

Sup. hoc supra in tr. 3. Ref. 119. §. ult. & si placet lege alias Ref. eius primae not.

Sup. hoc, quod hic docetur, latissime supra in tr. 3. Ref. 35. 36. 37. & 38.

Sup. hoc in tribus prioribus Ref. anterior. praerogativa, & si-gnificanter in Ref. 2. & 3.

Sup. hoc supra in tr. 3. Refol. 17. §. ult. à lin. 5. ex verb. rectè obser-vat.

RESOL. XVIII.

An pro danda absolutione sufficiat, quod penitens se accuset de peccato veniali in genere? Ex part. 1. tract. 5. & Misc. 5. Ref. 53.

§. 1. **C**Asus est satis practicabilis cum penitentibus idiotis, & etiam cum personis spiritualibus, & illum novissime pertractat Dicastillus *de Sacramento. tom. 2. tract. 8. disp. 9. dub. 9. num. 760.* ubi sic ait: tandem posset aliquis colligere ex dictis non solum in casu necessitatis, sed etiam per se loquendo, confessionem peccati venialis in genere esse per se sufficientem materiam absolutionis in eo, qui solum habet venialia. Respondet Suavius *disp. illa 23. sect. 1. n. 10.* fortasse speculativè, ita esse propter jam dicta, nempe quod peccatum in communi possit esse materia, cum ex alio capite non sit praecipuum consistendi venialia in specie. Probatque tam à simili de eo, qui confitetur tantum verba otiosa, in qua confessione non magis conscientiam suam declarat, quam qui dicit peccasse venialiter: nec magis variat iudicium Confessarii. Nihilominus practicè putat negandum hoc esse propter incertitudinem materiae. Ait ergo, licet homo absolute non teneatur specie venialium confiteri, tamen supposito quod vult confiteri, teneri ad exhibendam materiam omnino certam, si possit,

Sup. hoc infra in tr. 7. ex Ref. 4. lege doctrinam §. ult. & supra in tr. 3. §. ult. Ref. 103.

& idèd saltem aliquid veniale in particulari teneri confiteri.

2. Mihi autem illud prius satis probabile apparet, nempe sufficere confessionem illam in genere, etiam si possit veniale in particulari confiteri, quia eo ipso quod probabile sit eam esse materiam sufficientem, & ex alio capite non esse necessariam materiam, non video cur non possit licite eam adhibere tantum. In Sacramentis enim, quæ nullo modo sunt de necessitate salutis, quale est de solis venialibus, in tali casu, non videtur ita necessarium adhibere materiam omninò certam, ut obligetur quis sub culpa maxime mortali. Nam ad hoc, ut quis prudenter operetur, satis est, quod adhibeat materiam probabilem. Hæc autem est valde probabilis.

3. Adde, quod si hoc speculative verum est, etiam practice erit verum. Tunc enim tantum in re mortali dicitur aliquid speculative quidem verum, sed non practice, quando id, quod in speculatione consideratur, non potest exhiberi in praxi, quin aliqua contingat variatio. Quando verò omnino invariata potest reduci ad praxim ea ratione, quia consideratur in speculatione, si speculative verum est, practice quoque verum conferri debet. Quapropter, cum confessio venialis in genere possit in praxi exhiberi eo modo, quo speculative censetur sufficiens, erit quoque practice censenda talis. Huculque Dicastillus.

RESOL. XIX.

An qui cum dolore universaliter se accusat in confessione de venialibus, non determinando peccata in particulari, remaneat absolutus ab omnibus? Ex part. 1. tract. 5. & Misc. 5. Resol. 24.

§. 1. **Q**uestio est practicabilis & curiosa, & nimis doctè examinata à Patre Dicastillo, unde hic per extensum apponam ejus verba, sic itaque asserit de Sacram. tom. 2. tract. 8. disp. 6. dub. 17. n. 312. His præmissis, assero, ut peccata venialia de quibus agimus sint materia Sacramenti directe, & sufficienter proposita, non esse necessarium, quod Confessarius, vel ex modo confitendi, aut ex persona confitente alii vel circumstanti cognoscat quot sint, saltem in confuso, talia peccata, sed satis esse, quod illa confiteatur in communi absque ulla determinatione, ita ut si nec penitens ex sua parte, neque Confessarius ex sua restringant intentionem ad aliqua determinata, omnia ad quæ legitimus dolor se extendit, remittantur. Ratio est, quia nisi necessitas saltem ex præcepto in Sacramento postulet determinatam cognitionem, Sacramentalis virtus ad omnia peccata potest se extendere: sed necessitas Sacramenti Pœnitentiæ comparatione venialium non sic postulat determinatè cognitam multitudinem peccatorum remittendorum: ergo ad illam totam potest se extendere. Utraque præmissa probatur. Primum à simili in Sacramento Eucharistiæ: nam in Sacramento Eucharistiæ, ut diximus loco notato, etiam si quis nesciat quot sint hostiæ consecrandæ sibi propositæ, consecrat omnes quæ continentur, v.g. in pixide: ergo & absolvere potest omnia peccata, quæ continentur in intentione confitentis, etiam si non sciat determinatè aliqua ratione quot sint. Neque enim minus potens est absolutio legitima ad absolvendum quotquot peccata per confessionem in confuso significantur, quam consecratio ad hostias, quotquot confusè in pixide cognitæ continentur: nec minus debet esse determinata materia Eucharistiæ, quæ demonstratur pronomine

Hoc, quam materia absolutionis, quæ determinatur per confessionem: ergo sicut virtus consecratoria se extendit ad omnes hostias consecrandas, poterit se extendere virtus absolutoria ad omnia peccata absolvenda, etiam si in utroque casu non determinatè aliqua ratione cognoscantur quot sint hostiæ consecrandæ, & peccata remittenda.

2. Probatur 2. quia ut concedimus, Sacramentum Pœnitentiæ tunc valet, etiam si non determinetur materia, nec est major ratio peccati unius, quam alterius: ergo vel omnia, vel nulla peccata remittuntur. Quod valet, omnes quidem supponimus, quod autem non determinetur materia ad hæc potius, quam ad illa, debet etiam supponi necessariò, alioquin non esset noster casus, in quo disputamus de confessione, dolore, & intentione in communi, nihil determinando in particulari. Ita ille. Et postquam ad aliquas difficultates respondisset num. 318. sic subdit.

3. Ab his & aliis difficultatibus liberabimur, si dicamus omnia remitti, quotiescumque prædicto modo confitetur homo cum dispositione extendente se ad omnia propter rationes dictas. Atque hoc ipsum habet locum non solum in peccatorum venialium confessione, sed aliquando etiam in mortalibus quoad directam absolutionem, ita ut esse possit, & non rarò casus, in quo peccata mortalia omnia directe absolvantur, quin in particulari specie, aut numero explicentur Confessario, neque Confessarius intelligat, quæ, vel quot sint, quæ penitens subjicit, in quo casu omnia, & singula mortalia (& quidem directe) absolvantur, quod sic probo proponendo prius casum non infrequentem.

4. Aliquis moribundus multis peccatis mortalibus gravatus est, & præsentis Confessario (ut tollamus alias quæstiones de signis datis in absentia) dat tantum signum, quod peccaverit; & velit confiteri nullo explicato particulari peccato, nec in numero, ita ut Confessarius tantum intelligat illum confiteri, quod peccaverit, & doleat, & nihil possit ille amplius explicare: in tali casu danda est illi absolutio, & peccata remittuntur & quidem directe: hoc ultimum de directa absolutione probo: quia absolventur, sed non indirectè: ergo directe. Minorem probo, quia absolutio indirecta alicujus peccati, tunc tantum est, quando absolvendo directe aliquod peccatum, aliud absolvitur consequenter per gratiam remissionis mortalis directe remissiva scilicet illa gratia non patitur secum mortalia; atque adeo cum non sit obex, quia habet (ut suppono) universalem attritionem, gratia confertur, per quam absolutio non solum directe tollit illud, quod datur pro materia, sed reliqua etiam tollit indirectè: In nostro autem casu nullum in particulari datur pro materia directa, sed omnia æqualiter in confuso subjiciuntur: ergo, vel omnia æquè primò remittuntur, cum non sit major ratio, ob quam absolutio cadat directe supra unum, quam supra aliud, atque adeo, vel confessio erit nulla (quod est falsum) vel omnia æquè primò absolventur; directe quidem, sed non dicta explicitè. Quapropter, si homo ad se redeat, tenebitur suo tempore explicitè species, & numerum peccatorum confiteri, quia licet directe fuerint absoluta, non tamen explicita specie, & numero ad quod etiam tenetur, ut certa doctrina docet.

5. Si ergo absolutio directa cadere potest supra mortalia in confuso dicta, absque eo, quod intelligatur, quæ, & quot sint peccata commissa; pari, imo potiori ratione poterit cadere supra venialia absque eo, quod innoteat Confessario ex aliquo capite, quæ aut quot sint ea peccata. Præsertim, cum in venialibus

nialibus non detur absolutio indirecta, quia gratia quae datur intuitu aliorum peccatorum, quae dicuntur in confessione non apponitur peccato veniali, cuius in homine iusto reperitur attritio, vel per illam remittuntur, vel, si iuxta alias sententias non sufficit attritio, vel non omnis attritio; Sacramentum penitentiae non attingit illa, ex vi productionis gratiae, quae confertur per absolutionem aliorum peccatorum, quia haec gratia (ut dicebam) non habet oppositionem cum illo: ergo non est locus absolutioni indirectae. Atque adeo, si in nostro casu confessionis factae in genere remittuntur venialia, directè remittuntur & omnia: Directè quidem, quia non est unde indirectè remittantur, sed ex vi confessionis illorum factae in communi, & absolutionis ad illa directè, omnia vero remittuntur; quia non est ratio ob quam haec potius quam illa, & ad omnia aequè primo refertur absolutio iam dicta.

Et haec omnia docet Dicaftillus ubi supra, quibus ego libenter calculum meum adjungo.

RESOL. XX.

An qui inadvertenter non absolvit penitentem, possit illum absolvere parum distans? Ex part. 5. tr. 13. & Misc. 1. Ref. 56.

§. 1. DE hoc dubio alibi dictum est, nunc verò tantum adducam opinionem Petri Ochagaviae de Sacram. tract. 2. de Confess. sacrament. quest. 41. num. 6. ubi sic ait. Quod si penitentem debitè depositum dimisit quis sine absolutione per inadvertentiam, aut alia via, si posset sine gravi incommodo, deberet illum revocare, & admonere. Cum verò non potest sine scandalo revocare, & penitens vel expectat communionem, vel ex qualitate personae cognoscit quod non incidat in novum peccatum, debet absolvi, si est praesens, licet aliquantum remotus, aliàs commoditas expectanda, & admonendus. Ita Ochagavia.

RESOL. XXI.

An in dubio, si puer habeat usum rationis, sit absolvendus.

Et maxime in articulo mortis an sit absolvendus, & absolvi debet?

Ex quo enim deducitur, quod si quis adultus constiterit aliquid, quod dubitatur, an sit veniale, an sit absolvendus saltem sub conditione? Ex part. 4. tr. 3. Refol. 53.

§. 1. SI omnibus consideratis de pueri capacitate dubium manet, tunc absolvi potest sub conditione, saltem animo retentum in mortis articulo absolvi debet, tali praesertim casu necessitatis, & in dubio inclinandum est in favorem animae. Ita Layman in Theol. mor. lib. 4. tract. 6. cap. 5. num. 7. & ante illum Zambranus de cas. temp. mor. cap. 4. dub. 3. num. 4. & 9. quia in dubiis favendum est penitenti, qui habet jus ad Sacramentum ratione confessionis. Secundo, quia, ut docent multi, si quis adultus fatetur aliquid quod dubitatur an sit peccatum veniale, est absolvendus sub conditione, quam in dicto casu melius sit dicere aliquid peccatum saltem veniale certum vitae praeterire, etiam si sit confessum, ergo & in nostro casu, eadem enim est ratio, scilicet dubium de materia Sacramenti. Denique rationes pro articulo mortis, ferè aequè

probant extra illum articulum. Et ita hanc sententiam docet novissimè Villalobos in Summa tom. 1. tract. 9. difficult. 28. num. 3. ubi sic ait. [Quando se dudasse si el muchacho tiene bastante uso de razon ò no, para confesarse, toda via estara obligado à ello, como el que duda si tiene pecado mortal ò no, y ha fe de absolver de baxo de condicion.] Sic ille.

RESOL. XXII.

An in dubio, si puer septennis usum rationis habeat, possit Confessarius illum absque conditione absolvere? Ex part. 10. tract. 11. & Misc. 1. Ref. 54.

§. 1. CASUS est practicabilis. Et affirmativam sententiam tener doctus Caramuel in Theolog. mor. lib. 3. num. 1388. 1389. ubi sic ait: In dubio, an puer septennis, aut major, habeat usum rationis, debet absolute, & sine conditione absolvi, etiam extra mortis articulum. Ut igitur hanc ethesin, aut corollarium probem, praemittam breviter Dianæ verba valde docta, & valde necessaria. Partis enim Quartae Tractatu 3. Resol. 52. sic inquit. Quando dubium est, an pueri rationis usum habeant, praesumendi sunt habere, si compleverint septennium, secus antea; quia praesumptio defumenda est ex communiter contingentibus. Imò si rem bene examines, videtur non posse dari verum dubium, sed probabilitatem; quia regulae generales debent admitti, ubicumque non probetur contrarium: & ut existimo, haec consequentia: ferè omnes septennes pueri habent usum rationis: ergo etiam Petrus: videtur probabilis, & debere rationibus fortibus elidi. Imò si nulla ratio contra eam militet, videtur moraliter certa. His positus discuro sic. Cum ambigitur, an puer septenni major habeat usum rationis; debet supponi illum habere. Cum illum habere supponitur; supponitur posse absolute absolvi; absolvendus est igitur sine conditione. Hucusque Caramuel.

Sup. hoc lege doctrinam Ref. praeterita, & supra in tr. 3. Ref. 16. §. 1. ad medium, & verif. Et similiter.

Quae hic est supra in tr. 3. Ref. 46. & recitativè & cursum in alia Ref. ejus primæ not.

2. Sed adversus illum insurgit novissimè Pater Bardi de Conscientia, discept. 6. cap. 11. part. 4. §. 9. numer. 5. Et ratio est, quia nequit Confessarius in absolvendo penitentem ita se gerere, ut probabili irritationis periculo exponat Sacramentum, quando facile potest tale periculum evitare. Igitur haesitans de usu rationis in puero, cujus confessionem exceptit; non potest illum absque conditione absolvere. Antecedens certum videtur; quia imprudens esset Confessarius, potens periculum invaliditatis declinare, in illud se conjicere; quando nulla utilitas ex hoc provenit, neque incommodum ex contrario. Itaque, quamvis Jus, completo septennio, praesumat in dubio adesse usum rationis in puero; nihilominus in Sacramentorum administratione nequimus formare conscientiam practicè probabilem ex tali Jure praesumpto; quia validitas, aut invaliditas Sacramenti minimè dependet à praesumptionibus istis; nam tali praesumptione non obstantè, si à parte rei, puer ille defectum habeat rationis; irritum erit Sacramentum: proinde cum facile possit Confessarius à tali periculo se eximere, confertens absolutionem sub conditione; prudentia dicat, ut conditionatè puerum illum absolvat. Ita Bardi, qui etiam alias objectiones solvit; & me citato hanc negativam sententiam mordicus tuetur; à qua ego iterum non recedo.

RESOL.

RESOL. XXIII.

An in casu, quo Confessarius debeat praeberere absolutionem sub conditione, sufficiat, quod conditio sola mente sistat? Ex part. 10. tr. 11. & Misc. 6. Ref. 55.

Sup. hoc supra in tr. 3. lege doctrinam Ref. 16. prope finem §. 1. verf. & sufficeret in his casibus, & quamvis non plenè. Sup. hoc vide tamen, in tom. 4. tr. 3. doctrinam Ref. 156. ad medium, & ex Ref. 177. §. 2. ad fin. 4. & in tom. 3. tr. 2. ex Ref. 149. §. 1. prope finem, à verf. & voluntas. & in Ref. 156. à principio.

§. 1. **N**egativè respondet Caramuel in *Theolog. mor. lib. 3. num. 1495.* ubi sic ait: Illa verba sub conditione saltem mentaliter concepta militant contra Sacramentale forum poenitentiae quod per signa sensibilia debet administrari. Non sufficit, quòd poenitens peccata mente concipiat, sed requiritur absolutè, quòd illa externo aliquo signo, ita explicet, ut Confessarius numerum, & speciem quantum fieri possit, dignoscat. Fatcor, Sacerdotem Confessario notum, si in peccatum aliquod fragilitatis, v. g. fuerit lapsus, sufficienter confiteri suam culpam, dicens: Meechatus sum; nec requiritur, quòd sacrilegij circumstantiam, tametsi mutan-tem speciem verbis confiteatur; illam enim confitetur tam clarè, ut Confessarius non possit illam non intelligere; quòd si esset Confessario ignotus, deberet hanc circumstantiam ita explicare, ut sacrilegij malitia Confessario innotesceret, puta dicendo, voto obstrictus sum, sum Religiosus, sum Subdiaconus, sum Diaconus, vel sum Sacerdos; quia in omnibus istis gradibus unam, & eandem speciem servandae Castitatis obligationem reperio. Ergo à fortiori Confessarius debet suam mentem extrinsecè manifestare, non solum nutibus & signis; sed ex institutione Christi, verbis. Ergo, quando datur absolutio, debet fieri per verba absoluta; & quando conditionalis per verba conditionalia: non igitur sufficit conditio pura mente concepta. Confirmatur: Quia forma Sacramenti Poenitentiae consistit in verbis, non in intentione; hæc enim non est forma, sed dispositio, aut conditio sine qua non ex parte agentis requisita: ergo qualia fuerint verba, talis erit absolutio: ergo conditionalis, si conditionalia; absoluta, si absoluta. Confirmatur iterum: Poenitens habens peccata dubia non bene confitetur, si absolutè diceret, se commisisse illa peccata, sub conditione mentaliter concepta: ergo nec Confessarius bene absolvet, si verbis absolutis sub conditione mentaliter concepta. Confirmatur tertio. Intentio debet verbis correspondere, ergo si illa sit conditionalis, hæc conditionalia debent esse & si hæc absoluta fiat, illa debet esse absoluta. Alias enim non esset verborum & mentis conformitas; & verba illa plus mendacij, quam absolutionis haberent. Ita Caramuel.

2. Sed contra illum dicendum est cum communi, & vera sententia, quòd casu eveniente, in quo Poenitens conditionatè, & non absolutè est absolvendus; poterit non solum validè, verum etiam licitè Confessarius, proferendo formam, in sola mente retinere conditionem. Probat non solum à posteriori ex Praxi, secundum quam Confessarij docti, & prudentes id exercere solent, vel conditionem exprimendo in ipsa prolatione formae, vel solum conditionem retinendo in mente; sed etiam probatur à priori ex institutione nostrorum Sacramentorum; quæ, ut statuitur in Florentino, in Decreto Unionis, tribus consciuntur, videlicet, rebus ut materia, verbis ut forma, & intentione Ministri; ita ut deficiente uno ex his, irritum sit Sacramentum. Quamvis igitur forma consistat in verbis; nihilominus vigorem non habet, nisi prout subsistat in intentione Ministri; & idèò etiam si Minister eam proferat absque intentione actuali, aut veniali

conficiendi Sacramentum; nihil efficit: mensurantur enim quodammodo verba per ipsam intentionem; & sic si conditionata erit intentio, conditionata eximatur forma; licet secundum verba grammaticaliter videatur absoluta. Et hæc est fundamentalis ratio pro nostra sententia, per quam possumus etiam solvere argumentum principale, in quo ipse Caramuel suam fundat sententiam. Dicimus ergo, Sacramentum esse administrandum per signa sensibilia, non præscindendo tamen ab intentione, à qua in sua efficacia determinantur. Et hæc omnia docet Bardj, de *conscientia, discept. 6. cap. 11. part. 4. §. 9. num. 10.* Qui etiam postea respondet ad argumenta Caramuelis. Rectè itaque sic asserit Cetrus Palaus, tom. 4. tract. 23. *disp. unica punct. 20. §. 2. num. 4.* Pueri accedentes ad Confessionem, diligenter examinandi sunt; an satis capaces existant absolutionis recipiendæ: Sunt enim plures, qui, esto, peccare sciant; peccata confiteri nequeunt; quos tamen non expedit statim dimittere, sed Confessoris monitis, & diligentia instruentur. Qui si instructionem non percipiunt, neque de peccatis, prout par est, doleant; concessa benedictione, & imposita aliqua poenitentia, absque absolutione Sacramentali dimittantur, maxime quando in illo peccato mortali adstringuntur; hæc enim via & Confessioni assuefient, & paulatim instruentur. Si vero mortale peccatum falsi fuerint; diligentius investigandum, & procurandum, ut dolorem debiti illius concipiant, & absolutioni recipiendæ se disponant. Quòd si nec sub dubio capaces absolutionis existant; monendi sunt, ut dispositiones debite incumbant, iterum pro absolutione recipiendæ reverturi. At stante dispositione, omnino absolvi debent, præcipuè si vigeat aliqua necessitas, sub conditione tamen mente retenta. Ita Palaus; qui citat Zambranum, & Layman quibus etiam adde Angelum Bossium in *Mor. tom. 1. part. 1. tit. 1. §. 25. num. 166.* Vide etiam Leandrum, de *Sac. tom. 1. tract. disp. 5. quest. 48.*

RESOL. XXIV.

An si Confessarius habeat evidentiam, quod poenitens fecerit tale peccatum, & si non est confessus, debeat illum absolvere? Ex part. 3. tract. 4. Ref. 104. alias 105.

§. 1. **R**espondendum est negativè, quia licet Confessarius, qui non habet evidentiam facti, sed solum novit ex aliorum relatu, vel vidit quidem peccatum, sed non ei constat, quòd non fuerit interea confessus, alteri non potest negare absolutionem, quia poenitenti creditur pro se, & contra se; secus autem, ut præsupponimus in casu nostro quando Confessarius scit poenitentem peccasse, & non confessum fuisse. Et ita docent Henriquez lib. 6. cap. 20. n. 6. Sylvius in *addit. ad 3. part. 9. art. 2. queritur 3. concl. 3.* quia non est pronuntianda forma Sacramenti, ubi certò constat subiectum esse indispositum, & Confessor non solum est iudex, sed etiam medicus. Et hoc etiam tenent Suarez in 3. p. tom. 4. *disp. 32. sect. 3.* Fagundes *prac. 2. lib. 6. cap. 4. men. 38.* & novissimè Sancius in *Selectis, disp. 8. num. 6. & seq.*

2. At his non obstantibus, noster Megala in 1. p. lib. 1. c. 2. num. 12. contrariam sententiam tuetur, ubi asserit in multis casibus excusari poenitentem à materiali integritate confessionis, & in eisdem casibus etiam secundum doctrinam Suarez, si interrogetur à Confessario poenitens, an peccatù commiserit, confiteatur

De Absol. Sacrament. Ref. XXV. &c. 239

fiteri non teneri, posseque penitentem absque mortali negare. Ergo quando Confessarius ex propria scientia evidenter scit penitentem aliquod peccatum mortale commississe, ac evidenter etiam scit non esse confessum, & penitens negat illud commississe, potest aliquando Confessarius credere penitentem illud negare; non quia non commiserit, sed quia credit non teneri tunc illud confiteri; ergo tenetur tunc hoc sibi persuadere, & penitentem absolvere, si in aliis est penitens ritè dispositus, alioquin gravem illi injuriam faceret. Ita Megala, qui alias rationes pro hac firmata sententia adducit. Sed circa præsentem questionem præter DD. citatos, vide etiam Toletum lib. 3. c. 16. n. 4. Navarrum cap. 8. n. 17. verb. 21. Fumium verb. Confessio, §. 17. & 20. D. Antoninum p. 3. tit. 14. c. 18. §. 15. Sylvestrum ver. confessio 3. n. 8. & alios.

RESOL. XXV.

An excommunicatus, si Sacramentum Penitentiae recipiat, validè absolvatur? Ex p. 5. tr. 9. Ref. 53.

Alibi ego fusè hoc dubium pertractavi cum multis Doctoribus, quibus nunc visum est addere Moscosum in sum. tr. 16. c. 2. n. 2. ubi sic asserit. [La dificultad en este caso està en si el descomulgado tolerado, y el denunciado y no tolerado recibiesen el santo sacramento de la penitencia, si es valido: Cosa muy cierta es, que si el tal descomulgado sabe que lo està y sin abolverse, ni confessar la descomunion, ni hazer caudal della confessia, que el tal no va dispuesto, pues ponit obicem sacramento & gratia, procurando recibirle contra el mandado y precepto de la Iglesia, el sacramento es nulo. Pero casos ay en que aunque està descomulgado, y no abolvere recibiendo el sacramento de la Penitencia, sea valido. Lo primero quando ignora invinciblemente, y sin culpa que està descomulgado, entonces sin duda recibe el sacramento, y la gracia, como si ignorasse invinciblemente alguno otro pecado, y no le confessasse. Lo segundo si confessando sus pecados con olvido natural inculpable, no se acuerda de la descomunion, y mas dicen algunos Autores que aunque esta ignorancia sea en alguna manera culpable, como se halla en algunos que no les passa por la imaginacion, que poner las manos en un Clerigo de prima tonsura es pecado, ni que trae aneja descomunion, o no: advierten las descomuniones que se ponen contra los que hurtan la fruta, o no saben, y no consideran que es pecado mortal pedir absolucion de los pecados, y no de la descomunion, y si la tal ignorancia, y olvido es culpable, no anula la confession de tal manera que sea necessario boluella a hazer, aunque como los Theologos dicen, aquella Confession seria informe, y no se ha de boluer a reysterar, solo ay obligacion de confessar la negligencia, y olvido que tuvo en confessar la descomunion, y pedir la absolucion della primero. Verdad es, que si la negligencia, y olvido fuesse crassa enteramente, y afetada, que es de proposito no queretlo saber, la confession seria invalida. Lo terçero, si el penitente confessasse sus pecados, y la descomunion, y pidiese absolucion della, y despues el Confessor se olvidasse de absoluelle della, y absolviessè de solos los pecados, la confession seria valida y daria gracia, pues el penitente hizo de su parte, todo lo que devia. La razon desta verdad es (como està dicho) porque la Iglesia no tiene dados por invalidos los sacramentos que recibe el descomulgado, y assi hemos de

Juzgar del, que recibe el sacramento de la Penitencia descomulgado, como del que recibe en otro qualquiera pecado, que si llevan ignorancia invencible, reciben gracia, y si con ignorancia vulgò crassa del pecado, descomunion le reciben informe, y sin gracia.] Ita ille, & ego.

RESOL. XXVI.

An blasphemus consuetudinarius, & admonitus sæpius in aliis confessionibus sit statim absolvendus? Et an teneatur acceptare aliquam penitentiam, si forte postea blasphemet? Idem queritur de jurante falso ex consuetudine. Et docetur non esse consilium bonum, si Confessores jurare, vel promittere faciant penitentes, aliquam penam subire, si reinciderint in aliquod peccatum, & ideo neque debent Confessarii exigere à suis penitentibus juramenta, vel vota desistendi ab aliquo crimine. Ex p. 6. tract. 6. & Milc. 1. Ref. 30.

§. 1. **C**ausas sunt satis practicabiles. Et quoad primum negativam sententiam docet Medina in sum. lib. 1. c. 14. Lopez in instruct. part. 1. cap. 2. Sayrus in Clavi Regia lib. 5. c. 5. n. 8. & Suarez de Religione tom. 2. lib. 3. cap. 8. n. 7. ubi sic ait. De proposito credendum est penitenti, non obstante quacunque præcedenti frequentia, & inconstantia ejus: quia sicut potuit mutari in malum, ita etiam in bonum; & ipse est sui accusator, defensor & testis. Supposito autem tali proposito observandum est, ut si homo habeat aliquas externas occasiones moraliter inducentes illum ad tenerè jurandum illas auferat; alioquin non sufficienter disponetur, si proxima sint, & sine magno incommodo auferri possint. Deinde si sæpius proposuit emendari, & non fecit, adhibenda sunt remedia sufficientia, quæ ipse tenebitur acceptare judicio Confessoris: denique si hæc non sufficerent, interdum erit utile differre absolutionem per aliquot dies, in quibus cogatur attentius vigilare, & contrariam consuetudinem aliquando inchoare. Ita ille.

2. Sed ego loquendo de rigore affirmativæ sententiæ adhaereo, quam tuetur Sanchez in summa tom. 1. lib. 2. cap. 32. n. 45. & Castrus Palays tom. 3. tract. 14. disp. 1. punct. 9. n. 6. ubi ita asserit. Verùm mihi probabilius est, quando nullam eurtam appropiasti ad emendam, & admonitus fuisti sæpè in aliis confessionibus, adhuc te posse in rigore statim absolvi, si verè doleas de præteritis, & de futuris emendationem proponas; quia ob peccata quæ non pendunt ex occasione extrinseca, sed ex fragilitate peccatoris, non est differenda necessariò absolutio penitenti: quia eo ipso quoddam de peccatis dolet, remouet omnem occasionem, & periculum horum præceptorum, quod periculum situm erat in prava voluntate & affectu. Ita ille.

3. Quoad secundam verò dubitationem. An blasphemus consuetudinarius, vel juranti falso sit conventiens imponere, v. g. jejunium, eleemosynam, si forte postea blasphemet, vel juret, & ille teneatur exequi? Et circa hanc questionem affirmativè respondet Suárez ubi sup. ut patet; sed nullam rationem pro sua sententia adducit. Sanchez autem negat in summa tom. 1. lib. 3. c. 5. n. 17. quia aliis peccatis id imponi non est solitum: neque jure aliquo probatur hoc procedere quoad consuetudinem.

4. Verùm Castrus Palays loc. cit. putat, si talis pena sub conditione reincidentis imponatur, eo solo casu teneris exequi, quando tamen alio remedio non poteris ad extirpandam consuetudinem: si enim aliis remediis

Sup. hoc in Refol. seq. §. 1. & 2. & in Refol. 1. post seq. §. Sed difficultas, & infra in tr. 7. lege doctrinam Ref. 125. per totam, & signatur à lio. 5. & in fine 1. Vnde veri deducitur, & §. ult. & infra in tr. 6. Ref. 19. in principio, sed lege eam per totam, & infra in hoc ipso met. tr. Ref. 30.

Sup. hoc in Refol. hor. præteritis, §. Notandum, & seq. & infra in tr. 6. Ref. 3. §. ult. Sed ne defetas legere eam per totam, & alias Refol. ejus primæ annot. & latè ibi in Refol. 19 §. 1. post medium, à veri. Quod si sæpè usque in fine præcitarè Ref.

Sup. hoc in tr. 6. Ref. 30.

remediis utaris, cessabit obligatio utendi medio à Confessario designato; siquidem illud neque ut iudex, neque ut medicus imponit, cum non sit iudex, nec medicus peccatorum committendorum, sed commissorum: ac proinde sub conditione peccati futuri applicare medicinam non potest, quam tu alias obligatus non sis accipere ad præcavenda futura peccata. Hæc Palaus.

5. Non desinam etiam hic adnotare, Sanchez in *summa tom. 1. lib. 3. cap. 8. num. 8. in fine*, docere non esse consilium bonum, si Confessores jurare, vel promittere faciant penitentes aliquam penam subire, si reinciderint in aliquod peccatum, quia eos transgressionis periculo exponunt: & ideo neque debent Confessarij exigere à suis penitentibus juramenta, vel vota defendendi ab aliquo crimine. Sed quoad primum dissentit Palaus *ubi supra, punct. 10. num. 1. 2.* quia non est idem periculum transgressionis: non enim qui juramentum non fornicandi violaret, eo ipso violaret juramentum de peccata subeunda; quia in fornicationem rapitur ob inordinatum affectum, secus in penam. Sed opinio Sanchez magis mihi placet, nam periculum violandi juramentum de subeunda aliqua peccata sequitur ex inordinato affectu penitentis ad fornicationem, ludum, &c. Ergo notentur omnia supradicta, quia, ut diximus, sunt passim practicabilia.

RESOL. XXVII.

An sit absolutio impertienda blasphemo consuetudinario, qui emendationem proposuit, & non est emendatus?

Idem est dicendum de illo, qui habet consuetudinem peierandi.

Et an penitens teneatur acceptare aliquam penam, vel afflictionem pro prava consuetudine tollenda?

Et quid dicendum est de eo, qui concubinam domi habet cum proxima, & morali occasione peccandi; an si promisit emendationem, & non est emendatus, sit illi absolutio impertienda? Ex part. 6. tract. 7. & Misc. 2. Ref. 49.

Sup. hoc in §. 1. **N**egative respondet Medina *lib. 1. cap. 14.* Ref. praxi. ra §. 1. & 2. cap. 282. Ledesma in *summa, tom. 2. tract. 1. cap. 9. in fine*, & alij asserentes blasphemum, quando in aliis confessionibus emendationem proposuit simul cum aliis peccatis, nec emendatus est, non esse statim absolvendum: sed differendam ei esse absolutionem, donec emendetur. Et hanc sententiam sequitur Trullench *ubi infra*, & Azotius *tom. 2. lib. 1. cap. 3. quest. 4.* sit ter aut quater fuerit admonitus, & nullam diligentiam apposuit; tunc enim esset absolutio differenda.

2. Sed contrariam opinionem in rigore veram esse tuetur Fagundez in *Decalogum, tom. 1. lib. 2. cap. 9. numer. 20. & 21.* ubi ad præsentem casum ita respondet. Vel iste admonitus fuit à Confessariis specialiter in ipsis confessionibus, ut eam pravam consuetudinem avelleret, vel non fuit; sed cum aliis peccatis simul proposuit emendationem. Si nunquam fuit specialiter admonitus, ut eam consuetudinem jurandi tolleret, statim absolvendus est, cum acri tamen admonitione, ut se corripiat, & eam evellat. Et ratio est, quia si nunquam fuit à Confessariis admonitus, non est in tanta culpa. Si autem ter vel quater admonitus fuit, & aliquid curæ, vel laboris in ea evellenda apposuit, statim etiam est absolvendus, & non est ei differenda absolutio: quia ex parte sua aliquid

contulit; & si ei differatur, fortè cadet animo, & à confessione deterrebitur, & labetur in peius. Si post admonitionem nihil curæ apposuit; dico posse adhuc in rigore absolvi, si verè doleat de tali consuetudine, ac in posterum firmiter emendationem proponat; quia nullam occasionem extrinsecam habet, propter quam necessariò ei sit deneganda absolutio: sed ex fragilitate humana in hoc vitium, sicut & in alia labitur. Quod tamen non est dicendum de eo, qui concubinam domi habet, cum proxima & morali occasione extrinseca peccandi. Dico tamen melius esse consilium, si ei absolutio per aliquod tempus differatur; si modo ipse penitens id non multum agrè ferat, & non timeatur, ut ob id à confessione retrahatur; sed potius credatur illam dilationem ad emendationem illius fore medicinam. Si autem oppositum timeatur, non erit consilium ei absolutionem differre; nisi quando ille iis perjuriis ingens præberet scandalum: quod totum arbitrio prudentis Confessarij committitur. Hucusque Fagundez, cui adde etiam Castrum Palaum *tom. 3. tract. 1. 4. disputat. 1. punct. 9. numer. 6.* Et idem dicendum est de illo qui habet consuetudinem peierandi: quia, ut dictum est, ob peccata, quæ non pendunt ex occasione extrinseca, sed ex fragilitate peccatoris, non est differenda necessariò absolutio: quia eo ipso quòd penitens de peccatis dolet, removet omnem occasionem & periculum horum peccatorum: ergo de rigore potest absolvi. Sed de his alibi à nobis actum.

3. Notandum est tamen hic obiter Suarez de *Religione, tom. 1. lib. 3. de jurament. cap. 8. num. 7.* docere penitentem teneri ad acceptandam aliquam penam, vel afflictionem pro prava consuetudine tollenda; quia uniusquisque tenetur procurare remedium, ne amicitiam cum Deo amittat; & consequenter illud acceptare, cum à Confessario offertur. Sed ex Sanchez, & Soto, Fagundez, & Trullench in *Decalogum*, ille *ubi supra, num. 17.* hic *tom. 1. lib. 2. cap. 1. dub. 20. num. 10.* negant. Quia pro prava consuetudine in aliis peccatis hæc pena imponi nequit, itaut illius acceptatio obliget sub mortali: nec ratio, quæ assertur pro Suarez aliquod convincit, quia aliquo sequeretur teneri eos qui hæc prava consuetudine laborant, simile remedium sub mortali acceptare non solum à Confessariis; sed etiam ab aliis viris prudentibus impositum, aut oblatum, & novum admitterent peccatum, nisi illud acceptarent. Sufficit ergo, quòd jure divino teneantur ipsi gratiam cum Deo conservare, non tamen opus est, ut illos obligemus sub mortali ad acceptandum medium ac remedium à nobis oblatum, ut gratiam Dei conservent.

4. Sed inter has pugnantibus opiniones mihi placet distinguere cum Castro Palaio *loco citato, tom. 3. tract. 1. 4. disp. 1. punct. 9. num. 7.* Si enim in penitentiam medicinalem juramentorum, quæ audita sunt in Confessione, aliquid ex supradictis remediis tibi Confessor injungit, absque dubio teneris illud exequi: quia penitentiam à Confessore injunctam tenetur penitens acceptare & exequi juxta Tridentinum Concilium in *sess. 14. cap. 4.* & multis relatis docet Suarez *tom. 4. in 3. part. disp. ... num. 1. concl. 1.* Verùm hæc penitentia absolute est injungenda, non dependenter à peccato futuro: aliàs in tua voluntate situm esset nullam penitentiam habere. Quapropter si sub conditione reincidentie imponatur; eo solo casu teneris illud remedium exequi: quando alio non uteris ad extirpandam pravam consuetudinem. Si enim aliis remediis utaris, cessat obligatio utendi medio à Confessore designato. Siquidem illud neque ut iudex, neque ut Medicus imponit: cum non sit

Sup. hoc in §. 1. Ref. praxi. ra §. 1. & 2. cap. 282. Ledesma in *summa, tom. 2. tract. 1. cap. 9. in fine*, & alij asserentes blasphemum, quando in aliis confessionibus emendationem proposuit simul cum aliis peccatis, nec emendatus est, non esse statim absolvendum: sed differendam ei esse absolutionem, donec emendetur. Et hanc sententiam sequitur Trullench *ubi infra*, & Azotius *tom. 2. lib. 1. cap. 3. quest. 4.* sit ter aut quater fuerit admonitus, & nullam diligentiam apposuit; tunc enim esset absolutio differenda.

2. Sed contrariam opinionem in rigore veram esse tuetur Fagundez in *Decalogum, tom. 1. lib. 2. cap. 9. numer. 20. & 21.* ubi ad præsentem casum ita respondet. Vel iste admonitus fuit à Confessariis specialiter in ipsis confessionibus, ut eam pravam consuetudinem avelleret, vel non fuit; sed cum aliis peccatis simul proposuit emendationem. Si nunquam fuit specialiter admonitus, ut eam consuetudinem jurandi tolleret, statim absolvendus est, cum acri tamen admonitione, ut se corripiat, & eam evellat. Et ratio est, quia si nunquam fuit à Confessariis admonitus, non est in tanta culpa. Si autem ter vel quater admonitus fuit, & aliquid curæ, vel laboris in ea evellenda apposuit, statim etiam est absolvendus, & non est ei differenda absolutio: quia ex parte sua aliquid

Judex, & Medicus peccatorum committendorum, sed jam ante commissorum: ac proinde sub conditione peccati futuri applicare medicinam non potest, quam tu alias obligatus non sis accipere ad præcavenda futura peccata.

RESOL. XXVIII.

An quis teneatur occasionem proximam peccandi vitare cum suo magno detrimento, ita ut Confessarius non possit illum absolvere?

Sed difficultas est, quando nullus apparet profectus, an sit impedienda toties, quoties absolutio? Ex p. 2. tit. 16. & Misc. 2. Ref. 45. alias 47.

§. 1. R Espondeo negativè, si pœnitens habeat propositum amplius non peccandi; quia in hoc casu non dicitur velle occasionem, sed permittit, cum non vitare occasionem, non oriatur, quia vult pœnitens in illa permanere, sed quia vult non incurere damnum in vita, honore, & pecuniis, quod abjecta occasione obveniret.

2. Sed difficultas est, quando nullus apparet profectus, an sit impedienda toties quoties absolutio? Negativè respondet Suarez in 3. p. tom. 4. disp. 3. 2. sect. 2. in fine. Graffius in decis. part. 1. lib. 1. cap. 28. n. 23. Reginald. in praxi tom. 1. lib. 8. n. 19. Navarr. in c. 3. n. 21. & alij.

3. Sed contrariam sententiam docet Vivaldus in Candelabro tit. de absoluteione. §. casus Episcopis reservati, n. 43. & novissimè Joannes Sancius in selectis, disp. 10. n. 16. ubi adversus Suarez, sic asserit. In septo octavo, filium familias non potentem ejicere domo ancillam, cui sæpè copulatur, fore absolvendum toties, quoties verè pœnituerit, non solum quando aliqua emendatio notatur, ut tenet Suarez, & alij, verum etiam quando nullus apparet profectus, impossibile sanè moraliter non est pœnitentem modo verè dolere de peccato, & proponere cavere; statim verò post reditum ad domum occasione instanti mutare propositum; & inquit ab his Doctõribus contrarium docentibus, an absolvent ipsi pœnitentem, sæpè consentientem eadem peccata venialia; quando nullus appareret profectus? Absolutionem sanè impendunt; quamvis occasio peccandi venialiter non esset abscissa, non solum si in potestate pœnitentis non sit occasio removere, imò etiam si posset. Igitur & impertiri debent respectu mortalium, quando adfuerit dolor, & verum propositum cavendi in futurum.

4. Nec satisfacit responsio Coninch. de Sacramento. disp. 2. dub. 14. in fine, quòd facilius debeat dari absolutio respectu venialium, quam mortalium, eo quòd facile magis committantur illa, quam ista. Non, inquam, valet, nam etsi facilius committantur venialia, verum tamen propositum, & dolorem venialium gerere tenetur pœnitens, dum ea subijct confessioni, saltem, quando veniale, quòd confitetur, esset totalis materia confessionis. At si respectu venialium reperiri queat verum propositum, & dolor absque aliquo profectu, quare respectu mortalium id inventi non valebit; Dum verò pœnitens verò proposito est affectus, dignus est absoluteione, quantumcumque nulla notetur emendatio. Hoc adèò verum est, quòd ea ratione asserat Suarez, & ceteri, negandam esse absoluteionem, quando nullus apparet profectus, quòd præsumitur fictitiam propositum pœnitentis: vellem ab eis audire, quare respectu venialium non adit hujusmodi præsumptio, etsi nullus apparet profectus, & inchoata emendatio, interveniat tamen respectu

Tom. I.

mortalium? Ita Sancius, quæ omnia ab ipso transcripsi, quia nova, & à viris doctis dijudicanda. Si verò, adversus Sancium, dices in tali casu saltem propter recidivam, erit absolutio neganda; respondit Sancius negando, nam ipse in disp. 9. num. 6. & seq. docet nunquam propter recidivam, esse absoluteionem denegandam, si pœnitens habeat dolorem de præterito, & propositum de futuro. Sed de hoc nos in tract. de Circumstantiis.

Infr. in tr. 7. Ref. 125.

RESOL. XXIX.

An aliquando sint absolvendi, qui nolunt dimittere occasiones proximam peccandi?

Et pro praxi dicta questionis multi casus in corpore hujus Ref. explanantur sæpè contingentes in facto, quos Confessarius in promptu habere debent, quia quotidiani. Ex p. 4. tract. 4. & Misc. Ref. 165.

§. 1. D E hac questione alibi etiam actum est. Nunce verò addam tantum verba Josephi de Ortu in speculo Parochorum cap. 10. n. 33. ubi sic ait. Parochus non debet absolvere peccatores, quidum possunt nolunt dimittere occasionem proximam peccandi, tamen iis infra concurrentibus potest absolvere. Primò, si in peccatore est vera pœnitentia præteritorum; secundò verum & firmum propositum non peccandi; tertio crudelitas quòd Deo adjuvante pœnitens ipse non peccabit eum se invenerit in illa proxima occasione; quarto si adfit aliqua rationalis causa non separandi sive pro tunc, sive per aliquod tempus, erit exemplum si ex tali separatione damnum corporale, vel scandalum magnum sequatur, nihil obstat si concurrentibus iis, pluries etiam septuagies septies pœnitens reinciderit, quia per hoc non fit argumentum verum adjudicandum non fuisse, neque esse veram pœnitentiam sive præsentem, vel præteritam, cum natura humana sit labilis, & de facili mutetur de uno statu in alium: unde notandum est, quòd in statu peccati est, & vult, non est capax absoluteionis; qui verò in occasione peccandi est, iis supra concurrentibus absolvi potest. Absolutio pariter non est deneganda pœnitenti, qui vult cavere à peccato, sed credulitate habet reincidere propter magnam consuetudinem quam habuit peccandi; ista enim credulitas relabendi non impedit, quin absolutio pariat effectum suum, dummodo pœnitens, ut dixi, proponat non peccare, & illo tempore caveat. Idem sentio de iis qui legitime sunt conjugati, & deinde habent aliquod impedimentum occultum pro quo veniunt separandi quoad thorum, expectando Pontificiam dispensationem, quamvis interim peccatum timeatur propter proximam occasionem, dummodo illa quatuor, cuius dicta concurrant, possunt absolvi, in eadem domo simul cohabitari, & alter alteri servire, quamvis familiariter, & uti consanguinei simul cohabitent, eo maxime licebit, quando eorum separatio à longè esset scandalosa. Idem sentio de viris, qui artem medendi exercent in partibus secretioribus, maxime in mulieribus, & sæpè peccaverunt saltem morosis delectationibus. Idem sentio de Confessariis, qui quotiescumque confessionem cujusdam iuvenis, vel certæ mulieris audiunt, sæpè peccant. Idem sentio de pœnitentibus, qui accedentes ad quemdam Confessarium se morose delectant delectatione mala, unde sæpè peccant, quando mutare non possunt absque nota infamie, vel scandalii. Idem sentio de Magistris quantumcumque artium, qui docent puellas, vel pueros, & occasionem

Alibi in Resol. præterita, & in Ref. seq. §. in hoc ergo, & §. ult. & infra in Ref. 3. & in to. 8. tr. 6. Ref. 5. §. ult. à lin. 4. & in tom. 2. tr. 6. Refol. 119. §. Difficultas, in fine, & in aliis Refol. 65. & vers. postis in annot. Refol. 3. hujus annot.

Sup. hoc in annot. ult. hujus Ref.

Sup. hoc in Ref. not. seq. & in aliis ejus annot. primæ.

X prox

proximam habent peccandi, sive opere, sive cogitatione, sive locutione, quamvis non proponant dimittere artem, vel ministerium, dummodo quatuor illa superius allata concurrant, omnes absolvi possunt, & hæc omnia docet Joseph ab Ortu ubi *suprà*, quæ an omnia probabilia sint, iudicent viri docti, maxime exemplum de Medico, licet, ut alibi diximus, Castrus Palaus & alij hanc sententiam etiam doceant; sed ego ejus probabilitatem etiam aliis iudicandam relinquo, mihi enim non placet.

Alibi in to. 8. tr. 6. Ref. C. & in aliis eius primæ annot.

RESOL. XXX.

An propter reincidentias frequentissimas sit neganda, vel differenda pœnitentibus absolutio sacramentalis? Ex p. 1. tr. 8. & Misc. 8. Ref. 30.

Sup. hoc supra in Ref. 26. 27. & in Ref. 28. à §. Sed difficultas. & infra in tr. 6. Ref. 29. in principio, & in tr. 7. Ref. 12. §. & lege eam per totam, & signanter à lin. 5. & in fine §. Vnde vert. deducitur, & in §. ult.

§. 1. **S**uppono posse esse causam justam negandi pro aliquo tempore, vel differendi absolutionem in bonum ipsius pœnitentis, adhibendo aliqua media; sed difficultas est, an illis tentatis, pœnitens adhuc in iisdem peccatis miserè reincidat?

2. Tractat hanc difficultatem novissimè Dicastillus de Sacram. tom. 2. tr. 8. disp. 10. dub. 29. n. 573. & sic responderet: Hic profectò hærent non pauci, & fateor me hæsisse non rarò, quod enim aliqui dicunt differendam esse illis aliquoties absolutionem, donec aliqua appareat emendatio, id experientia compertum est non rarò nocere, nisi fiat interim, dum melius instruitur, & cogitatur de re tota, juxta ea quæ dixi *disp. 6. dub. 21.* de cætero, præcisè dilatio rarò prodest, & sæpè nocet, & idem Joannes Sanchez, quem ibi retuli, non satis probat hoc remedium, & Confessarij experiuntur non semper bene succedere, imò sæpè malè. Sic enim multi confessarium mutant, ut jam nova series remediorum incipiat, & pro primis vicibus beneficium absolutionis accipiant, cum quo, si postea non succedat, mutant, & pergunt ad alium, reintegrando etiam ab initio causam, & litem. Unde hic obiter monuerim Confessarios id ipsum debere exquirere à pœnitentibus, quos non rarò tales inveniunt.

3. Sed quidquid de hoc sit, quid faciendum, si, licet non adeat alium Confessarium, nec confessionem per totum annum omitat, sed eundem iterum, ac sæpius consulat, petatque absolvi, nulla tamen appareat emendatio? an iste sic rejiciendus est? an potius aliquando absolvendus? Sanè si nunquam absolvatur per totum annum, ea non absolutio quid poterit prodesse, si alioquin ille capax est hic, & nunc, quando accedit? nam si non sit capax, nulla est quæstio, sed certum est nunquam esse absolvendum.

4. Quod si capax est, quando accedit, & aliquoties putetur pro medicina neganda absolutio, cur toties, & non sæpius? aut cur, si semper est capax, non semper illi confertur, maxime si jam experimento notum sit, non esse illi valdè molestum aliquoties absolutione privari? Unde illud remedium non video, quid commodi possit tunc haberi? imò potius incommodi, dum privatur gratia Sacramenti, & auxiliis, quæ intuitu illius ritè suscepti dari solent, alioquin non danda.

5. Propter hæc, & similia rarò (fateor) utendum iudicio prædicto remedio neganda, aut differenda absolutionis, durumque mihi semper videtur, pœnitentem alioquin capacem tantæ gratiæ illa privare. Nec tantum æstimo prodesse illum sive metum, sive molestiam negatæ absolutionis impensæ, seclusa

convenientia temporis accepti ad melius instruendum, & disponendum, ut jam dixi.

6. In hoc ergo negotio, quando justæ, & rationabiles ea usæ non tollendi prædictam occasionem subsistunt, etiam si sæpius reincidat pœnitens, nec cogendus est illam tollere occasionem, nec privandus absolutione, etiam sæpissimè recidivus, quin potius hortandus, ut sæpè veniat ad confessionem, aliaque media adhibenda, quæ, spectato personæ statu, & opportunitate, prudenti Confessario expedire videantur, in quo vix, imò ne vix possunt aliaque certæ regulæ assignari.

7. Hæc doctrina sic, quantum à me fieri potest, declaratur. Vel illa absolutio tunc est neganda propter frequentiam peccandi. Vel propter occasionem non vitatam; non propter hoc ultimum, quia non tenetur hic & nunc, ut supponimus, vitare, non propter illud prius, ut probat discursus factus, quia illa negatio absolutionis vix potest prodesse, nisi fortè rarissimè, magisque proderit frequentia confessionis, & frequens beneficium absolutionis, ergo ex nullo capite erit neganda, si alioquin sit capax pœnitens.

8. Sicut ergo in peccatis, in quibus nec moraliter, nec physicè potest occasio penitus tolli, ut contingit in peccato mollietæ, potius Doctores, & usus Confessariorum habet injungere frequentiam confessionis apud eundem Confessarium, quam venientem absolutione privare. Sic in his peccatis in quibus, si non physica, saltem moralis impossibilitas avertendæ occasionis reperitur; non videtur exigendum remedium separationis occasionis, nec remedium denegandæ absolutionis, cum hoc Sacramentum Christus instituerit non solum ad deleganda præterita, sed ad præcavenda futura peccata. Negata verò absolutione, vel (quod idem est in præsentem) dilata, negatur Sacramentum, atque adeo remedium à Christo institutum contra futura peccata. Quis autem unquam vidit oportere privare ægrotum, alioquin capacem remedij, optimo, & maximo remedio ad sanandum vulnus, ut vulnus sanetur?

9. Itaque concludo vix oportere uti, quando pœnitens est capax absolutionis, hujusmodi remedio, nisi fortè, quando per breve tempus differatur absolutio, ut adhuc perfectius, si id speratur, disponatur ad accipiendam illam ipsam illorum peccatorum absolutionem, quæ tunc debebat conferri, in quo sensu loquutus sum in ea *disp. 6. dub. 21.* quando contendebam posse esse causam differendi absolutionem, rarò enim ex mera dilutione absolutionis potest sperari correctio. Et sanè non video cur melius sperandum sit de peccatore tantum attrito, atque adeo non habente gratiam, & amicitiam Dei ante collatam absolutionem, quam de illo ipso jam constituto in amicitia Dei per absolutionem collatam. Quod si accesserit non jam attritus tantum; sed contritus, multò magis mihi videtur durum & absolum, amicum Dei, & amantem illum super omnia, non jam propter peccata præterita; sed propter metum futurorum, beneficio Sacramenti, & absolutione privare. Et hæc omnia docet Dicastillus ubi *suprà*.

10. Sed circa negandam, vel concedendam absolutionem in multis casibus, vide omnino Leandrum de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 7. à q. 31. usque ad 56. in quibus discutit multa dubia more suo doctè, & breviter, adi illum, & non pigebit.

RESOL.

RESOL. XXXI.

An prima vice concubinarium sit absolvendus, etiam si concubinam non eiciat? Et an hoc etiam procedere debeat quoad eos, qui est concubinarium non sint, populus tamen credit tales esse? Ex part. 5. tractatu 14. & Miscell. 2. Resolution. 107.

§. 1. Negativè respondet Navarr. cap. 16. n. 20. Sylvest. verb. concubinarium q. 2. Chapea- villa de cast. refero. in fine. fol. 386. ubi docet concubinarium, etiam si detestetur peccatum, & proponat emendationem, nunquam censendum esse contritum, nisi concubinam è domo eiciat. Et hanc etiam sententiam docet Anton. Fernandez in infr. Confess. edit. 2. p. 1. docum. 8. num. 6. ubi sic ait. [En el mas fuerte caso del que tiene la manceba en casa, algunos dizen, que una, o dos vezes bastará tener proposito de la emienda; y otros dizen, que la eche antes, porque queda en pie la ocasion proxima. Yo digo, que si este en casa à titulo loco de manceba, y luego la puede echar, o muy en breve, no lo ab- fuciva antes de echarla, pues està ocasion proxima voluntaria; pero si la tiene como criada con salario, y en ministerio de casa, abforerlo la primera vez con proposito de bulcar otra, y echar la luego que pueda.] Ita ille.

2. Verum Tabiena verb. concubinarium, num. 2. docet expressè posse absolvi concubinarium promittentem abstinere, licet non abiciat concubinam; & hanc sententiam probat ex multis Joan. Sanch. in select. disp. 10. per totam, ubi num. 4. plus addit, scilicet, & si concubinarium ter, aut quater confessus in promissione elongandæ concubinæ defecisset, specialiter si præteritis vicibus aliqua, licet modica, emendatio esset inchoata, ut si mos esset inter concubinarium qualibet nocte eundem lectum occupare; post interpositas verò confessiones tertia nocte tantum accubarent, absolvendus erit. Sic ille qui n. 8. etiam tenet, quòd si statuerimus non fore absol- vendum concubinarium sæpè admonitum utque dum expulset concubinam, id intelligendum est, dum indicia dolotis, & propòsit fuerint ordinaria: at si extraordinaria inveniantur, puta lachrymarum copia, suspiria ingentia, & ut dici solet, cœlum attingentia, & proponat quamprimum tempus patiat, concubinam è sua domo expellere, absolvendus erit, etiam si mille id promississet, quia indicia præsentia superant præterita, coguntque Confessarium scititia non esse credere; at vera dispositione existente contringi Confessarium beneficium absolutionis impertiri, nisi excusetur prudentialiter, quia cogitet scititia esse ob præterita, & præsentia indicia, nullus in dubium revocavit.

3. Verum his non obstantibus ego puto, quòd quando penitens tenetur deserere occasionem peccandi, etiam possit Confessarius semel, aut iterum absolutionem concedere, antequam de facto expellat, eo quòd fudit expullurum, raro tamen illam concedere debet, sed potius cogere penitentem, ut à se peccati periculum expellat, & sic liberum velit absolvi. Moveor ad id affirmandum experientia magistrarum enim penitens (præcipue si ex illis est, qui semel in anno ad confessionem accedunt) occasio- nem expellit jam absolutus, sed iterum eisdem, & gravioribus peccatis se implicat, & Confessarius non solum officium iudicis, sed Medici debet exercere circa penitentem, ac proinde esto iudicet esse ritè dispositum ad absolutionem ratione firmi propòsiti,

Tom. I.

quod de præsentia habet, ideòque possit ex officio iudicis illi absolutionem concedere: at ex officio Medici tenetur medicamentum apponere, quod videt esse unicè necessarium ad præcavendum futura peccata, timere enim iustè potest non fore removendam occasionem, si absolutionem non remota occasione concedat: hæc omnia docet Palaus tom. 1. tr. 2. disp. 2. punct. 9. §. 3. n. 18.

4. Nec desinam hic apponere ea, quæ circa præ- sentem questionem docet Megala in promptuario, verb. concubine, n. 6. sic enim ait: concubinarium ita secreti, ut absque ullo scandalo simul commorari valeant, absolvi possunt, quando arbitrio prudentis Confessarii nullum adest recidivi periculum, cessat enim tunc omnis causa, ob quam est separatio indi- cenda; sed rarissime hoc evenire solet, ut dicit Na- varr. in manual. c. 16. n. 20. nec illos absolvendos esse dicit, nisi habeant propòsitum deliberatum nunquam conversandi opere, animo, aut voluntate. Si verò non sunt ita secreti, ut absque ullo scandalo simul commorari valeant, nempe, quia unus, aut duo sciunt concubinarium, tunc absolvi non sunt, nisi sepa- rentur, quia etiam unius, aut duorum scandalum est vitandum, ut contra Angelum supra tenet Sylvester in d. n. 2. Et hoc dicas procedere etiam in articulo mortis, nisi urgeat mors, & tempus desit, tunc enim propòsitum sufficit, ut dicit Toletus in d. c. 10. n. 13. ubi etiam addit extra talem articulum primum esse separandos, & postea absolvendos. Intellige quan- do adest redivi periculum, aut aliquod scandalum quoad illos, qui in eadem domo non habitant, sed concubinarium sunt ad continuatam fornicationem, dicit aliquam experientiam sumendam esse de illo- rum continentia ante absolutionem; præsertim si sæpe propòsuerunt se continere, & propòsitum fre- gerunt, nec tam perfecta contritio in illis apparet. Et quod dictum est de concubinariis non secretis, dicit Navarr. in d. cap. 17. n. 20. procedere quoad eos, qui etiam concubinarium non sunt, populus tamen credit tales esse, quia non sunt absolviendi, nisi sepa- rentur, donec veritas illucescat, cum non solum ab omni malo, sed ab omni specie mali cavendum sit. Hactenus Megala.

RESOL. XXXII.

An in aliquibus casibus concubinarium non teneatur è domo expellere concubinam, ita ut Confessarius possit ei licitè absolutionem impendere? Ex p. 5. tr. 14. & Misc. 2. Ref. 108.

§. 1. Aliquos casus enumerat Joan. Sanch. in select. edit. Lugdun. disp. 10. n. 20. ubi sic ait. Infero negandam non esse absolutionem ei, qui suæ concubinæ, quam domi habet, mutuo dedit cen- tum aureos, quorum recuperandorum spes nulla su- pererit, si domo illam eiciat. Vel è contra si femina non recuperata esset centum sibi debita, si domum concubinarium desereret: dictum est enim supra, quòd nullus teneatur occasionem proximam vitare cum magno suo detrimento, nec tunc dicitur velle occa- sionem, sed permittere, cum non abigere occa- sionem non oritur, quia velit penitens in illa per- manere; sed quia velit non incurere damnum, quod abjecta occasione obveniret. Unde nec tene- bitur domo eicere concubinam, si concubinario sit nimis utilis ad lucrandum bona temporalia, me- dia negotiatione: sicut enim qui dives est, & of- ficio laborioso fungitur, ut ferrarij, vel lignarij, astrictus non est in die jejuni ab officio cessare, nec qui ad nundinas properat, tenetur in die festo

Sup. hoc supra ex doctrina Ref. 27. §. 2. post mediū, cur- si n in vers. Quod tamen, & late in Resol. 18. & 29. & ex Resol. 30. §. 1. hoc ergo, & §. ult. & in tom. 2. tr. 6. Ref. 119. §. Diffinitas in fine, & in tom. 7. tr. 7. Resol. 20. §. Respondeo. à lin. 8. & vers. licet non expelle- re. & in tom. 8. tr. 6. Ref. 4. §. Sed plus, cursum ad mediū, à

X 2 Missam

verf. Vt si
vir. & in Re-
fol. 5. § ult.
ad lin. 4. &
quamvis nõ
plene sup.
hoc lege ta-
men doctri-
nam Refol.
præterita.

Miffam audire, si ob id occasio accedendi elabatur, quantumcumque intendat ad nundinas ire causa augendi lucrum; sic nec concubinam ejicere, erit obnoxius concubinarium, si ex ejectione magnum emolumentum efflet non acquiratur; sufficit, namque proponere deinceps non peccare. Imò & si concubina nimis utilis esset ad oblectamentum concubinarij vulgò, *regalo*, dum deficiente illo nimis agrè ageret vitam, & aliæ epulæ tædio magno concubinarium affecerint, & alia famula ad id nimis difficile adinventur, ejicere illam non erit concubinarium obligandus, quia oblectamentum dictis circumstantiis consideratum est majoris æstimationis, quam quocumque horum temporale, ob quod fas erit cuique de novo admittere foemina ad sui famulatum, quantumcumque metuat labendi periculum, si aliam non inveniat paris qualitatis illis in rebus, quæ sibi sunt maximè utiles, si namque ob hanc causam jam receptam expellere non constringitur, eodem jure de novo admittere illam erit concessum.

2. Sed an hæc sint probabilia, aliis judicandum relinquo, quilibet enim tenetur salutis propriæ spirituali consulere, etiam cum aliquo temporali, & corporali detrimento. Et ideo primum calum, quem *ubi supra*, ponit Sanchez, refellit nominatim Castrus Palaus *tom. 1. tract. 2. disput. 2. punct. 9. §. 3. num. 14.* docens ejiciendam esse concubinam è domo, & amittendum debitum, ex cuius amissione concubinarium non grave damnum veniat. Sed potest aliquis dicere. Ergo secundum Palaum si grave damnum ex amissione debiti concubinarium patitur, non esse concubinam è domo ejiciendam ideo tu cogita.

3. Notandum est tamen hic non ejecta concubina posse absolvi poenitentem, cum cessat reincedendi periculum, quia deformis facta est, vel infirma, aut quia cognatio inter eos esset suborta, quæ ab ipsis contemni non creditur, aut nova alia interfint obstacula. Ita ex Graffio, Fernandez, & Lopez docet Sanchez *loco citato*, ubi *suprà num. 12.* & Castrus Palaus *num. 16.*

RESOL. XXXIII.

An Confessarius possit absolvere concubinarium amplius cum concubina non peccantem, permittens illam invisere sine alendi filios, & ne cum aliis ipsa se immiscendo sit dictis filijs dedecori? Ex p. 5. tract. 14. & Misc. 2. Ref. 109.

§. 1. **N**egativam sententiam docet Beja p. 1. *cap. 14.* quia talis nihili æstimat peccatum scandali, in quod conjicit illos, qui vident ipsum ingredi domum concubinae, de quo ingressu non possunt non male judicare, tum, quia licet illa subventio sit opus charitatis respectu foeminae, & justitiæ respectu filiorum, cum tamen occultè, & per alios fieri rectè à viro illo possit absque hoc, quòd ipse ingressu suo det occasionem ruinae, & temerarij judicij videntibus, non potest à peccato scandali excusari, ut colligitur ex D. Thoma 2. 2. q. 43. Tum demum, quia etsi ille non habeat animum accedendi denuo ad dictam concubinam, præbet tamen eidem concubinae ansam sua frequenti visitatione, ut verbis, voluntate, aut delectatione peccet, raro enim inter quos exitit diuturna illicitæ concupiscentiæ familiaritas, dissolvi, & extricari adeò potest, ut non remaneant quedam effrenatæ libidinis scintilla, quæ conspectu mutuo facile reviviscant.

2. Verùm novissimè adversus illum insurgit

Joannes Sanch. *in select. edit. Lugd. disp. 10. n. 9.* ubi sic ait. Non est credendum Patri Beja iniquienti non fore absolvendum concubinarium invidentem concubinam sine alendi filios, si ex ingressu oritur scandalum. Mutatur namque scandalum in passivum, cum ex justa causa non omittatur. Sic ille. Sed plus addit Castrus Palaus *tom. 1. tract. 2. disput. 2. punct. 9. §. 3.* Resol. n. 11. nempe posse, imò teneri parentem alere filios ex concubina, qui nec separari possunt à matre, neque alia via possunt victum querere, etsi periculum à rebus habeat lapsus cum concubina. Ita Castrus. Sed ego in tali casu non video cur concubinarium per alios non possit filiis alimenta dicta præstare, vel cum aliis locis ita in domum meretricis intrare, ut scandalum locus esse minimè possit.

RESOL. XXXIV.

An parentes sint absolvendi, qui nolunt ad colloquium admittere filium, qui indignum matrimonium contraxit?

Et quid, si non indignum saltem multum inaequale? Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 182.

§. 1. **C**asus est practicabilis, & ad illum respondet Layman *in Theol. mor. lib. 2. tr. 3. c. 4. n. 3.* ubi sic ait. Juvenis contra parentum voluntatem indigno matrimonio se copulavit, & non parvo dedecore familiam affecit, & propter parentes & fratres hominem ad colloquium suum admittere, eique veniam petenti ignoscere constanter recusant; queritur an à Confessario absolvi possit? Respondeo quòd pater offensus à filio in locum poenæ reconciliationem ipsi ad tempus negare possit, & idcirco reliquis suis liberis, totique familiæ præcipere, ut hominem, qui ita deliquerit, ad domum, vel consortium suum non admittant, quousque delicto convenientes poenas fuisse censatur, & familia hac in re præcipienti parere potest veluti ministri & executores jultæ vindictæ paternæ. Quare Confessarius in hoc casu duo exquirere debet. Primum utrum pater, vel patres ex animi odio procedant, an solum jultam vindictam spectent ad ipsius delinquentis emendationem, familiæ honorem, & aliorum majorem cautelam procurandam? Secundò ut vindicta, sive poena quæ tali filio irrogatur, non excedat mensuram delicti; quare in perpetuum non poterunt illi reconciliationem denegare, sed tantum ad tempus differre quousque videbitur conveniens ad punitionem & fines bonos consequendos. Ita Layman: cujus doctrina etiam ampliari potest, quando filius valde nobilis contra parentum voluntatem si non indigno, saltem multum inaequali matrimonio se copulavit, & ita in casu contingenti senserunt mecum docti recentiores.

RESOL. XXXV.

Quidam Sacerdos noluit absolutionem impendere cuidam in trivenniis per totam vitam condemnato, quia habebat voluntatem quamprimum fugiendi, tunc statim solutionem hujus casus enixè à me petierunt. Et an hoc intelligatur tam in Religiosis, quam in secularibus? Ex p. 2. tr. 17. & Misc. 3. Ref. 39.

§. 1. **R**espondi, nimis rigidè in hoc se gerere Confessarium: nam licet Vasq. *in p. 2. q. 96. art. 5. disp. 174. c. 1. n. 7.* Becanus *in sua Theol. Salas p. 2. tom. 1. tr. 3. c. 7. q. 8. n. 4.* Valentia *tom. 3. disp. 5.*

decidere, hæc erit. Quando causa pollutionis prævisa notabiliter, & per se influit, nec adesturgens necessitas illam exercendi tribuitur culpa mortali pollutione: eaque culpa afficiet causam, quamvis aliis licita esset: huiusmodi autem causa, solæ sunt res Venereæ, ut tactus, aspectus, & turpia verba. Nota verò me signanter dixisse, huiusmodi causa solæ sunt res Venereæ. Nam multi DD. probabiliter docent etiam si gula, vel aliud peccatum non pertinens ad vitium luxuriæ, mortale sit, non propterea pollutio ex eo sequens, & in eo prævisa, mortalis erit. Quamvis ergo in ebrietate, vel esu, aut potu mortali, prævisa sit pollutio, non imputabitur ipsa ad peccatum mortale; nec quando homo dat eam causam, peccabit mortaliter contra castitatem, sed contra abstinentiam, & sobrietatem, aliâque virtutem. Imò quamvis gula esset mortalis ex circumstantia luxuriæ, nimirum quia esset ordinata ad fornicationem, ob quam fumerentur cibi calidi, non ideo pollutio esset mortalis, quia finis ille nihil in eam influit. Est Cajetan. 2. 2. q. 54. art. 3. paulò ante 8. in resp. ad 5. Et idem est, cum quis peccaret mortaliter, in cibo, vel potu, eo quòd se exponeret periculo consentiendi formaliter in pollutionem; si enim postea non consentiret formaliter in illam, non procuraret illam, quamvis sequeretur, non esset peccatum mortale. Ita Granad. in part. 2. controvers. 6. tract. 4. disp. 6. num. 12. & 18. Salas in p. 2. tom. 2. tr. 13. disput. 6. sect. 18. n. 117. Sanchez loc. cit. lib. 9. disput. 45. n. 17. 18. & 21. Valquez ubi supra, cum aliis Patribus Societatis Jesu, hæc de re consultis, ut ait Salas. Sed si cupis videre aliquos auctores, extra citatos, restantes de hac questione; vide Reginald. in praxi tom. 2. lib. 22. cap. 3. sect. 9. num. 43. Valent. in 2. 2. disp. 9. q. 3. punct. 3. §. Itaque duo requiruntur, & 5. sunt autem, & §. Itaque ad cognoscendum, & Medicinam in p. 2. q. 74. art. 6. ad 3. & 4.

RESOL. XXXVIII.

An absolutio obtenta bona fide à peccatis tantum, & non à censuris sit valida, si penitens sit notatus aliqua excommunicatione, etiam reservata, ita ut non teneatur iterare confessionem, sed tantum petere absolutionem ab excommunicatione?

Et quid est sentiendum, si Confessarius sciât peccata habere annexam excommunicationem, & cum non obstante ex malitia absolvat, licet non habeat potestatem absolvendi à tali censura? Ex p. 3. u. 4. Resol. 78.

Sup. hoc supra in Ref. 25. & lege infra in tr. 5. doctrinam §. Sed quid, & seq. Ref. 14. & cursim in fine Ref. 27. & in Ref. 34. & in tom. 5. tr. 1. Ref. 128. per totam, & in tom. 9. tr. 7. Ref. 124. §. Sed difficultas, & lege ibi doctrinam Ref. 123. paulò post infra, à vers. Imò, & aliarum

§. 1. **N**egativè respondet Finellius tr. de cas. reser. c. 10. n. 8. ubi sic ait: Licet quodlibet Sacramentum de facto collatum excommunicato teneat, nec per excommunicationem irritetur vis sacramenti; hoc tamen non est verum in sacramento Pœnitentiæ: etenim reliqua Sacramenta solum requirunt Ordinis potestatem in conferente, quæ adimi non potest, at sacramentum Pœnitentiæ ulterius requirit jurisdictionem, per excommunicationem verò subtrahitur excommunicatus à jurisdictione Confessarij, & propterea absolutio eidem impertita, est nulla, quia absque jurisdictione; non item alia Sacramenta, quæ absque jurisdictione, quæ sit eorum validitati necessaria, conferuntur. Ita Finellius. Hanc etiam sententiam docent Ledesma in summa tom. 1. de Sacram. Pœnit. cap. 20. dub. 2. Valquez in 3. p. tom. 4. tract. de excommunicat. dub. 4. num. 8. & Sancius in selectis, disp. 32. num. 11. qui citat Paludanum, Adrianum, & Sylvestrum, Majorum, Gabrielem, Antoninum, Ledesnam, Chapca-

villam, & alios, quibus ego addo nostrum Megalam in 1. p. lib. 5. cap. 19. quest. 4. in fine.

2. Sed ego contrariam sententiam teneo cum Navarro in manuali, cap. 9. num. 4. Toletio lib. 3. c. 10. Layman in Theol. mor. lib. 5. tract. 6. cap. 12. num. 12. & Coninch de Sacrament. disp. 8. dub. 3. concl. 4. num. 104. ubi sic asserit: Qui est excommunicatus excommunicatione reservata, si bona fide confiteatur aliqua peccata non reservata simul cum reservatis, valè absolvetur, nam nullo modo est de essentia huius Sacramenti, ut penitens prius absolvetur ab excommunicatione, quàm à peccatis. Sic ille. Dicendum est igitur, quòd excommunicatio non irritat absolutionem, dum se tenet ex parte recipientis, unde nisi ipse sciens vellet Sacramento communicare, Sacramentum, & fructum Sacramenti reciperet, nullo enim iure sit irrita talis confessio, nedum cætera Sacramenta. Et ideo hanc sententiam præter DD. citatos, tenet etiam Suarez de cens. disp. 10. sect. 3. n. 6. qui citat Caietanum, Covarruviam, & alios. Igitur in tali casu penitens absolutus à peccatis, & non à censura, non tenetur reiterare talem confessionem, sed tantum petere absolutionem ab excommunicatione, quod est valde notandum.

3. Et omnia supradicta procedunt, non solum quando penitens absolvetur, quia ipse ignorat excommunicationem, vel recipit Sacramentum ex necessitate, sed etiam si Confessarius sciens peccata habere annexam excommunicationem, illum tamen, hoc non obstante, ex malitia absolvat, licet non habeat potestatem absolvendi à tali censura.

4. Ad argumentum verò Finellij, & aliorum respondeo in hoc casu adest jurisdictionem, nam per excommunicationem privatur quis jurisdictione activa in alios, non tamen subiectione passiva ad alios sibi superiores, seu (quod idem est) alij non privantur jurisdictione in ipsum; alioquin non tam ipsorum excommunicatorum, quàm ipsius Confessoris esset talis pena. Vide Suarez ubi supra. n. 11. & seq. Et hæc omnia vera esse etiam, ut diximus, si censura sit reservata, optimè notat Suarez loc. cit. num. 15. adi illum, & non pigebit.

RESOL. XXXIX.

An non solum existens in articulo mortis, sed etiam in periculo possit absolvi à quocumque Sacerdote ab omnibus casibus?

Et an hæc sententia etiam intelligatur, dum absolvendus morali necessitate coactus bellum, v. g. seu naufragium aggreditur, & secus si ex voluntate propria id faciat? Ex part. 5. tr. 3. Ref. 59.

§. 1. **N**egativam sententiam docet Sotus in 4. dist. 18. q. 4. art. 4. Canus de Pœnit. part. 5. Covarr. in cap. Alma mater, part. 1. §. 11. num. 8. & Valentia tom. 4. disp. 7. quest. 8. punct. 2. quia Trid. in cap. 7. sess. 14. ubi præbet talem jurisdictionem, loquitur tantum de penitentibus existentibus in articulo mortis.

2. Sed affirmativa sententia tenenda est, quam tuetur Merolla tom. 2. disp. 4. cap. 6. coroll. 3. num. 92. Licet immeritò me citet pro negativa sententia, nam ego in loco à meipso citato non loquor ut legenti patet, de absolutione à censuris, & reservatis, sed de applicatione Indulgentiarum, quas modò etiam teneo posse applicari in periculo mortis. Præpositus in 3. part. quest. 7. de ministro sacramenti Pœnitentiæ dub. 6. num. 43. Valquez in 3. part. tom. 4. quest. 93. art. 1. dub. 5. Coninch de Sacram. disp. 8. dub. 2. num. 16. Jacobus Granado de Sacrament. in 3. part.

part. controv. 7. tract. 10. disput. 4. sect. 20. num. 10. Bellochius de casib. reserv. part. 1. quest. 2. num. 125. Floronus de casib. reservatis part. 1. cap. 4. §. 20. n. 3. Uguolinus de cens. tab. 1. cap. 4. §. 5. num. 9. Sayrus de censuris lib. 1. cap. 20. num. 28. Coriolanus de casib. reservatis part. 1. sect. 2. art. 16. num. 3. Filliucius de casib. reserv. cap. 8. numer. 8. Caestlinus in compend. Theol. moral. tract. 1. cap. 13. Tannerus tom. 4. disp. 6. quest. 9. dub. 3. num. 75. Suarez tom. 4. disp. 26. sect. 4. num. 3. Henriquez lib. 6. cap. 11. num. 11. Torreblanca in pract. juris spirit. lib. 14. cap. 6. num. 24. Turriamus de penit. disp. 2. 3. dub. 3. Valboa in pralection. Salmanticen. tom. 2. cap. omnis utriusque sexus. de penit. & veniss. num. 35. Verum Sanchez in Summa. tom. 1. lib. 2. c. 13. n. 5. Trullench in Bulla Cruciatæ lib. 1. §. 70. c. 2. dub. 4. numer. 6. Ludovicus à Cruz in Bulla Cruciatæ disp. 1. cap. 3. dub. 28. num. 4. & alij limitant hanc sententiam, dum absolvendum morali necessitate coactus bellum, v.g. seu navigationem aggreditur, secus si voluntate propria id faciat, tunc enim non dicitur propriè in mortis periculo constitutus, cum ipse spontè velit se constituere.

RESOL. XL.

An moribundus possit, quando alius non adest Sacerdos, petere à Sacerdote excommunicato, heretico, schismatico, &c. absolutionem, etiam si fecerit supra dictos cum peccato Sacramentum ministraturos? Ex part. 5. tract. 3. Ref. 58.

Sup. hoc le. ge dicitur an §. ult. Ref. seq. & infra in tr. 5. Ref. 2. & si- gnanter & late in tom. 3. tr. 1. Ref. 43. Respondeo quòd quamvis dicti Sacerdotes præcisi possint, ut in superiori resolutione probatum est, validè penitentes absolvere, ut tamen licitè possint, necessarium est quòd sint à peccato mortali, contritione, aut aliter justificari, nisi quando periculum ægroti ita urget, ut ob ipsum statim audiendum nequeant contenti, nec aliter justificari, quia tunc licitè possunt, quamvis sint in peccato mortali, & quamvis Sacerdos non sit licitè ministraturos absolutionem, quia justificari potest, & non vult, tunc penitens in articulo mortis existens potest ab illo absolutionem petere (quando penitens non timet subversionem ob communicationem cum eo Sacerdote, & quando ob communicationem cum eo non apparet profiteri errorem aliquem illius Sacerdotis) quia tunc petit quòd Sacerdos ille potest licitè facere, si velit, quòd etiam est verum, quamvis Sacerdos ille non sit paratus ad illicitè absolvendum, quia regula illa, nempe quòd nequeat quis inducere aliquem ad id, in quo peccaturus est, quando qui inducitur non est paratus ad id, tantùm est vera quando inducenti non est in præcepto id, ad quòd inducit; confessio autem & receptio sacramentalis absolutionis in dicto articulo est penitenti in præcepto, imò etiam ipsi Ministro est in præcepto auditio & absolutio. Et hæc omnia docet Hurtado de Sacram. Penit. disp. 10. diff. 8. doctè, ut semper solet. Cui adde Præpositum in 3. p. q. 7. de ministr. Sacram. Penit. dub. 5. n. 42. ubi sic ait: In necessitate Sacramentum posse peti à non parato, etiam si putetur peccaturus, scilicet, quando deest alius, nam potest actum exercere absque peccato, & urget necessitas talem actum petendi, propter quam penitens non censetur Confessarium ad peccatum inducere, vel ejus peccato cooperari. Imò quando desunt alij, penitens non tantùm potest, sed etiam debet petere hoc Sacramentum ab excommunicato, imò heretico, sic non sit periculum scandali, pervertionis, &c. quia cum communior sententia teneat eum posse absolvere, ut constitutus in articulo mortis

suæ salutis consultat, & ut præcepto confessionis satisfaciatur, tenetur tali confiteri. Hucusque Præpositus. Cui etiam consentit Kellifonius in 3. part. tom. 2. quest. 8. art. 6. dub. 1. & Caestlin. in Compend. Theol. moral. tract. 1. cap. 13.

RESOL. XLI.

An Sacerdos hereticus, & excommunicatus non toleratus habeat potestatem absolvendi in articulo mortis? Et an in tali casu non solum licitè, penitens possit à talibus expetere absolutionem, sed etiam per se loquendo teneri, quia ex divino præcepto ad confessionem obligatur? Ex part. 4. tractat. 4. & Misc. Resol. 235.

§. 1. Negativam sententiam quoad hereticos, & schismaticos docet Sotus in 4. dist. 18. quest. 4. art. 4. Navarrus in man. cap. 26. num. 26. & Martinus Ledesma 2. 4. quest. 21. art. 6. Quia Sacerdos hereticus, & schismaticus non habet jurisdictionem, quia caret fide, quæ est fundamentum necessarium ad jurisdictionem Ecclesiasticam, & de excommunicato non tolerato idem docuit Medina Cod. de Confessione, q. 32. & Covar. in cap. Alma mater. part. 2. §. 6. quia per excommunicationem aufertur eis omnis jurisdictionis, saltem Ecclesiastica; sed meritò contrariam sententiam docet Cano, Suarez, & Valquez, quos citat, & sequitur Gaspar Hurtado de Sacram. disp. 10. de penit. diff. 8. quibus ego addo novissimè doctum Guilielmum Mercerum de Sacram. in 3. part. D. Thom. q. 8. art. 5. dub. 6. num. 2. Layman lib. 5. tract. 6. c. 12. num. 13. Barbosam in collect. in Concilium Trident. sess. 13. c. 7. num. 15. & alios penes ipsum, quod probatur ex Concilio Trident. sess. 44. cap. 7. ubi sic ait: Pœ admodum in Ecclesia custoditum semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis, atque ideo omnes Sacerdotes quolibet penitentes à quibusvis peccatis, & censuris absolvi possunt; unde triplex ista universalitas, nempe quilibet penitens, à quibusvis peccatis, per quemlibet Sacerdotem, nihil relinquit excipiendum: Prima comprehendit omnes penitentes, etiam excommunicatos, hereticos, &c. Secunda omnia peccata affecta quacumque reservatione, & censura, Tertia omnes Sacerdotes quacumque censura, vel culpa ligatos, etiam non approbatos. Nec credendum est, Ecclesiam in tali casu nolle concedere potestatem absolvendi.

2. Notandum est tamen, in tali casu penitentem non solum licitè, ut observat Mercerus, à talibus Sacerdotibus hereticis, schismaticis, &c. expetere absolutionem, sed etiam, per se loquendo, teneri, quia obligatur ad confessionem ex divino præcepto quòd commodè impleri potest, & hoc procedit, ut optimè observat Hurtado, etiam si talis Sacerdos non sit licitè ministraturos absolutionem, quia justificari tunc possit, & non velit, etenim tunc penitens petit, quòd Sacerdos potest tunc licitè facere, si vult, quæ omnia limitanda sunt, quando penitens non timet subversionem ob communicationem cum tali Sacerdote, & quando ob communicationem cum eo, non apparet profiteri errorem aliquem dicti Sacerdotis.

RESOL. XLII.

An Sacerdos nominatim excommunicatus, vel publicus Clericus percussor, hereticus, schismaticus, &c. habeat potestatem in articulo mortis absolvendi mo-

ribundum? Ex part. 5. tract. 3. Refol. 57.

§. 1. **S**uppono in articulo mortis posse simplicem Sacerdotem absolvere moribundum à quibuslibet peccatis, & censuris reservatis, ex *o. pastoralis, de officio Ordinarij, ex Concilio Trident. sess. 14. cap. 7.* Sed difficultas est de supradictis. Et negativam sententiam docet Medina *Cod. de Confess. 9. 3. cui debeat fieri Confessio. & Covarr. in cap. Alma mater 2. part. §. 6.* quia per excommunicationem aufertur omnis iurisdicção, saltem Ecclesiastica, & ideo D. Th. in 4. dist. 19. q. 1. art. 2. *questiunc. 2. ad 3.* dixit non posse recipi Sacramentum hoc valide ab excommunicato non tolerato. Et idem de hæreticis, vel schismaticis docuit Sotus, Navarrus, & Ledesma, quos ego citavi in part. 4. tr. 4. *refol. 235.* quibus nunc addo Coriolanum de *casib. reservatis, part. 1. sect. 2. art. 16. num. 10.*

Quæ hic est Ref. antecessens, & infra in tr. 5. Ref. 2. & lae in tom. 3. tr. 1. Ref. 43.

2. Verùm meritò contrariam sententiam ibi docui cum multis Doctõribus, quibus nunc addo Trullench in *Bulla Cruciate, lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 5. num. 2.* Florum de *casibus reservatis, part. 1. cap. 4. §. 18. num. 3.* Finellium de *casibus reservatis, cap. 8. num. 4.* Cælestinum in *Compen. Theolog. moral. tract. 1. cap. 13.* Turrianum de *sacram. Pœnit. disput. 23. dub. 3.* Valboa in *lect. Salmat. tom. 2. cap. omnis utriusque sexus de pœnit. & remiss. n. 34.* Jacobum Grana- do de *Sacram. in 3. part. contr. 7. tract. 10. disp. 4. sect. 2. num. 9.* Ludovicum Mæratium in *D. Thom. tom. 3. tract. de sacram. Pœnit. disput. 31. sect. 4. n. 3.* Tannerum *tom. 4. disp. 6. q. 9. dub. 3. num. 62.* Kellifon- nium *tom. 2. in 3. part. 9. art. 6. dub. 1.* Ochagaviam de *Sacram. tr. 2. de confess. quest. 3. 1. num. 4.* Hurtadum de *Mendoza & alios penes ipsos. Dico igitur post Tridentinum facultatem absolvendi in articulo mortis competere omnibus supradictis, quia particula omnes; hunc sensum recipit, & proinde in ea amplitudine potest intelligi. Confirmatur per particulam quoslibet & quibusvis, quilibet fideles absolvi possunt ab omnibus proliis peccatis; ergo similiter per particulam omnes quilibet Sacerdos, nullo excepto, potest absolvere. Secundò id aliquo modo postulat motivum Concilij, ut sc. animarum salutem in tali necessitate consulatur. Ecclesia ergo voluit in hoc casu summum favorem fidelibus præstare, & concedere iurisdictionem omnibus, qui ex suo gradu illius sunt capaces, & quales sunt omnes Sacerdotes. Et quoad hæreticos non gravabor hic apponere verba Hurtadi de *Mendoza vol. 1. de fide, disp. 84. sect. 8. §. 139. & 140.* ubi sic ait. Hæreticus ratione Sacerdotij habet radicalem iurisdictionem in peccatis, proximè autem illi est concessa vel à Pontifice immediate, vel alia ratione (de quo non est quæstio) ut in eo articulo possit pœnitens absolvi. Nec enim potestas data est Ecclesiæ in perniciem animarum, sed in salutem: at tunc iurisdictionis ademptio esset in animarum perniciem, & gravissimè peccaret Papa, qui eam conaretur adimere. Ex parte autem pœnitentis ipsa necessitas se purgandi Sacramento est satis excusationis, hæreticus enim tenetur sanctè Sancta tractare, si aliter agit, est ejus vitio, quod pœnitens cum tanto discrimine non tenetur vitare. Hic primum observa fugiendum esse periculum deceptionis. Quapropter ego monerem pœnitentem, ne hæretico permitteret verba facere de fide, aut errore, sed eum cogat ad audienda & absolvenda crimina. Si verò ille nolit pœnitentem absolvere, nisi prius verbis de suis erroribus factis, illum audiat, qua potuerit distractione. Quod si prudenter timeat imminere sibi periculum deceptionis, tenetur illum non audire, nec adhibere nisi certus ab hæretico, nulla de fide verba facienda.*

Tunc autem det operam contritioni, aderit enim præstò Deus fugienti Sacramentum, eo duntaxat animo, ne Deum offendant. At periculum deceptionis debet cadere in virum constantem; alioquin facienda est confessio ob imminens vitæ discrimen. Si autem Sacerdos erret in forma, ut intentione Sacramenti, non est adhibendus ad confessionem, nisi prius contestetur se usurum intentione; & forma legitima, de quo debet agere esse prudens persuasio. Hucusque Hurtadus.

RESOL. XLIII.

An simplex Sacerdos, presente Confessario iurisdictionem habente, possit absolvere moribundum? Et in textu hujus Resolutionis advertitur, quod quando concurrunt inter se simplex Sacerdos, approbatus, & approbatus in aliena Diocesi, excommunicatus, irregularis, suspensus, interdictus, schismaticus, degradatus, vel habens privilegium, quomodo, & quis preferendus sit alter ad alterum in articulo mortis ad constituendum infirmum? Ex part. 5. tr. 3. Refol. 60.

§. 1. **P**rima sententia absolutè negat. Secunda affirmat. Utramque verò probabilem esse puto, ex rationibus & auctoritatibus adductis in part. 1. tract. 5. *refol. 5.*

2. Non delinam tamen hic adnotare doctum Hurtadum de *Mendoza volum. 1. de fide, disput. 82. sect. 6. §. 163. & sequent.* quandam tertiam sententiam docere, & ideo ponit duas conclusiones. Prima est quòd simplex Sacerdos presente approbato Diocesano non habet iurisdictionem ad absolvendum moribundum. Secunda quòd omnis Sacerdos Diocesanus approbatus etiam presente Prælo potest facultate non petita absolvere moribundum à quovis crimine & censura in foro conscientia, & pro hac firmanda sententia ingeniosas, & probabiles adducit rationes. Libet etiam hic apponere ea, quæ dictus Hurtadus docet §. 145. & 146. ubi quarit in concursu simplicis Sacerdotis & excommunicati nominatim, aut publici Clerici percussoris, uter sit preferendus? Respondet simplicem preferendum, quia excommunicatus, dum excommunicatione tenetur, est simplex Sacerdos, & alia ex parte vitandus, cum commode potest; ergo simplex ex preferendus, tum quia ipse excommunicatus tenetur neminem absolvere, nisi in necessitate extrema, quia illi interdictus est Sacramentorum usus: tunc autem nulla est extrema necessitas; simplici verò Sacerdoti non est interdicta confessio exceptio de peccatis venialibus, unde in usu Sacramenti est melioris conditionis excommunicato. Item illi est privativè negata facultas, id est, non est concessa, sed nec negata contrariè, ob delicta; excommunicato autem est negata contrariè quapropter deterioris conditionis est simplici Sacerdote. Concurrente excommunicato cum irregulari non excommunicato preferendus est irregularis excommunicato vitando: suspensus autem, aut interdictus carens excommunicatione vitandorum est preferendus irregulari, & ij omnes degradatus, & hic hæretico. Igitur ultimum locum habet hæreticus, cui preferendi sunt omnes Catholici, inter quos locum ultimum tenet degradatus, cui præponendi sunt ceteri Catholici. Suspensus, aut interdictus meliorem locum obtinet irregulari, & hic excommunicato nominatim, qui solis hæretico, & degradato præponitur, ceteris postponitur: omnibus autem aliqua censura ligatis præponitur Sacerdos simplex omni censura solutus.

3. Notat

3. Notat etiam idem Hurtadus concurrere Sa- cerdote simplici cum approbato in alia dicecesi dum- taxat preferendum esse extra dicecesanum approba- tum, secundum Suarez, & Sanchez, quia ad id mu- nus est approbatus ab Ecclesia, quod putat esse pro- babile, sed non probari argumento efficaci, & ideo contrariam sententiam ego teneo cum Trullench. in Bull. Cruc. lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 5. num. 4. quia ap- probatus extradiccesanus est simplex in aliena dice- cesi: est igitur ille concursus duorum Sacerdotum hic & nunc simplicium, cur ergo preferendus est extradiccesanus? etenim ab Ecclesia est approbatus in aliena dicecesi, non in hac, in qua nulla penitus jurisdictione gaudet magis, quam simplex. Si au- tem ob approbationem illi dicunt, quia illa est argu- mentum scientie in approbato, potest illa conjectura superari, si penitens sciam simplicem esse doctio- rem & exterioriorem item dum satis noscatur esse sufficiens, non videtur esse cur alter sit necessariò preferendus.

4. Sed quid dicendum si cum approbato adfit Sa- cerdos habens privilegium absolviendi à censuris, & à reservatis? Suarez tom. 4. disp. 30. sect. 3. num. 5. & Henriquez lib. 6. de penit. cap. 10. num. 1. in glossa lit. D. asserunt hunc non esse preferendum expo- sito, quia illud est veluti privilegium, quod nullus se- qui tenetur, eo quòd in illo articulo cessat reserva- tio. At contrarium tenet Corduba & Navarrus, quos citat & sequitur Sanchez in Summa tom. 1. lib. 2. cap. 13. num. 11. cui videtur adharere Trullench. in Bulla Cruc. lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 5. num. 4.

RESOL. XLIV.

An si Sacerdos simplex capit audire confessionem moribundi, & accedat Confessarius approbatus, teneatur desistere ab auditione?

Et quid, si contingat simplicem Sacerdotem judicare infirmum esse in extremis, dum incipitur confessio, & postea ante absolutionem ita in melius abiisse, quod extra periculum esse judicetur, an adhuc teneatur illum absolvi?

Et quid est agendum, si in eo articulo contingat penitentem Sacerdoti simplici invalide forsitan confite- ri, quia in ea confessione mentitus est, & consequen- ter fuit invalide absolutus, si cupiente autem illo denuo confiteri eidem Confessario & Sacerdoti, super- veniat legitimus Confessor?

Et quid, si ager valide confessus est, & velit postea aliqua peccata oblita confiteri, an hac possit su- perveniente legitimo Confessario, absolvi?

Et an, quia absolutus est in predicto articulo, vel peri- culo mortis à casibus reservatis, teneatur postea re- currere ad Superiorem, si forte periculum evadat?

Et quid dicendum est, si casus reservati habeant annexam censuram?

Et an qui virtute Cruciate Bulla absolvitur in articulo mortis à casibus in Bulla Cœna reservatis non te- neatur ad comparandum, nec possit illi id onus im- poni? Ex part. 5. tract. 3. Ref. 66.

6. 1. Hic casus habet difficultatem, supposita opinione, quòd simplex Sacerdos in mor- tis articulo possit absolvi moribundum presente approbato, vel Prælato, sed itando in contraria sen- tentia respondeo negativè ad casum propositum cum Jacobo Granado de Sacram. in 3. part. controv. 7. tract. 10. disp. 4. sect. 2. n. 12. ubi sic ait: Si petas an in even- tu, quo Sacerdos non approbatus cœpisset jam au- dire confessionem existentis in articulo mortis, ac- cederet legitimus Sacerdos, teneatur cessare ab au-

dienda confessione, & illam remittere legitimo Mi- nistro? Responderetur mihi videri probabilius non te- neri, sed posse absolvi, quia jura favent rei ince- ptæ, voluntque ab eo perfici à quo cepta est, & alioqui non leve gravamen imponderetur penitenti, præsertim moribundo, si obligandus esset ad repe- tenda alteri Sacerdoti ea peccata, quæ jam confessus fuerat. Ita ille, qui citat Sanchez & Henriquez, qui- bus adde Trullench. in Bull. Cruc. lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 5. n. 5. Ludovicum de la Cruz in Bulla Cruc. disp. 1. cap. 3. dub. 15. n. 10. Sancium in selectis disp. 44. n. 6. Præpositum in 3. part. q. 7. de Ministro penitent. dub. 5. n. 41. Florum de casibus reserv. part. 1. cap. 4. §. 19. n. 10. Marchinum de peste. p. 3. c. 3. n. 13. Unde non est audiendus Zambranus de Sacram. Penit. cap. 4. dub. 5. num. 5. qui in hoc casu circa materiam absolviendi moribundum nimis strictè locutus est. Et nota hic obiter quòd si contingat simplicem Sa- cerdotem judicare infirmum esse in extremis, dum in- cipitur confessio, & postea ante absolutionem, ita in melius abiisse, quod extra periculum esse judicetur, adhuc tenebitur illum absolvi, quia sufficit con- fessionem inceptam fuisse in periculo præsumpto, sicut diximus licentiam ad tempus non expirare ince- pta jam confessione, alias agrotanti grave onus injungeretur, videlicet bis crimina confitendi.

2. Sed quid agendum, si in eo articulo contingat penitentem Sacerdoti simplici invalide forsitan confiteri, quia in ea confessione mentitus est, & consequenter fuit invalide absolutus, cupiente au- tem illo denuo confiteri eidem Sacerdoti superve- niat legitimus Confessarius? Respondeo posse illum detecto eo mendacio à prædicto simplice Sacerdote iterum absolvi, qui is revera habuit jurisdic- tionem ad priorem illam confessionem, & dum abso- lutio non est valide præstita, non censetur finita. Se- cus autem dicendum est, si ager valide confessus sit, & velit postea aliqua peccata oblita confiteri, nam hæc non possent absolvi, nisi à legitimo superveniente Confessario. Et hæc omnia docet Ludovicus de la Cruz in Bull. Cruc. disp. 1. cap. 3. dub. 15. n. 13. & Trullench. in eadem Bulla lib. 1. §. 7. cap. 2. dub. 5. n. 5. qui contra Sanchez optimè docet quòd in tali casu si penitens haberet excommunicationem reserva- tam, & ante absolutionem superveniat reservator, posse hoc non obtante, inferiorem Confessarium absolvi ab illa, dummodo imponat onus peni- tenti, ut infra dicitur, ut Superiori se præsentet.

* 3. Notandum est tamen hic quòd qui absolutus est in prædicto articulo, vel periculo mortis à casibus reservatis, non teneri postea recurrere ad Superio- rem, si forte periculum evadat, ut iterum ab illis ab- solvatur, quia Tridentinum ait pro eo tempore nul- lam esse reservationem, & ita pròinde se habent tunc peccata alioqui reservata, ac si reservata non essent. Solum advertit si casus habeat annexam censuram, debere se præsentare postea Superiori, ut præcipitur in cap. eos qui, de sentent. excommunic. in 6. non quidem ut à Superiori absolvatur, quia jam à censuris & à peccatis absolutus est, sed ut se obedientem præbeat Ecclesiæ, & paratum implere aliam penitentiam, si à Superiori injungatur, quod si non faciat, penitens reincidit in censuram. Ita Granado ubi supra n. 13. cui adde Præpos. loco citato. Ludovicum de San Juan q. 5. art. 17. de Sacram. Penitent. difficult. 12. concl. 1. & 2. Finellium de cas. reserv. c. 8. n. 10. Sanchez in summ. tom. 1. lib. 2. cap. 3. num. 27. Coriolanum de cas. reserv. part. 1. sect. 2. art. 16. n. 9. & Hurtadum de Mendoza vol. 1. de fide, disp. 84. sect. 8. §. 130. qui etiam §. 135. optimè observat cum San- chez, * cum qui virtute Bullæ absolvitur in mortis articulo à casibus in Bulla Cœna reservatis, non te-

men signa- ter à lin. 5. usque in fi- nem dicti §.

Sup. hac li- centia ad tempus in tom. 7. tr. 1. Ref. 107. in fine, & in tom. 4. tr. 3. Ref. 15. in fine §. 2.

Sup. hoc supra in tr. 1. Ref. 49. §. Confirma- tur. & in tr. 1. Ref. 43. §. Nota ta- men, in fine, vers. Nota tamen & in aliis lin. ca- rum nota- tionum.

* Sup. hoc infra in tr. 5. Ref. 13. & in aliis §§. ejus primæ not.

Sup. hoc in Ref. not. præterita, & in tom. 5. tr. 1. Ref. 207. & in aliis ejus primæ annor.

* Sup. hoc in tom. 5. tr. 1. Ref. 107.

Sup. hoc in Ref. not. præterita, & in tom. 5. tr. 1. Ref. 207. & in aliis ejus primæ annor.

Ref. 202. §. ult. & melius in c. 9. tr. 7. Ref. 127. si gaucet in §. Verum, ad medium, & vers. nam absolutus.

neri ad comparandum, nec posse illi id onus imponi, quia Bulla aliquod ei privilegium donat distinctum ab his, quae habet in ipso mortis articulo, alioquin quae gratia donatur per Bullam; sed in eo articulo nulla alia gratia donari potest, nisi obligatione comparandi solvi, quia absolutio directa jam ei erat licita ipso mortis articulo: ergo solvitur onere comparandi, quod si in mortis articulo fuit absolutus cum onere comparandi, quia non habebat Bullam, potest ea habita iterum absolvi in eodem, vel alio mortis articulo, & eo onere solvi.

RESOL. XLV.

Quando puer est absolvendus in articulo mortis?

Et quid faciendum; quando aequè dubitatur puerum habere usum rationis, & non habere? Ex part. 5. tract. 3. Ref. 68.

Sup. hoc supra cursum in Ref. 21. ad lin. 3. & lege doctrinam aliarum Ref. ejus primae not. quamvis non sint pro articulo mortis.

§. 1. **P**ost septennium completum absolvendus est puer saltem sub conditione, nisi constet non habere usum rationis maxime in articulo mortis, quia stat pro illo juris praesumptio de usu rationis. Ita Zambranus de sacram. Pœnit. cap. 4. dub. 3. n. 4. ubi numer. 8. asserit, quod si aequa sit pro utraque parte probabilitas, quia Confessarius aequè sentit puerum habere usum rationis, & non habere, si tamen talis puer fateatur peccatum veniale, vel mortale, absolvendus est necessario sub conditione in articulo mortis. Ita Barth. de Medina, & multi viri docti. Probat, quia hæc pars est tutior, cum certum sit damnandum esse puerum si in peccato mortali discedat, in quo potest esse, licet illud non cognoscat, & irreverentia sacramenti tollatur conditione apposita. Ergo, &c. vide etiam Chapeavillam de sacram. Pœnit. quest. 14. per totam. Turreblancam in pract. juris spirit. lib. 14. cap. 6. num. 59.

RESOL. XLVI.

An quando multis imminet periculum vite, ut fit in naufragio, peste, bello, &c. tunc singuli breviter possint dicere aliqua peccata, & sic absolvi?

Imo in dicto casu, an Confessarius ex Charitate, ut alius subvenire possit, & similiter ipse pœnitens, qui viderit aliorum periculum, teneatur non perficere confessionem?

Et an in dicto casu possint simul, quando imminens periculum aliud non permitteret, ostendere dolorem, & aliqua peccata confiteri, & sic simul omnes absolvi, unica absolutione, & forma? Ex part. 2. tr. 16. & Misc. 2. Refol. 41. aliàs 43.

Sup. contentis in his tribus primis §§. hujus Ref. in Ref. 7. post seq. & supra in tr. 3. Ref. 123. §. 1. vers. Tertio, & infra in tr. 8. Refol. 38. in principio.

§. 1. **N**egativam sententiam docet Navarrus de pœnit. & rem. lib. 5. c. 13. n. 2. sed ut verum fateatur, bonus iste senex fuit non parum moribundis infensus, nam illis, etiam denegavit absolutionem per nutus, & signa.

2. Dicendum est igitur, posse confessarium in supradicto casu, pœnitentes absolvere, non audiendo omnia peccata. Ita docet Suarez in 3. part. tom. 4. disp. 23. sect. 1. Coninch de Sacram. disp. 7. dub. 9. n. 74. Joan. de la Cruz in direct. p. 2. de sacram. Pœnit. q. 3. dub. 5. concl. 3. & Villalobos in sum. tom. 1. tract. 9. dub. 33. n. 6. ubi sic asserit: [El Confessor que confiesa, los que estan en tormenta basta, que oyga dos, o quatro pecados a cada uno, y assi los absuelva, si no puede oyrlos enteramente. La razon es, porque puede uno callar el pecado, por el daño temporal, que se sigue a otro luego mejor podra por el peligro

espiritual de los otros, que si no es assi no se pueden confesar.]

3. Sed plus addit Vasquez (attendat Lector) in 3. Sup. hoc in p. tom. 4. q. 95. dub. 2. art. 2. n. 2. nempe quod in tali casu, tenetur Sacerdos ex charitate, ut aliis subvenire possit; confessionem non perficere; imò si ipse non vellet, quia forsitan scrupulo detineretur, aut alia de causa, pœnitens, qui videret aliorum periculum, potest non perficere confessionem, imò tenetur, & ratio est, quia teneretur aliis succurrere, nec detinere sacerdotem. Ita Vasquez.

4. Notandum est etiam, quod quando imminens periculum, aliud non permitteret, possent omnes simul ostendere dolorem, & aliqua peccata confiteri, & sic simul omnes absolvi unica forma. Ita Coninch ubi supra, & Doctores, quos citat & sequitur Fagundez de precepto Eccles. tract. 2. lib. 2. cap. 3. n. 11. Restat modò respondere ad argumentum contrariae sententiae. Dico igitur talem confessionem esse integram formaliter, sed non materialiter.

RESOL. XLVII.

An cum periculum vite imminet, ut in naufragio, peste, bello, &c. tunc possint simul dicere aliqua peccata, & simul omnes absolvi? Et an in tali casu supradicti teneantur publice, vel per interpretem confiteri, cum remedium habeant Contritionis?

Et quid, quando probabiliter dubitant se veram contritionem habere?

Et an sufficiat in dicto casu, ut omnes simul signo aliquo, v.g. ut genuflexione significent se peccasse, & ita possint a Confessario simul absolvi? Ex part. 5. tract. 3. Refol. 71.

§. 1. **N**egativam sententiam docent aliqui apud Villalobos in sum. tom. 1. tr. 9. diff. 33. num. 6. ubi sic ait: [Manuel Rodriguez y Navarrotienen lo contrario desta resolucion, y dicen, que es necessario confesar enteramente los que pudiere, aunque los damas se queden por confesar. El fundamento desta opinion es, porque deve el Confessor hazer entero juuyzo, loqual no podrá dexar por respecto de los otros por un principio comun, que dize: Non sunt faciendae mala, ut inde eveniant bona.]

2. Sed ipse ibi merito respondet affirmative, & sic docet Philippus de la Cruz in Norte de Confessores tract. 1. §. 1. ubi sic ait: [Afe de saber, que en ninguna ocasion hade oyr de confession a muchos juntos, ni absolverlos, solo en un caso, como quando ay peligro de muerte en guerra, y naufragio que entonces bien puede absolver a muchos.] Ita ille, & Layman lib. 5. tract. 6. cap. 13. num. 5. Zambranus de sacram. Pœnitent. cap. 4. dub. 6. num. 14. Valboa in lect. Sahmar. tom. 1. cap. omnis. &c. num. 37. Cælestinus in compen. Theolog. moral. tract. 1. cap. 10. cap. 4. in fine. Henriquez lib. 2. de pœnit. cap. 12. num. 3. Sotus in 4. distinct. 18. q. 2. art. 5. Angelus ver. Confessio 1. num. 18. & alij.

3. Vasquez in 3. part. tom. 4. q. 91. art. 4. dub. 3. Coninch de Sacram. disput. 5. dub. 10. & alij putant in tali casu supradictos non teneri publicè confiteri, cum remedium habeant contritionis, sed posse id facere si volunt, & tunc solum dimidiatur confessio materialiter ex justa causa, non autem formaliter, quia intentio illorum erat omnia confiteri si possent. Verum an teneantur ita publicè confiteri, quando sciunt, aut dubitant probabiliter se veram contritionem habere, est dubium. Multi absolutè dicunt neminem teneri publicè, aut per interpretem confiteri, sed non loquuntur speciatim de articulo mortis, & pro hoc casu

De Absol. Sacramentali. Ref. XLVIII & c. 251

casu presenti, in quo de sua contritione dubitant probabiliter, & hi sunt Toletus lib. 3. summ. cap. 6. Sotus in 4. disp. 18. q. 2. art. 6. Victoria, Valentia, Canus, & alij, quos citatos invenies apud auctorem Annotatum in Tolet. cap. 6. lib. 3. & certe ambiguit in presenti casu loquitur Henriquez lib. 2. de penit. cap. 2. Dicendum tamen est in presenti casu, in quo quia in mortis articulo dubitat an veram habeat contritionem, teneri vel publice, vel per interpretem saltem aliqua peccata minoris scandali confiteri propter periculum salutis aeternae, majus est enim periculum salutis aeternae, quam infamia, & major iactura illius, quam fama temporalis amissio. & ita docet Fagundez pr. 2. lib. 3. cap. 3. n. 11. qui citat Suarez, Petrum Sotum, Canum, & Sylvestrum, quibus ego addo Granadum de Sacram. in 3. part. contr. 7. tr. 9. disp. 4. n. 2. Sed ego, ut verum fatear, semper puto in tali casu probabiliter dubitandum esse de contritione, per ea quae ipse contr. 7. tr. 1. disp. 9. sect. 6. n. 28. asserit, ut infra dicam: ergo facienda videtur confessio, & sufficeret unum solum peccatum declarare, omittis etiam gravioribus, ut docet Hurtadus disp. 8. diff. 2. Imò plus addo, quòd si in particulari non possent supradicti peccatum aliquod declarare, sufficeret ut omnes cum aliquo signo significent se peccasse. Sed audiamus doctum Hurtadum de Sacram. Penit. disp. 9. diff. 10. ubi sic ait: In periculo mortis ut in peste, bello, aut naufragio, quando periculum imminens aliud non permittit, possunt omnes simul signo aliquo, ut genuflexione, significare se peccasse sic in communi, & de eo dolere, ut continget, si Confessarius dicat, omnes qui volunt à peccatis absolvi, genuflectant, & tunc etiam possunt omnes simul absolvi à Confessario, dicente, Ego vos absolvo à peccatis vestris. Ita Hurtadus, quod est valde notandum.

RESOL. XLVIII.

An tempore pestis possit quis audire aliqua peccata, & confessione non finita moribundum absolvere? Et quid, si eger velit integrè confiteri? Ex part. 5. tract. 3. Ref. 74.

§. 1. Negativam sententiam mordicus sustinet Philippus Marchinus de peste part. 3. cap. 4. mm. 5. & seq. ubi ex septem argumentis contra hanc sententiam stabilire, adi illum, & non pigebit.

2. Non desunt tamen doctores affirmativam sententiam sustententes, licet consulant Confessarios integram confessionem audire. Et ita docet Zambranus de sac. Penit. c. 4. dub. 6. n. 12. ubi sic ait: Si quis non audeat tempore pestis audire infectum, quia timet probabiliter sibi periculum mortis ex infectione, audiat saltem non integrè, se accommodando opinioni juniorum aliquorum, asserentium id posse fieri licitè, quia sicut secundum omnes excusatur poenitens ab integritate, quando ex illa sibi timet damnum corporis, vel rei familiaris, vel honoris, quia scilicet Confessarius ille injustè poenitenti inferret aliquod ex predictis damnis, si illi integrè confiteatur, ita etiam excusatur Confessarius ab audienda integra confessione, ex qua sibi mortem timet. Ita ille, & post illum Chapeavilla de Sacram. Penit. q. 26. in fine, ubi sic asserit: Quid si eger velit integrè confiteri: Respondeo, si Pastor timet probabiliter periculum mortis ex infectione pestilentis, non tenetur audire, sed excusatur, secundum multos recentiores Doctores eruditos & pios, quorum ratio videtur esse, quia sicut secundum om-

nes excusatur poenitens ab integritate confessionis, quando ex illa sibi timet damnum corporis, vel rei familiaris, vel honoris, quod scilicet Confessarius ipsi injustè inferret, si illi integrè confiteretur; ita etiam excusatur Confessarius ab audienda integra confessione, ex qua sibi à confitente mortem timet. Quod noto in solamen Pastorum, & eorum, qui necdum tanta charitate ardent, ut periculum vitæ corporalis pro majori quiete spirituali proximi adire audeant. Hæc Chapeavilla, & ideo hanc sententiam docet etiam Jacobus de Granado de Sacram. in 3. part. D. Th. contr. 7. tract. 9. disput. 5. sect. 3. n. 20. Layman lib. 3. tr. 6. c. 13. n. 4. Coninch de Sacram. disp. 7. dub. 9. n. 75. Hurtadus de Sacram. Penit. disp. 9. diff. 10. Turrian. de penit. disp. 30. dub. 1. Suarez in 3. p. tom. 4. disp. 23. sect. 1. mm. 1. & alij. Et hæc opinio magis procederet si Confessarius audiendo alicujus moribundi integram confessionem, alij sine confessione morerentur. Unde Villalobos in sum. tom. 1. tr. 9. diff. 33. mm. 6. sic ait: [El Confessor que confessa los que estan en tormenta, balsa que oya dos o quatro pecados, o cada uno, y assi los absuelva, sino puedo oyrlos enteramente, como dize Suarez cum mucha probabilidad, y se puede seguir. La razon es, porque uno puede callar el pecado por el daño temporal que se sigue à otro, como diremos abaxo, luego mejor podra por el peligro espiritual de los otros, que si no es assi, no se pueden confesar.] Ita ille, cui adde Joannem de la Cruz in direct. conscient. part. 2. de Sacram. Penit. q. 3. dub. 5. conclus. 3. ubi sic asserit: Aliquando per accidens licitè dimidiatur confessio. Primò si poenitens ex defectu loquelæ, aut infirmitate vexatus, non potest omnia peccata confiteri. Ita Medina in summa lib. 2. cap. 8. Secundo si Confessor timet, quòd audiendo integram poenitentis confessionem ejus mortali morbo inficietur, aut si sint multi infirmi, & si Confessor audit integram confessionem unius, alij morientur sine confessione. Hæc Joannes de la Cruz.

3. Et tandem non desinam hic apponere verba Gabriëlis Valquez in 3. part. tom. 4. q. 91. art. 2. dub. 1. mm. 2. ubi sic ait: Licitum est aliquando integram non facere confessionem ex parte etiam aliorum, qui expectarent idem beneficium absolutionis ab eodem Sacerdote, ut in bello, aut peste, ubi videremus plurimos periclitantes hoc remedio indigere, & alios private illo, si unius confessio integrè exciperetur imò in hoc casu tenetur Sacerdos ex misericordia, ut aliis subvenire posset, confessionem non perficere, imò ipse si non vellet, qui forsitan scrupulo detineretur, aut alia de causa poenitens, qui videret aliorum periculum, posset non perficere confessionem, imò teneretur, quia teneretur alij succurrere, nec detinere Sacerdotem; Sacerdos verò quando Sacerdos timens adhuc infectionem periculosam nollet relinquere confessionem, sed etiam integram audire si enim non tantum poenitens non teneretur eam non perficere, sed nec posset, quia quamvis Sacerdos posset, nec teneretur cum tanto periculo integram excipere confessionem, tamen posset etiam simile subire periculum, ut integram confessionem audiret, & consolatur agrotum, & ita jam posset agrotus integrè confiteri: quod si posset, teneretur, ut constat. Hucusque Valquez nbi supra.

RESOL. XLIX.

An liceat absolvere moribundum, qui vult præbere elemosinam pro sepultura in loco magis honorifico? Ex part. 5. tr. 3. Ref. 102.

§. 1. Nega

TON
ora
1011
111

§. 1. **N**egativam sententiam docuit inclytus Ju-
nilconsultus Valboa de Magrovejo in
Prælect. Salmanticens. tom. 2. cap. 4. de iudicis. n. 69. ubi
sic ait: Infertur tutum non esse à simonia labe pro
loco magis honorifico sepulturae pretium accipere,
v. g. intra Ecclesiam, & non in cœmeterio, ut adver-
tit Antonius 2. part. tit. 1. §. 2. Sylvest. *ver. simonia,*
quæst. 11. Ratio est manifesta, nam ibi tota ratio pre-
tij est loci sanctitas, vel respectus ad majorem san-
ctitatem: fateor tamen aliquos Theologos dixisse ta-
lem venditionem licitam esse, quasi ibi solum qui-
dam humanus honor vendatur in hominum apprehen-
sione solum consistens: hanc tamen opinionem
non admitto. Nam licet motivum ementis sit honor
& in com. f. ille humanus, id tamen, quod venditur, sanctum
tr. 7. Ref. 37. est, & honor ille annectitur spirituali, sicut etiam ho-
& signatur in 6. tr. 7. nor humanus est quid annexum dignitati Ecclesia-
Ref. 67. §. 7. stica, & sicut in hoc casu committeretur simonia,
ideo. ad me- similiter & in illo: nam hujusmodi major honor hu-
dium. manus non ex alio provenit, quam ex majori loci
sanctitate: ergo ea ratione locum vendere erit simo-
nia, certissimum tamen erit sub Ecclesie prohibitio-
ne contineri. Sic ille. Sed his non obstantibus ab-
solvat Confessarius moribundum in casu supradic-
to, per ea quæ ego docui in part. 1. tract. 1. *Miscell.*
resol. 57. & me citato, adducit Barbosa *de officio Pa-*
rochi, cap. 26. num. 16. & seq.

Sup. hoc in
tom. 6. tr. 1.
Ref. 127. §.
Ad confir-
mationem,
ad medium,
& in com. f.
tr. 7. Ref. 37.
& signatur
in 6. tr. 7.
Ref. 67. §. 7.
ideo. ad me-
dium.

nem, si primum, juramentum fuit iniquum, & non
observandum. Si secundum, testator prudenter reti-
nuit facultatem mutandi testamentum oblata justa
causa, quod cum laude præstat adveniente tali cau-
sa, & hæc omnia docet Becanus in *sum. part. 2. tom.*
3. cap. 7. quæst. 8. per totam. Ex quibus conclusio-
nibus Confessarius videbit, quando moribundus pec-
cet, vel non peccet mutando testamentum juratum.
Vide etiam Lessium *lib. 2. cap. 19. dub. 8.* Villalobos
in *sum. tom. 2. tract. 3. diffic. 22. num. 7.* & Malderum
in 2. 2. tr. 1. cap. 11. dub. 10. & Sanchez in *opus.*
tom. 2. lib. 4. cap. 1. dub. 17. num. 5.

RESOL. LI.

*An infirmus debeat statim ante mortem restituere pec-
cuniam, & famam, ablata, alias non possit absolvi?*
Ex part. 5. tra. 3. Ref. 104.

§. 1. **A**D hunc casum ita respondet Villalobos
in *summa tom. 2. tract. 3. diffic. 27. num. 3.*
[Advertan que si tienen deudas, la paguen luego,
aunque vendan algunas alhajas, si lo pueden hazer
sin gran detrimento de su casa. Lo uno, porque la
restitucion obliga luego, como fe dixo arriba, pue-
diendose hazer. Lo otro, porque lo que el testador
no quiere hazer importandole tanto, por ventura no
lo querra hazer el heredero, que ay muy poco que
fiar el dia de oy.] Ita ille. Cui adde nostrum Leo-
nem *de officio Confess. recollect. 26. num. 103.* ubi sic
asserit. Infirmo potente commodè restituere non
sufficit, ut ipse possit absolvi, quod demandavit
hæredibus restitutionem. Ratio est quia iste habet
voluntatem conditionalem, si moriatur, restituendi,
aliàs non vult restituere, ergo indispositus. Probat
etiam Gutierrez experientia, quia videmus quotidie
hæreditatem aliis obvenisse, quam iis, quibus reli-
cta fuit à testatore, & moveri lites, ita ut restitucio
non possit fieri ab hæredibus: & dato quod docti
hæredes obtineant hæreditatem, etiam non cutant
dictas restitutiones facere. Unde quotidie videmus
patres in articulo mortis relinquere filiis, ut faciant
restitutiones sibi demandatas ab eorum antecessoris,
& isti nepotibus. Hucusque Patet Leo, qui citat
Gutierrez, Azorium, Reginaldum & Sayrum.

2. Unde apparet rectè refellendam esse opinionem
Joannis Baptistæ Poza in *præct. bene moriendi in Pra-*
mio mandam. 8. post §. 6. ubi sic asserit: [Porque ordi-
nariamente acontece à los infirmos, que infama-
ron o injusta, o falsamente atestiguaron en delitos
infames, o qualidad de linages, que antes se dexaram
condensar para siempre, que delæzirse, y reparar el
ageno honor, devenle les proponer los tormentos, y
infamia mayor, a que para siempre se obligan, y jun-
tamente se les facilitará esta satisfacion, diciendoles
que por lo menos fatis hagan al honor quitado por
escrito autentico, y secreto, dexandole al Confessor,
o otra persona de confianza para que le escriva à la
parte interessada despues de aver muerto de la pre-
sente enfermedad. Porque estando ya fuera de la
Republica de los vivos, no se averguencera de los
dichos de los hombres, ni tendrá empacho de la re-
gion de los vivos destos rumores, y fama, que tan
presto se olvidan, y desuacen.] Hæc ille. Sed, ut
dixi, hæc opinio non est admittenda, quia restitucio
famae ex communi Doctorem opinione statim
est faciendæ; ergo qui illam sine justa causa vult dif-
ferre est in statu peccati mortalis, nec potest absol-
vi, & infirmus, qui post mortem vult famam à Con-
fessario nomine suo restituendam, signum est non
esse benè dispositum, quia non vult satisfacere præ-
cepto

RESOL. L.

*An sit absolvendus moribundus, qui vult mutare te-
stamentum, quod in vita fecit cum juramento? Ex
part. 5. tr. 3. Ref. 122.*

Quoad hoc §. 1. **A**ffirmativè videtur respondendum, ex do-
ctore in tom. 6. tr. 8. Ref. 101. & 102. & ex illa-
rum doctri-
na facile
terminabis
hanc quæst.

ctina Gomez in l. 3. *Tauri, num. 99.* Bart.
& aliorum, quia juramentum contra bonos mores
non obligat, ut habetur in *reg. 6.* Sed testamentum
juratum est contra bonos mores, quia præbet hære-
dibus occasionem desiderandi mortem testatoris.
Item, quia pactum, quo aliquis dicit: Instituo te hæ-
redem, & nisi præstitero, spondeo tibi tantam pecu-
niam, est iniquum, estque non observandum, quia
est contra libertatem naturalem testandi. *l. stipulatio
hoc modo, ff. de verb. oblig.* sed idem fit per testamen-
tum juratum, ergo.

2. Sed his non obstantibus, dico primò, quòd malè
dispositum, & continens aliquid contra leges justas,
etiamsi juramentum confirmatum sit, revocandum
est. Ratio, quia juramentum in re illicita non obli-
gat, hinc dici solet juramentum non debere esse
vinculum iniquitatis.

3. Dico secundò, quòd testamentum bene dispo-
situm, & ex omni parte perfectum, ita ut nulla pos-
sit de novo occurrere justa causa mutandi, si juratum
est, & à testatore revocetur, erit de facto revocatum
& posterius in utroque foro valebit; peccabit tamen
graviter revocans, & erit perjurus.

4. Dico tertio, quòd testamentum bene dispo-
situm, sed tamen imperfectum, id est in quo non est
benè omnibus futuris eventibus prævisum, si sit ju-
ratum, & nulla de novo justa causa substat illud mu-
tandi, & à testatore revocetur, revocatio valebit, &
revocans erit perjurus: si autem justa causa substat, li-
citur erit absque ullo peccato illud revocare.

5. Prima pars patet ex secunda conclusione. Altera
probatur, quia qui condit testamentum imperfectum
& illud jurat, vel ita jurat, ut itaque non mutare il-
lud, etiamsi justa causa se postea offerat, vel statuit
non servare illud, quando nova causa se offert, quæ
secundum rectam rationem exigit aliquam mutatio-

RESOL. LIV.

De absolutione Sacramentali largienda moribundo. Ex part. 3. tract. 3.

Prologus ante Resolutionem primam dicti Tractatus.

§. 1. **D**ifficilis est in praxi sapius occurrens illa quæstio; ideo pro ejus explicatione exacta quinque casus confidero. Primò, quando moribundus nequit loqui, sed præfente Sacerdote nutibus absolutionem ab illo querit. Secundò, quando præfente eodem Sacerdote, signa tantum exhibet contritionis, v. g. percutiendo pectus, levando oculos ad caelum cum suspiriis, &c. Tertio, quando absente Sacerdote querit voce, vel nutibus confessionem, vel exhibet tantum signa contritionis, & illo adventante astantes testantur de hoc. Quarto, quando testis absens ab infirmo, ut v. g. ante domum in platea, supradicta signa, & petitionem confessionis Confessario manifestat; & tandem. Quintò, quando infirmus sensibus delitutus, nihil petit, vel nutibus significavit, sed Sacerdos invenit eum morti proximum: de his igitur casibus seorsim ad majorem difficultatis elucidationem agemus; ideo quæro primò.

RESOL. LV.

Sup. prima diff. huius tituli late in tom. 4. tr. 3. Ref. 155. à principio usque ad §. ult. & signa-ter à lin. 3. & lege etiã hic supra doctrinam Refol. 17. §. Idem à lin. 2. & Ref. 19. §. Aliquit, & in to. 3. tr. 1. Ref. 3. recitãter in ejus §. Quarto posset, & vide Ref. nec seq.

An sit danda absolutio ei, qui nutibus tantum querit à Confessario absolutionem?

Et an moribundus, qui non valet nisi per signa contritionis sua peccata confiteri, lucratur Jubilæum, quia hæc est vera confessio Sacramentalis? Ex p. 3. tract. 3. Ref. 1.

§. 1. **N**egativè respondent ferè omnes Thomista recentiores, viri quidem docti, ut Sotus in dist. 18. q. 2. art. 6. ad 1. Canus relect. de pæn. p. 1. §. ut inhaerendo. Lopez in instrum. p. 1. c. 18. Conradus in respons. cas. conf. p. 1. q. 10. Medina in sum. p. 2. c. 8. & 19. reg. 6. Nugnus, Alvarez, Coquetius, Avila ubi infra in ref. 3. hanc sententiam docent etiam Grafius p. 1. lib. 1. c. 36. o. 25. Pedraza in sum. c. 7. Angles in 4. p. 1. de Confessione, art. 2. diff. 10. Abulensis in Auth. q. 79. Navarrus in man. c. 26. n. 7. cum aliis. Et ratio est primò, quia per talem confessionem non datur notitia Confessori, quam antea non haberet; & ideo colligit Tridentinum sess. 14. c. 5. confessionem in genere non sufficere. Secundò, quia per illam confessionem nihil proponitur absolvendum, cum actiones debeant esse circa particularia; & cum confessio sit actus judicialis, debet ex consequenti versari circa aliquod particulare. Tertio, quia vel remittuntur omnia peccata directè, & hoc non; quia cum non fiat confessio omnium, non possunt remitti directè; illa enim hoc modo remittuntur, quæ clavibus subjiuntur; vel solam directè peccatum in communi, & hoc non potest, quia peccatum in communi non est remissibile. Quarto, non sufficit voluntas confitendi absque actuali confessione, ut quis à peccatis absolvatur; sicut non sufficit voluntas habendi verum dolorem, sed requiritur ut referatur ipsa confessio, & actualis dolor. Sed in casu proposito solam datur voluntas confitendi, ut patet. Ergo non erit adhibenda absolutio.

2. At his non obstantibus contrariam sententiam tenendam esse puto; quam tenebat Regius in ref. cas. 39. n. 4. Alphonsus de Leone in tr. de officio Confessarii. tom. 1. recollect. 6. n. 121. Pharaonius de Sacram. Pæn. tr. 1. sess. 16. cas. 15. Thomas à Jesu in Tribun. conf. c. 11. §. 16. Ragucius in Lucerna Pa-

roch. in de absolut. q. 97. Yribarne in 4. tom. 2. dist. 18. q. unic. disp. 16. sect. 5. concl. ult. Corduba lib. 5. de Indulg. q. 39. Suarez tom. 4. disp. 23. sect. 1. n. 5. Salas in p. 2. tr. 8. disp. unic. sect. 5. n. 56. Turrianus de pæn. q. 9. art. 2. disp. 30. dub. 1. Megala in 1. p. lib. 1. c. 11. n. 8. Pitigianus in 4. sent. tom. 2. disp. 17. q. unic. art. 8. concl. 4. Ruardus tom. 1. contra Lutherum, art. 5. post initium. Henriquez lib. 6. c. 10. n. 7. Coninch de Sacram. disp. 7. dub. 10. n. 16. Reginaldus de prudent. confess. c. 21. p. 2. n. 91. Fernandez in instrum. docum. 4. n. 32. & à fortiori omnes Doctores citandi in quarta resolutione pro secunda opinione.

3. Et ratio est, quia ex Christi institutione confessio sacramentalis debet esse integra, & tamen necessitas facere potest, ut confessio mutilata sufficiens sit ad obtinendam sacramentalem absolutionem; igitur necessitatem similiter facere posse dicendum est, ut ad eandem obtinendam confessio fieri in genere de propriis peccatis, quando ad speciem, & numerum descendendi non potest. Et confirmatur, quia si quis recorderetur se peccasse mortaliter, & oblitus est cujus speciei fuerit illud peccatum, potest, & debet confiteri se peccatum mortale admisisse, cujus nequit in particulari meminisse; igitur in casu proposito penitens dat veram materiam, scilicet, veram sui ipsius accusationem cum ostensione doloris, quantum hic, & nunc dare potest, ex qua Sacerdos in hoc foro cognoscit penitentem peccasse, & eum de hoc dolore, & consequenter cognoscit statum penitentis, quantum hic, & nunc cognosci potest; quæ omnia absolute sufficiunt, ut sacramentaliter absolvi possit; nam Deus à nobis non requirit aliam confessionem, quam quæ nobis hic & nunc possibilis est, & ideo hanc sententiam determinant Canones, & Rituale Romanum Patuli V. jussu editum, ut in sequenti resolutione videbimus.

4. Restat modò respondere ad argumenta superioris adducta. Itaque ad primum dico in casu proposito dari notitiam sacramentalem imperfectam quidem, & quæ nulla aestimaretur, si voluntariè omitteteretur, quomodo loquutum est Concilium Tridentinum. sed quia aliter fieri non potest, satis est. Ad secundum proponitur absolvenda offensio divina, ut talis est, & materia proxima est confessio illa particularis, & effectus absolutionis versatur circa personam particularem. Ad tertium, remittitur directè offensio divina, indirectè singula peccata secundum proprias species, quæ remanent subjiacienda clavibus, quod etiam dicendum est in casu oblivionis speciei peccati. Et tandem ad quartum respondeo, hic non dari voluntatè confitendi solam, sed, ut dictum est, datur materia certa peccatorum, saltem in communi, fundata in voluntate, quam penitens manifestavit Confessario confessionem, & absolutionem nutibus postulando. Sed pro coronide hujus resolutionis, notandum est hic obiter, & curiosè, moribundum, qui non valet, nisi per signa contritionis, sua peccata confiteri, lucrari Jubilæum, quia hæc est vera confessio sacramentalis, & ita adversus Graffum in appen. lib. 2. c. 5. n. 11. docet novissimè Bartholomæus à S. Fausto in tr. de Jubilæo, lib. 4. q. 4. Verum ad explicationem secundi casus deveniamus.

RESOL. LVI.

An moribundus, qui non audit, neque loqui potest, sed tantum pectus suum pulsat, suspirans in caelum oculos rollit, vel respicit aliquam imaginem; hoc videns Sacerdote, vel aliis testificantibus, sit absolvendus?

Et an sit absolvendus Sacerdos, qui inchoata Missa, &

si corpore prius famis voce amissa, cadens ad interitum moreretur? Et quid est dicendum de illo, qui significans se cupere confiteri, & ideo ad genus Sacerdotis accedens subitro appropria tangitur, antequam illud verbum profert, an talis sit absolvendus? Ex p. 3. tr. 3. Ref. 2.

§. 1. Respondet negativè Megala in 1. p. lib. 1. c. 11. n. 8. Thomas à Iesu in Tribunali conscient. c. 2. §. 1. c. in fine. Ioannes Franciscus Suarez in enchiridio casuum conscientia lib. 5. verb. Confessor. fol. 3. §. 6. §. petens Confessarium. Bonacin. de Sacram. disp. 5. §. 5. §. 2. punct. 2. §. 4. n. 6. & Suarez in 3. p. tom. 4. disp. 2. 3. §. 1. n. 11. ubi docent, moribundo in tali casu non sat esse adhibere signa contritionis; sed necessarium esse illa adhibere in ordine ad claves, petendo confessionem, seu vocando Sacerdotem, saltem signo, vel nutibus; quod non accidit in casu proposito. Ergo, &c.

2. Sed his non obstantibus, affirmativam sententiam tenet Zambranus de cast. tempore mortis, cap. 4. dub. 2. §. 1. Pharaonius de Sacram. Pœnit. tr. 1. §. 16. c. 1. §. 1. & Layman in Theol. mor. lib. 5. tr. 6. c. 8. n. 4. eo quod signa penitentia, quæ præsentem mortis periculo ab infirmis eduntur, conferri debeant ad sacramentalem absolutionem directæ, cum in tali statu optimum sub animæ remedium desiderare soleant. Quapropter, licet infirmus in phrenesim lapsus absolvi non possit, etiam si cum sanus esset, & nihil de mortis periculo cogitaret, pectus secundum morem pulsaret, aut sublati oculis in cælum dixerit, Miserere mei Deus; tamen si talia signa edidit morti vicinus, cum plura verba proferte non possit, præsumptio plerumque fieri potest, quod sacramentalem absolutionem à Sacerdote petiverit. Ita Layman.

3. Et ante illum, hanc sententiam docuerat etiam Ioannes Chapeavilla tr. de Sacramentis ministrandis tempore peccati, c. 3. §. 1. & quia Codex rarus est, ponam ejus verba. Querit igitur, an Parochi teneantur absolvere infirmos signa contritionis ostendentes, & respondet, teneri absolvere sub conditione; quia (ait ille) in casu extremae necessitatis in quo veramur, non requiritur expressa, sed sufficit tacita petitio confessionis. Et probatur primò, auctoritate D. Augustini serm. 4. 4. Tunditur, inquit, pectus, ut arguatur quod latet in pectore, ut evidenti pulsu occultum calligetur peccatum; reddit enim rationem, quare qui audiunt Confiteor, tundunt pectus, scilicet ut manifestent peccatum, & sic illud castigent. At huiusmodi manifestatio peccati est confessio saltem tacita ad ejus remissionem; ergo in illis signis reperitur confessio. Secundo, signa contritionis manifestant contritionem de peccato, quia aliter non essent ejus signa. Ergo manifestant peccatum, ut remittatur, contritio enim est animi dolor, ac detestatio de peccato commisso. Tertio, quia in illo articulo signa illa fieri non solent, nisi ad manifestationem peccatorum, quæ pungunt conscientiam, & quorum remedium queritur medicina penitentia; vult enim existens in illa necessitate declarare signis illis contritionis, quod non potest voce, quæ libenter si posset confessionem peteret; nam videmus etiam maximos peccatores, si vel unicum verbum proferte possint, ardentissime illo tempore, efflagitare confessionem.

4. Nec valet dicere, quod in illis signis contritionis sit inclusa aliqua peccatorum confessio, sed non illa quæ fit Sacerdoti, quæ sola est sacramentalis. Respondet, etiam Sacerdoti faciendam contineri. Qui enim petit absolutionem verbis expressis, vel signis contritionis, non petit illam à laico, sed ab Ecclesia, & ejus ministro, qui habent potestatem absolvendi peccata, atque aded à Sacerdote, & ita idem

est petere confessionem, vel absolutionem, verbis vel signis contritionis, ac dicere, Aliquis Sacerdos absolvat me à peccatis, quæ his verbis, vel signis contritionis manifesto in genere, meliori modo quo nunc possum. Hæc omnia Chapeavilla, quæ per Confessarij in mente teneant, & illa in praxim, me consulente, & impellente deducant, absolvendo supradictos infirmos sub conditione.

5. Notandum est tamen hic obiter ex supradictis, Sacerdotem, qui sano corpore nihil de mortis periculo suspicans Missam inchoasset, & in fine introitus decidisset mortuus, non posse à peccatis absolvi, licet generalem confessionem fecisset ad Deum coram ministro, & Ecclesia; quia illa confessio non fuit sacramentalis, neque directæ ad accipiendam absolutionem in foro penitentia. Ita Layman ubi supra. Contrarium tamen dicendum est de illo, qui significans se cupere confiteri, ideoque ad genus Sacerdotis accedens, subito apoplexia tangitur antequam aliud verbum profert; talem enim instante mortis periculo absolvendum esse non dubito; quia in ordine ad confessionem sacramentalem dedit generalia signa, quibus ostendit se peccasse, & de eo dolere. Ita Coninch. in responsione pro absolutione moribundi, n. 16. quidquid dicat Coquetius in dissertat. de absolutione per literas, c. 7. n. 21.

Sup. hoc infra in Resol. 64. §. ult. ad medium, & in Res. 65. §. Pellizzarius

RESOL. LVII.

An sit absolvendus moribundus si exhibeat supradicta signa, sed dubitatur, an sint orta ex contritione, vel ex angustia mortis? Ex p. 3. tr. 3. Ref. 3.

§. 1. Respondet affirmativè cum Sancio in selectis disp. 44. n. 35. in fine, ubi sic ait: Sub conditione impertienda erit absolutio; quando ambiguitas intercedet, num signa sint ex dolore orta, vel ex angore, & angustia mortis, cum prodesse possit infirmo, & non obesse sacramento; vitatur namque sacrilegij periculum conditione apposita, sic ille: & ita etiam docet Layman in Theol. mor. lib. 5. tr. 6. c. 8. n. 4. ubi hoc pacto asserit: Si consideratis circumstantiis, & examinatis his, coram quibus talia signa edita sunt, res dubia esse videatur, absolutio tamen conferri poterit sub conditione; si talis materia confessionis sufficiens sit ad absolutionis ministracionem.

Sup. hoc infra in Res. 65. §. Ayerla, eustim ante medium, verbi. Sic quando, & cum eodem Sancio tantum hic citato in to. 8. tr. 1. Ref. 3. §. Imo, breviter in fine.

RESOL. LVIII.

An Confessarius possit absolvere moribundum, qui in ejus absentia confessionem petiit, vel signa penitentia fecit, aliquo hoc restante? Idem inferitur de petente Baptisimum, & Extremam-Untionem, si post petitionem amisit loquelam. Ex part. 3. tr. 3. Ref. 4.

Sup hoc in tom. 8. tr. 1. Refol. 3. à lin. 5. & Resol. cita a in lin. 2. hujus textus hic est supra Refol. 55. & supra in tr. 3. Refol. 74. signanter inter medium & finem §. 1. verbi. unde Alvarez, & in to. 4. tr. 3. Refol. 155. à lin. 1. & lege can. usque ad §. ult.

§. 1. Negativè respondet à fortiori DD. citati in resol. 1. in principio, & novissime docent hanc sententiam Petrus Fay de Sacram. Pœnit. in addit. ad 3. p. D. Thom. q. 9. art. 3. disp. 3. ad 9. argum. Franciscus Coquetius dissertat. de confessione per literas, c. 7. n. 21. Didacus Alvarez in p. 2. D. Thom. q. 19. art. 6. disp. 86. per totam. Latorius tr. de indulgen. p. 2. c. 10. n. 130. & hanc sententiam ex Theologis Societatis Iesu, tenet novissime Turrianus de Pœnit. q. 9. art. 2. disp. 32. dub. 4. & ex nostra Religione Alphonsus de Leone tract. de officio, & potestate Confessar. tom. 1. recollect. 16. n. 123.

2. Probatur primò, quia confessio facta Sacerdoti, & accusatio propria propriorum peccatorum, est materia essentialis, & proxima sacramenti

Pœnitentia; sed in nostro casu moribundus cum vocavit Sacerdotem, vel signa contritionis effecit, nullam dedit materiam Confessario, (quia erat absens,) quamvis adstantibus dederit. Ergo absolvendus non est ex defectu materiæ, & Sacerdotis. Confirmatur, quia, ut infra videbitur, Clemens VIII. damnavit confessionem factam absente Sacerdote, sed talis est confessio de qua loquimur. Ergo, &c.

3. Secundò, Canones, qui contra hanc sententiam adducuntur, intelligendi sunt, ut vult glossa in c. 8. caus. 26. q. 6. de absolutione à censuris, quæ dari potest etiam in vitis; non verò de absolutione sacramentali confessionis, de qua loquimur.

4. Tertio, Rituale, seu Manuale Romanum, quod adducitur, est à Doctore confectum, & illius auctoritatem non excedit, neque consensum Pontificis, aut iussio, qua conscriptum fuit, & divulgatum, confert aliquod pondus rebus, quæ in eo præscribuntur, quia non præcæsit serium, aut sufficiens Theologorum examen.

5. Quarto, ad litteras Bellarmini, & Episcopi Armacani asserentium mentem Clement. VIII. dicendum est de illis authenticè non constare, & si constat authenticè, dicunt Pontificem respondisse ut privatum Doctorem: & sic in casu alio ad quandam Pontificiam responsum, respondet Henriquez lib. 1. c. 3. n. 4. in glossa littera P. Suarez tom. 3. quæst. 66. art. 6. disp. 21. sect. 3. Valentia tom. 4. disp. 4. quæst. 1. punct. 3. Sotus in 4. sent. disp. 3. quæst. unica, art. 6. Canus de locis Theolog. lib. 6. c. 8. Catharinus contra Cajetanum lib. 5. c. 3. Vega in Concil. Trident. lib. 9. c. 4. & 5. Bellarminus tom. 1. de Romano Pontif. lib. 4. c. 12. & alij. Et hæc sunt præcipua argumenta, quæ pro eorum firmata sententia, adducunt Coquetius, Fay, & alij ubi supra.

6. Sed ego prorsus adversus illos affirmativam sententiam tenendam esse puto; quam nobiscum tenet Angelicus Doctor D. Thomas opusc. 6. §. 5. de Extrema unct. ubi sub fine, ita ait. Si autem infirmus, qui petit unctioem, amisit notitiam, vel loquelam, antequam Sacerdos adveniat, quia in tali casu (quo scilicet aut Baptisimum, aut absolutionem simili ratione petiisset, juxta dicenda à nobis) debet etiam baptizari, & à peccatis absolvi. Ita ille; & nescio quomodo clarius nostram sententiam docere potuisset, aut qua ratione ejus verba in alium sensum, vel apparenter detorqueri possent. Idem etiam docet ex discipulis D. Thomæ doctus Pater Joan. de la Cruz in directorio conscientia, p. 2. de Sacram. Pœnit. q. 3. dub. 8. concl. 2. & hæc opinio est communis in schola Patrum Societatis Jesu, & illam tenent Maldonatus in summa casuum conscientia, q. 19. art. 14. Valquez in 3. p. tom. 4. q. 91. art. 2. dub. 1. n. 4. & 5. & in p. 2. disp. 62. cap. 5. n. 40. Suarez tom. 4. disp. 23. sect. 1. §. de eo qui confessionem petit. Valentia tom. 4. disp. 7. quæst. 11. punct. 1. Coninch de Sacrament. disp. 7. dub. 10. n. 99. Reginaldus in praxi tom. 1. lib. 8. c. p. 3. n. 28. Fillucius tom. 1. tr. 7. c. 5. n. 122. Fagundez præcept. 2. lib. 3. c. 1. n. 16. Toletus lib. 3. c. 8. n. 2. Becanus de Sacram. c. 36. q. 2. n. 1. Fernandez in instruet. Sacerd. docum. 4. n. 32. Emanuel Sà verb. absolutio, n. 10. Henriquez lib. 5. c. 2. n. 7. & lib. 6. c. 30. n. 7. Layman in Theol. mor. lib. 5. tr. 6. c. 8. n. 4. & alij. Idem docent ex nostra Religione Naldus in summa, ver. infirmus, n. 8. Megala in 1. p. lib. 1. c. 11. n. 8. Molfestus in sum. tom. 1. tr. 7. c. 5. n. 4. & alij. Et tandem præter citatos Doctores, docent etiam hanc sententiam Pontius de matris, lib. 2. c. 25. n. 8. Thomas à Jesu in Tribunali conscient. cap. 11. §. 10. Chapeavilla tract. de Sacram. tempore pestis, cap. 3. q. 30. Zambranus de cas. tempor. mort. c. 4. dub. 2. per totum. Pharaonius de Sacram. Pœnit. tr. 1. sess. 16.

Sup. hoc in to. 1. tr. 1. late in Refol. 189. & in Refol. ejus not.

Pro contentio in hoc §. Tertio Rituale, infra in §. Ad tertium, hujus Ref. &c.

Sup. hoc infra in Refol. 61. & legem per totam, ut magis clarescat doctrina hujus §. & Ref.

cas. 16. Corduba in questionario lib. 3. q. 39. Medina tr. 2. de confessione, q. 39. Pitigianus in 4. sent. tom. 2. disp. 17. quæst. unic. art. 8. concl. 4. & 5. Sylvius in addit. ad 3. p. D. Thom. q. 9. art. 2. quæritur 4. cas. 2. Montefianus in p. 2. D. Thom. disp. 29. q. 5. n. 176. Ludovicus de San Iuan in sum. tom. 1. tr. de Pœnit. q. 5. art. 19. dub. 6. Coriolanus de casib. reservat. p. 1. tr. 9. diffi. 37. n. 6. Bellocius in praxi Theol. mor. p. 1. q. 2. n. 112. Antonius de Literatis in sum. p. 1. c. 35. n. 7. & alij penes ipsos.

7. Probatum primò hæc opinio ex auctoritate Conciliorum, nam in Arauciano I. c. 12. sic habetur. Subitò obmutescens, prout statutum est, pœnitentiam accipere potest, si voluntatis præteritæ testimonium aliorum verbis habet, aut præsentis in suo nutu, & hic canon citatur in cap. qui recedunt 26. q. 6. Idem habetur in Concilio Carthaginensi IV. c. 76. cit. in c. 8. eadem causa, & q. & in Concilio Carthaginensi III. citato in c. egrosantes, de consecr. dist. 4. & S. Leo Papa Epist. 89. hoc clarè determinat; quod postea in Rituali Romano constitutum fuit, ubi sic habetur. Si inter confitendum, vel etiam amissionem incipiat confiteri, vox, & loquela ægri deficiat, nutibus, & signis conetur (scilicet Sacerdos) quoad ejus fieri potest peccata pœnitentis cognoscere, quibus utcumque, vel in genere, vel in specie cognitis, vel etiam si confitendi desiderium, five per se, five per alios ostenderit, absolvendus est. Sic Romanum Rituale editum anno 1615. de quo paulò infra.

8. Probatum secundò rationibus; quia talis moribundus, eo quòd ostendit se dolere de peccatis cum signis contritionis, vel etiam petat Sacerdotem à quo absolvetur, fatetur se peccasse, petique ut adstantes, tanquam suæ voluntatis interpretes, id Sacerdoti præsentem denuntiet, ab eoque absolutionem pro se petant; casu quo id per se facere non possit; ergo dum hi id faciunt, ipse per eos, tanquam per suos interpretes, præsentem Sacerdoti confitetur. Igitur in tali casu infirmus, qui ostendit, & habet, & indicat præsentem, & absolutam voluntatem confitendi, confessionem de facto moraliter inchoatè confetur; præsentia autem Sacerdotis, postea advenientis, coram quo qui ante præsentem fuerant, moribundi voluntatem, ac desiderium testantur, ac tanquam horum interpretes Sacerdoti explicant, non solum ut adversarij obijciunt, est merè materialis, & quasi per accidens, sed etiam verè humana, & formalis; quia ipse ex auditis, & visis humano modo, quantum potest in tali casu fieri, judicat de statu pœnitentis, & idè nostram sententiam tenuit Clemens VIII. qui interrogatus, an moribundus in casu de quo loquimur deberet sacramentaliter absolvi, respondit debere absolvi, & se eum absoluturum eumque casum suo decreto nullo modo comprehendere.

9. Restat modò respondere ad argumenta contraria. Et ad primum patet responsio ex dictis; quia in tali casu, ut supra diximus, cum talis ostendat exterius se dolere de peccatis, ac velle confiteri, petatque in hunc finem Sacerdotem accessitri generatim jam incipit confiteri, simili ferè modo atque is, qui per interpretem confitetur, dum huic sua peccata dicit, ut Sacerdoti, deinde ea explicet; quare dum adstantes postea Sacerdoti præsentem pœnitentiam, & desiderium moribundi explicant, instar interpretum ipsius confessionem Sacerdoti exponunt, atque ipse per hoc Sacerdoti jam præsentem confitetur, atque ita sufficientem materiam absolutionis præbet. Unde patet responsio ad Decretum Clement. VIII. nam in nostro casu negamus confessionem omninò absenti fieri, ut notat Sylvius in 3. p. q. 9. art. 3. concl. 3. Fagundez, Coninch, & alij, ubi supra.

10. Ad secundum argumentum, quòd Canones adducti

adducti, ut vult glossa in c. 8. *caus.* 26. q. 6. loquantur solum de absolutione à censuris, gratis dicitur, quia primò ibi nulla fit mentio censurarum, sed loquuntur generatim de omnibus, qui ex infirmitate subito obmutescunt; qui non nisi temerè possunt generatim præsumi esse censuris ligati. Secundò Canones illi comparant hanc reconciliationem cum Baptismo; ergo loquuntur de vero Sacramento. Tertio loquuntur de reconciliatione, quæ requiritur ante sumptionem Eucharistiæ; quæ respectu eorum, de quibus dubitatur, an sint in peccato mortali, debet fieri per susceptionem Sacramenti Penitentia. Quartò, quia si in hoc ita Concilia, & Patres interpretantur, nescio quo pacto ex illis Sacramentum Penitentia probavimus.

11. Ad tertium argumentum de Romano Rituali respondet fusc Coninch in *responsione contra Coquetium*, n. 38. ubi probat ex Bulla Pauli V. illi Rituali præfixa, fuisse editum cum consultatione Cardinalium, & ex autoritate Apostolica typis prodidisse.

12. Ad quartum argumentum de reponitione Clement. VIII. facta 1608. die 16. Aprilis, adducit ejus exemplar Coninch *ubi supr. post n. 61.* ex Epistola illi data ab Archiepiscopo Armacano sub die 6. Junij anno 1624. Et quamvis Pontifex, privatim interrogatus, hoc responsum dederit, nec per id, ut Pontifex aliquid, cui omnes teneantur assentiri, definitur intenderit, firmiter tamen probat, id quod eo probare præcipue intendimus, scilicet, illum eam ipsius decreto nullo modo comprehendendi; ipse enim optimè mentem suam, quid in illo suo decreto damnare intenderit, scire potuit. Igitur remanet satis firmata nostra sententia ex autoritate Conciliorum, Canonum, responsionum, Pontificum, & ex validissimis rationibus, quas tot DD. asserunt, & sequuntur; unde valde miror Coquet, *ubi supr. in dissert. de confessione per litteras* c. 10. n. 40. docuisse illam in praxi non esse probabilem; sed pro explicatione hujus sententia aliud dubium erit etiam explicandum. Queritur igitur.

RESOL. LIX.

Quot testes in supradicto casu debeant testificari Confessario de signis contritionis moribundum, vel quod confessionem petierit?
Et an oporteat testem esse Christianum, aut infidelem, vel hæreticum, &c. Ex p. 2. tr. 3. Ref. 5.

§. 1. Videtur prima facie respondendum, plures testes necessarios esse ex Concilio Carthaginensi IV. c. 76. & ex c. 15. q. 26. q. 6. ibi, *de testimonio, qui eum audierunt*, & ex Concilio Aragonico I. c. 12. & ex c. qui recedunt 26. q. 6. ibi, *testimonium aliorum verbis habet*; & ex Leone Papa Epist. 89. ibi, *testimonia eis fidelium circumstantium*, in quibus Concilia (ut patet) in numero plurali loquuntur. Ergo, &c.

2. Sed in tali casu sufficere unum testem, docet Sancius in *select. disp.* 44. n. 35. qui citat pro hac sententia Raynaudum, & Grassum; & quidem Felinus in *c. veniens* el. 1. n. 8. *de testib.* tenet standum fore dicto unius testis, ubi non agitur de prejudicio alterius, modò juret. Sed jurare in nostro casu necessarium non est, quia maximè impium esset mentiri. Nec oportebit testem esse Christianum, aut infidelem, aut hæreticum, de his enim præsumi non potest affirmare quod falsum est, ut fiat Sacramentum, præsumendum tamen esset è contra, non testaturos signa penitentia esse tradita, ne ministraretur Sacramentum verum; adhuc in eo eventu, puto Sacramentum ministrandum sub conditione, scilicet, si verum est,

Tom. I.

te signa penitentia ostendisse; absolvo te à peccatis. Et hæc omnia Sancius, & ante illum Zambranus de *Sacram. tempore mortis* cap. 4. dub. 2. & Reginaldus in *praxi* tom. 1. lib. 8. c. 3. n. 8. Sed potnam hic aliud dubium.

RESOL. LX.

An quem paulo ante in periculo mortis Confessarius audierat, & non absolverat, si postea superveniens invenit adhuc vivum, sed amisisse sensum, possit illum absolvere? Ex p. 3. tr. 3. Ref. 6.

§. 1. Affirmativè respondet Joannes Chapeavilla *tr. de modo ministrandi Sacramenta tempore pestis* c. 3. q. 13. Zambranus de *cas. tempore mortis* c. 4. dub. 2. *sect.* 7. n. 41. dummodò non constet talem voluntatem penitendi mutasse; quia ponitur dispositio sufficiens ad suscipiendam absolutionem, & reperitur confessio non tantum in genere, sed etiam in specie. Ergo, &c.

2. Nec valet dicere, quod potest contingere infirmum penitentem interim mutasse voluntatem confitendi; nam respondeo cum Chapeavilla *ubi supr. à quest.* 1. 2. quòd ferè impossibile est, ut quis existens in articulo mortis, & desiderans confiteri, mutet ita citò voluntatem. Secundò circumstantes, qui fuerunt, possunt testificari; an viderint signa mutationis voluntatis illius. Et tertio, quia idem inconveniens potest sæpius contingere in matrimonio contracto per procuratorem; quod tamen est in usu Ecclesiæ, & verum Sacramentum. Ergo, &c. Sed quartum dubium principale explicandum videtur; Unde quero.

RESOL. LXI.

An ad absolvendum moribundum sit sufficiens notitia mediata, que ex testibus mediatis proveniat?
Et an in prædicto casu, secusa omni attestazione testium, possit Sacerdos illum moribundum sensibus destitutum absolvere sub conditione?
Imò, an ad id teneatur? Ex p. 11. tr. 7. & Mil. 7. Ref. 31.

§. 1. Quod est querere, an possit Sacerdos absolvere moribundum, quando ij, qui testantur de voluntate, & petitione confessionis, non audierunt hoc ab ipso infirmo, sed de aliis, atque adeo non sunt testes immediati, sed mediati. Ratio dubitandi esse potest, quia in prædictis decretis videtur requiri testimonium eorum, qui ab infirmo audierant. Sic loquitur Concil. Carthag. IV. *can.* 67. supra adductum, ubi dicitur, *desit testimonium, qui eum audierat & accipiat penitentiam.*

2. Verùm his non obstantibus affirmativè sententia adherendum esse puto, quam tuetur Martinus de S. Ioseph in *man. confess.* tom. 1. lib. 5. tr. 16. *de penit.* num. 7. ubi sic ait; Pero si los testigos de quien oyo el confessor las señales de penitencia no son los mismos, que las vieron en el enfermo, sino otros, que las oyeron afirmar à los primeros, aunque niegan graves Autores, que puede el confessor absolver al penitente con este testimonio incerto, es probable que quede ser absuelto debaxo de condition, porque basta el testimonio mediato para cosa tan grave, y de importancia, como absolver à uno en el articulo de la muerte, y al Sacramento non se le haze agravio con la condicion de la absolucion. Pruebalo Lugo *disp.* 17. num. 81. pruebase porque conditio nihil ponit in esse, & ideo actus conditio-

Y 3 nalis;

malis, non valet nisi existente conditione, l. si quis sub conditione, ff. si quis omnia causas, cedere diem, ff. de verb. signific. l. si quis fundum, ff. de contrahend. empr. l. ex pallo, ff. de hered. instituen. Ita Martinus, cui adde Leandrum de Sacram. tom. 1. tr. 5. disp. 5. q. 44. & ante omnes Cardinalem Lugo de Sacram. pen. disp. 17. sect. 5. n. 81. & ratio est, quia notitia mediata, notitia est, & quae sufficit ad alios effectus; in quibus major certitudo requiritur. Nam si de Baptismo alicujus parvuli, vel etiam adulti quaeratur, & non adsit, qui eum baptizavit, sed alius fide dignus, qui dicat se ab ipso audisse, quod eum baptizaverit, vel etiam per internuncium fide dignum id testatur, habebit pro baptizato, quanto magis sufficit haec notitia ad absolvendum in eo periculo in quo absolutio prodesse potest, & non nocere? Unde in rituali Romano non alligatur ad testimonium immediatum, sed generaliter dicitur. Si confitendi desiderium per se, vel per alios ostenderit, absolvendus est. Ostendit autem per alios, qui per alios, mediate id manifestat, sicut Deus locutus dicitur populo suo per Prophetas, licet non omnes audierint immediate ipsos Prophetas, sed alios, quibus Prophetae immediate locuti fuerant. Ad quod etiam afferri potest exemplum confessionis, quae fit per interpretem: posset enim contingere, quod non sufficeret unus interpret, sed requirerentur duo, qui inter poenitentem, & Confessarium intercederent, v. g. si Graecus confiteretur cum Latino, & uteretur interprete Gallo, qui, & Graecum idioma intelligeret, & Gallicè explicaret, non Confessario, quia, nec Gallicam linguam intelligeret, sed Italo laico, qui rursus Italicè idem explicaret Confessario: tunc enim Confessarius contentus esset notitia accepta non ab eo, qui mediate à poenitente acceperat, sed ab alio qui mediate acceperat à poenitente. Cur ergo in casu nostro non posset simili notitia à poenitente accepta per duos intermedios quorum unus altero mediante eam notitiam accepisset? Hoc idem si in matrimonio accideret, crederem valere matrimonium, quod per duos interpretes fide dignos celebraretur, quorum alter alterum interpretaretur; quando ergo petitur in casu nostro testimonium alterius de voluntate confitendi, quam infirmus ostenderit, non petitur testis omni exceptione major, & juridicè legitimus qui de visu testificetur, sed testimonium juxta praesentem materiam, quae in nullius praedicta attestazione ei facta, & ita hanc sententiam tenet etiam Hermanus Busembaum in medulla Theol. mor. lib. 6. tr. 4. c. 1. dub. 3. art. 2.

Sup. hoc infra in Ref. 63. 64. & 65. & supra in Ref. 53 §. ult. & in tom. 4. tract. 3. Ref. 155. §. Ita.

4. Sed si aliquis quaerat an in supradicto casu etiam seclusa omni attestazione testium, potuisset Sacerdos illum moribundum absolvere sub conditione; affirmativam sententiam tenet eruditus, & amicissimus Pater Laurentius Longus in tabulis Sacram. tab. 2. c. 28. n. 8. Ioannes de Soria in Epilogo summarum part. 2. tract. 1. sect. 1. disput. 6. §. circa articulum mortis. Remigijs pract. confess. tract. 5. cap. 6. §. 11. num. 5. & novissimè Ioannes Pontius in Curs. Theolog. disp. 46. quest. 7. concl. 5. n. 95. ubi loquens de incidentibus in amentiam, & de iis, qui nullum antea dederunt signum contritionis, sic asserit; Quamvis posset conjici ex antea bona vi-

ta, quod si habuit tempus, habuerit etiam internam dispositionem; tamen illa conjectura non sufficit, nisi ad absolutionem conditionatam, qualis, si posset dari ipsi, posset etiam ei, qui ante sceleratè viveret: quia tales solent dolere de peccatis, & petere confessionem, quando sunt in periculo vitae, de quibus tamen non eodem modo quantum ad hoc discurrendum esse sentiunt Auctores, qui oppositum conclusionis tenent.

5. Quantum ad me autem attinet, non video, cur non possit dari utrique cum conditione, cum nihil mali sit in cōferenda tali absolutione, & non sit evidens, nec certum de fide, quod non possit prodesse.

6. Nec obstat, quia Concilia, & Pontifices in hoc casu semper addiderunt, absolutionem impendendam, modo testimonium ab aliis detur voluntatis praeteritae confitendi: ergo requiritur, quod ipse aliquando significaverit talem voluntatem.

7. Respondeo, eos loqui de absolutione absoluta, non conditionata; & propterea hoc argumentum valere de tali absolutione, non de conditionata, quidquid dicat Cardinalis de Lugo.

8. Dices cum Cardinali, hoc Sacramentum ex institutione sua esse indicium sensibile, ad quod requiritur accusatio sensibilis.

9. Respondeo, negando consequentiam, si loquatur de alia sensibili accusatione, sed de illa, quae potest ex signis sensibilibus conjici: accusatio autem poenitentis potest sic sensibilibus cognosci ex eo, quod soleant poenitentes cujuscunque conditionis in periculo mortis petere confessionem, cum possunt id facere; est enim verisimilius quod talis poenitens idem faciat internè, aut fecerit ante, ergo saltem sub conditione absolvi potest. Hucusque Pontius. Dicendum est igitur secundum mentem horum Doctorum, moribundum sensibus destitutum posse à Confessario sub conditione absolvi, quin addit peccare mortaliter, si id non faciat Martin. de San Joseph in mon. Confess. tom. 1. lib. 1. tr. 16. de poen. n. 9. ubi sic ait; Pero la mas grave question es, si podrá absolver el confessor al poenitente destituido de sentidos, que ni confesò pecado alguno, ni diò señales de contrición; Es comun opinion de los Doctores, que no podrá absolverle, porque todos los decretos de los Pontifices, y Concilios, quando hablan de la absolucion de los enfermos sin sentido, dicen que podrán ser absueltos, es con condicion que ayan pedido confesion con palabras, ò señales, y el Concil. Trid. sess. 14. c. 9. en ensa, que la confesion es acto judicial, en que forzosamente ha de haver algun modo de acusacion; y quando demos, que el tal enfermo tuviessè atricion ò contrición interior, esta no es confesion; señal de confesion seria la contrición, ò atricion, significados con accion exterior y assi no basta la voluntad que pudo tener de confesarse, sino que la confesion ha de ser actual, ò por señales, ò por llamar al confessor, con todo esto ay Autores graves, que afirman, que aun en este caso apretado, le deve absolver el confessor de baxo de condicion: si possum, & est capax absolutionis; y lo mismo han tenido hombres dotissimos, que no han eferito, porque todos dicen que en à quel punto, aun los hombres desalmados se cōvierten de ordinario, y le piden misericordia à Dios, pesandoles de sus ofensas. Y na die en duda se ha de presumir, que no se acuerda, y cuyda de su salvacion eterna, y que por lo menos en lo interior carezca de atricion, con que ayudado con el sacramento se salve. Et moriens nunquam praesumitur immemor salutis aeternae, l. fin. C. ad leg. Jul. repetundar. cap. sancimus l. 9. 7. A la verdad yo juzgo, que esta opinion es probable por principios extrinsecos, y en caso semejante pe-

cará contra caridad el Sacerdote, que no absolvere al tal enfermo dexabo de la condicion dicha, por que no haziendo, como no se haze agravio al Sacramento, dexata, deponer los medios, que puede para la salvacion del proximo en lance tan apretado. Ita Martinus de San Joseph.

10. Sed ego pro hac sententia in pluribus locis alios Doctores adduxi, & quid sentiam aperui, nunc verò sufficiat pro curiosis Doctores jam alibi adductis, Authores in hac resolutione citatos addidisse.

RESOL. LXII.

Quis non coram infirmo, sed statim in ejus absentia manifestavit Confessario illum petisse confessionem, vel signa contritionis ostendisse, quaritur, an si Sacerdos illum vivum adhuc inveniat, possit sacramentaliter absolvere?

Et an adversus hoc non faciat Decretum Clem. VIII. editum die 20. Junij 1602. in quo damnatur tanquam falsa, temeraria, & scandalosa ista propositio: scilicet licere per literas, seu inter nuntium confessionem absenti peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere?

Et notatur Clem. VIII. in supra dicto Decreto declarare supra dictam absolutionem non solum illicitam, sed etiam invalidam, & nullam esse. Ex part. 3. tract. 3. Ref. 7.

in hoc in §. 1. **A**ffirmativa sententia potest hoc argumento suaderi, quia in hoc casu, licet illa confessio sit facta absente Sacerdote per nuncium, tamen postea absolutio non datur in absentia, sed in presentia penitentis; ergo licita & valida erit. Et ita hanc opinionem tenent Henriquez lib. 5. cap. 2. n. 7. & Valentia tom. 4. disp. 7. q. 11. punct. 1. ubi sic asserit, quod ipsa confessio possit fieri per nuncium, aut literas Sacerdoti, dummodo ipse Sacerdos non nisi presentem postea absolvat, omnino est probabile; ut v.g. si ager aliquis absentem Sacerdotem per literas, aut per nuncium accersat, ac timens futurum, ut morbo postea oppressus, confiteri illi in presentia non possit per eandem literas, vel nuncium ipsi confiteatur, ut adveniens demum Sacerdos se quantumvis morbo aggravatum absolvat. Hæc Valentia, quæ omnia accidunt in casu nostro. Ergo, &c.

2. Nec adversus hanc doctrinam facit decretum Clementis VIII. editum die 20. Junij 1602. in quo damnatur tanquam falsa, temeraria, & scandalosa ista propositio, scilicet, licere per literas, inter nuntium Confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere. Nam respondent aliqui hanc propositionem non ita à Pontifice damnari, ut utrumque ejus membrum censura notetur, ac proinde supradictam declarationem volunt intelligendam esse in sensu copulativo, seu complexivo, non autem in sensu divisivo, fundatur hæc interpretatio in tribus. Primum in particula & quæ utrumque membrum conjungit, & parit sensum complexivum; nam si divisivè loqui voluisset Pontifex, potius id explicasset per particulam vel. Secundò, quia Pontifex utitur signo demonstrativo singulari, dicens hanc propositionem, quod proprie denotat hypotheticam, damnari per modum unius. Tertio, quia inter Theologos tunc quando emanavit illud decretum, non erat quæstio de sensu divisivo, sed de complexivo tantum; ergo solum censendum est Pontificem declarare id, de quo erat controversia.

3. Et ita explicationem hujus decreti modo quo supra, esse probabilem putat Becanus de Sacramen-

ris, cap. 37. q. 8. nam contrariam vocat tantum tutiorem; unde sic explanant hoc decretum Filliucius in tom. 1. tract. 7. cap. 1. n. 20. & Villalobos in summa, tom. 1. tract. 9. disp. 37. n. 6. ubi sic asserit: [A la declaracion de Clement. VIII. se puede responder que alli ambas cosas juntas incluye confession y absolucion en ausencia; ya qui no las ay juntas, que està presente el Sacerdote, quando absolve, y mas que alli, no determina el Papa que la Confession echa en ausencia no es valida, sino solo dize que es illicita.] Ita ille. Et hoc ultimum, nempe Clementem VIII. in illo decreto non determinasse confessionem factam absente Sacerdote esse invalidam, sed illicitam, docet etiam Coninch in responsione contra Coquetium impugnantem absolutionem moribundi, num. 27. & 28.

4. Igitur ex supradictis videtur dicendum, posse Sacerdotem absolvere moribundum sensibus destitutum, si testes de signis ejus contritionis non coram infirmo testimonium ferant, dummodo Sacerdos postea, presente infirmo, illi sacramentalem absolutionem tribuat. Et hanc sententiam tenent Filliucius tom. 1. tract. 7. cap. 5. n. 122. Bonacina de Sacram. disp. 5. q. 5. sect. 2. punct. 2. §. 4. n. 10. Fernandez in ex. am. resol. mor. part. 3. c. 7. §. 6. n. 50. & Zambranus de casu tempore mortis, cap. 4. dub. 2. sect. 5. n. 31. qui asserit confessionem absente Sacerdote esse validam tempore mortis, quando aliter fieri non potest, non obstante decreto Clem. VIII. vide etiam Layman in Theol. mor. lib. 5. tract. 7. cap. 3. n. 9. in fine. Possévinum de officio curati cap. 7. n. 88. Villalobos ubi supra, & alios.

5. Nec contra hanc sententiam abit D. Leo Epist. 89. ibi, testimonia ei fidelium circumstantium prodesse debent, ubi videtur docere testes in hoc casu in presentia infirmi testimonium ferre debere; nam aliquis posset respondere, Pontificem dixisse, quia id frequentius solet evenire, nempe ut Confessarius superveniat, ubi est moribundus cum aliis, qui postea illi testimonium ferant vocatum à moribundo Confessario, &c. Unde in Concilio Arausicano VII. cap. 12. & in Carthaginensi IV. cap. 76. dicitur absolute sufficere Confessario ad absolvendum sacramentaliter infirmum, si testes dent testimonium de voluntate ipsius; ergo, &c.

6. Hæc opinio videtur mihi probabilis, & novissimè, in terminis, ut asserunt, terminantibus iterum illam tenet Bonacina tom. 3. disp. 2. quæst. 3. punct. 33. num. 4. ubi asserit, posse absolvi penitentem, qui accersivit Confessarium per nuncium, & adveniens Confessario ita obmutuit, & ita sensibus destitutus est, ut nullum peccatum exprimere, aut doloris signum exhibere possit, nullusque tunc adsit, qui petitionis confessionis fidem faciat, & ita Romæ sensisse multos DD. testatur. Et ita sentiunt multi viri docti Societatis Jesu; & nostræ Religionis.

7. Sed negativam sententiam ego teneo; quia puto esse de necessitate sacramentalis Confessionis, ut efficiatur in presentia Sacerdotis; ut tenent fere omnes Doctores ex Dominicanorum familia, & Societate Jesu locis citatis, & illi quos ad satietatem adducit Franciscus Avila in dissertatione de confessione per literas cap. 2. per totam. Confessio enim est actus personalis, ut & absolutio; ergo sicut Confessarius non potest absolvere in absentia, ita & penitens non potest confiteri nisi illo presente; unde Clemens VIII. quidquid asserat Villalobos & Filliucius ubi supra, in illo decreto, non solum damnavit absolutionem absente penitente, sed confessionem absente Confessario; & ita verba illa Clementis accipienda esse in sensu divisivo, & non complexivo docet Seraphinus Freitas in addit. ad tract. de confess. sollicit. quæst. 13. n. 31. Alphonsus de Leone tract. de offic. & potest.

Sup. hoc lege Ref. & §. 5. annor. pt. ex-teritarum hujus Ref.

potest. *Confess. tom. 1. recollect. 6. num. 123.* Turrianus de *pen. quest. 9. art. 2. disp. 3. dub. 4.* Fagundez *præc. 2. lib. 2. cap. 10. num. 5.* Coquetius in *dissertatione de confessione per literas. cap. 5. num. 15.* Alvarez in *p. 2. D. Thoma. q. 19. art. 6. disp. 80. in appendice n. 34. & sequent.* Petrus Fay de *pen. in addit. ad 3. p. q. 9. art. 3. disp. 3.* Pitigianus in *4. sent. tom. 2. disp. 17. quest. unica. art. 8. concl. 2.* Nugnus in *3. p. tom. 2. q. 9. art. 3. diffc. 2. confit. 2.* Franciscus Avila in *dissert. de confess. per literas cap. 9.* Joannes Chapeavilla *tractat. de modo ministrandi Sacramenta tempore pestis, quest. 30.* Sylvius in *3. part. post concl. 4.* qui ex Cardinali Bellamino testatur Clem. VIII. intellexisse suum decretum in sensu diviso, quod postea die 14. Julij 1605. declaravit sacra Cardinalium Congregatio, cujus, verba afferunt Coquetius, & Fay ubi *suprà.*

8. Igitur ex supradictis apparet, negativè respondendum esse ad casum propositum in præsentem resolutione, nam moribundus confiteretur per nuncium absente Sacerdote, quæ confessio est damnata per dictum decretum Clem. VIII. quod non accidit in casu * *refol. 4.* Videlicet, quando Confessarius invenit moribundum sensibus destitutum, & adstantes testificantur illum confessionem petiisse, vel signa contritionis exhibuisse, nam (ut *suprà* dictum est) dum tales adstantes Sacerdoti præsentem penitentiam, & desiderium moribundi explicant, instar interpretum ipsius confessionem Sacerdoti exponunt, atque ipse per hos Sacerdoti præsentem confitetur, quod non potest dici in casu de quo loquimur, nam testes exponunt Sacerdoti penitentiam moribundi, ipso absente; ergo est confessio facta per nuncium in absentia, quæ à Pontifice jam damnata, & improbatæ est; ergo, &c.

9. Notandum est etiam hic contra Coninch, & Villalobos ubi *suprà.* Clem. VIII. in supradicto decreto non solum confessionem absenti factam, & absolutionem absenti datam declarasse illicitam, sed etiam invalidam, & nullam. Et ita præter Pitigianum, Nugnum, Avilam, Coquetium, Alvarez, Fagundez ubi *suprà* docent etiam Ioan. de la Cruz in *direct. p. 2. de sacram. Pen. quest. 3. dub. 7. concl. 3.* Fabrus de *Pen. 4. sent. disp. 17. quest. unica, disp. 29. cap. 1. n. 19.* & Franciscus Avila in *dissertat. de confessione per literas cap. 9.* sed ad ultimum dubium principale, curiosum & difficile deveniamus.

RESOL. LXIII.

An Confessarius possit absolvere sub conditione moribundum sensibus destitutum, qui neque petiit confessionem, nec ullum signum dedit contritionis? Ex part. 3. tract. 3. Ref. 8.

Sup. hoc in §. 1. duabus Ref. seqq. & *suprà* in Ref. 51. §. ult. & in Ref. 67. §. Sed si, & in tom. 4. tr. 3. Ref. 155. §. Ita.

Affirmativam sententiam (attendas quæso amice lector) docet Homobonus in *examine Ecclesie p. 1. tract. 7. cap. 18. quest. 84.* ubi sic asserit: Prudenter aget Parochus, si favorabilius illi opinioni adhareat, quæ sentit absolutionis beneficium moribundo impendi posse, etiam si nullum confessus sit peccatum, nec Confessarium petierit, nec indicia exhibuerit, ex quibus actus contritionis, vel attritionis argui possit; modò talis in mortis articulo constitutus, Christiano more vivere solet, & bonus ac fidelis homo æstimaretur. Quod quidem placitum in præxi referunt amplexum fuisse Clement. VIII. Pontificem Maximum, ac prudentissimum virum; eum enim quidam ex fabrica D. Petri præceps tuisset, & illum cadentem vidisset, absolutionem ei dedit, dicens; Si es capax, absolve te à peccatis tuis. Quæ sententia illa sane ratione confirmatur, quòd in necessariis ad salutem tutior pars est amplecten-

da, & certiori periculo occurrendum est; & irreverentiam Sacramenti, vel sacrilegij periculum, tum conditione apposita, tum autoritate Doctorum, hanc opinionem tuentium, cessare dicitur. Ita ille.

2. Et ante illum Molfesius in *summ. tom. 1. tract. 7. cap. 5. n. 48. & 49.* qui notat hanc sententiam tenuisse ex nostra Religione Patrem D. Gabrielem Lotharium, virum doctissimum, Patrem Salmeronem Societatis Iesu, & Patrem Lupum Capuccinum, & confirmat hanc opinionem his rationibus; quia in tali casu potest esse (prout in dubio præsumitur) ut quis sit memor salutis æternæ, & interius habeat aliquem efficacem attritionem, quæ rectè dispositus sit recipere sacramentalem absolutionem, & de attrito fieri contritus. Nec urget dicere, quòd multoties qui ex insperato loquelam amittunt, non solent habere peccatorum attritionem, quia præoccupati timore mortis, ad alia non advertunt. Nam responderetur, in his viris frequentius accidere, ut cogitent de peccatis suis, ut experientia docet, & leges adaptantur ad ea, quæ frequentius, non autem quæ raro accidunt, Sic Molfesius.

3. Hanc etiam sententiam docet Antonius de Litteratis in *summa edita Roma cum approbatione Magistri Sacri Palatii anno 1611. part. 1. cap. 35. num. 7.* & quod majus est, hanc opinionem non solum approbavit Gregorius XV. Pontifex maximus, quando erat Archiepiscopus Bononiensis in *memoriali Confess. cap. 1. de forma sacrament. Penit. n. 16. folio 215.* edito Bononiæ apud Ioannem Baptistam Bidellum anno 1623. sed etiam tenuit, debere Sacerdotes illam in præxim deducere; sic enim ibi asserit. Licet absolvere moribundum, etiam si nullum penitentiae signum det in præsentia Confessarii, si tamen aliquis testetur eum ostendisse confitendi desiderium; ita docet Rituale Pauli V. immo addit Sacerdotale Romanum pagina 624. ex doctrina Divi Antonini, posse etiam absolvi moribundum assuetum frequentare confessionem, quamvis repentino casu oppressus Sacramentum non petierit. Neque solum potest Confessarius in his duobus casibus absolvere, sed etiam debet, quia contingere potest moribundum esse tantum attritum; unde damnetur, nisi absolvatur. Ita ille.

4. Unde ego, saltem ex principio extrinseco puto, hanc sententiam probabilem esse, & ita illam tenent aliqui Patres Societatis Iesu, & nostræ Religionis, & dici potest, quòd in hoc casu adest aliquo modo materia, quæ per testificationem, & famam probitatis dicti moribundi efficitur præsens; probus enim vir supponitur omni die actus contritionis, & signa doloris elicere. Ergo, &c.

5. Verùm his non obstantibus sententiam negativam ego teneo, quam tuetur Henriquez *lib. 3. de pen. cap. 10. n. 9.* ubi sic ait: Si infirmus amisso rationis iudicio, nullum præbet, nec paulo antea dederat peccati, & penitentiae signum, nullo modo est absolvendus à peccatis, in quo quidem rudiores Sacerdotes errant. Sic ille, & post illum Petrus Fay de *pen. in addit. ad 3. part. quest. 9. art. 2. disp. 2.* ita asserens. Neutiquam absolvi potest, qui subito in supremum vitæ incidit discrimen, neque coram Sacerdote exprimere peccatum ullum potest, aut signis aliquibus dolorem peccatorum, & volitionem confitendi patefacere; licet contrarium indiscretè, & ignoranter factis, ac sine ullo profus, vel apparente fundamento à variis Sacerdotibus practicetur. Sic Fay, & hanc sententiam novissimè mordicus tenet Episcopus Joannes Malderus vir doctissimus in *tract. de sigillo de confess. cap. 15.* Alphonsus de Leone *tract. de sigillo de confess. tom. 1. recoll. 6. n. 131.* Naldus in *summ. ver. confess. num. 32.* cum aliis communiter. Et ratio est, quia absolutio ex Concilio Trid. *sess. 14. c. 9.*

De Absol. Sacramentali. Ref. LXIV. &c. 261

6. est actus judicialis, sed iudicium non exercetur, ubi accusatio nulla est; ergo.

6. Nec valet dicere cum Homobono, & Mollesio ubi supra, quod moribundus in tali casu forsitan interius habeat attritionem; nam respondeo cum Zambrano de cas. occurrentibus tempore mortis, cap. 4. dub. 2. sect. 8. num. 46. & cum omnibus Theologis, attritionem, vel contritionem interiore non esse confessionem, sed signa externa contritionis esse confessionem peccati in genere, nam materia Sacramentorum debet esse sensibilis, quae non adest in casu nostro; ergo nullo pacto adhibenda erit absolutio.

7. Firmat etiam hanc sententiam Concil. Arausic. l. c. 12. ubi sic habetur. Subito obmutescens baptizari, aut penitentiam accipere potest, si voluntatis praeterita testimonium aliorum verbis habet, aut praesentis in suo nutu; vide quomodo Concilium requirit materiam sensibilem, quae etiam postulat Concilium Carthaginense II. c. 34. & IV. c. 76. cum Decretali Leonis I. ad Theodorum Foriolensem, quae est epist. 91. unde apparet, semper in Ecclesia cautum fuisse, ne moribundus absolvatur, qui aliqua signa non dedisset, per quae aliqua confessio, & accusatio haberi censetur; & ideo Layman in Theol. mor. lib. 5. tract. 6. c. 12. n. 4. sic ait Patres & Doctores non aliter permittunt Penitentiae sacramentum moribundo obmutescenti ministrari, nisi antea sacramentalem absolutionem verbis, aut signis petiverit. Ita ille cum Reginaldo tom. 1. lib. 8. cap. 3. n. 25. Turriano de pan. q. 9. art. 2. dist. 30. dub. 1. ad 3. argum. Bellochio de cas. refer. part. 1. q. 2. n. 116. Pitigiano in 4. sent. tom. 2. dist. 17. q. unica, art. 8. concl. 3. Yribarne in tom. 2. dist. 18. q. unica, dist. 16. sect. 5. Valquez in 3. part. tom. 4. q. 91. art. 2. dub. 1. n. 1. & aliis.

8. Nec urget, quod cum talis moribundus bene vixerit, praesumitur habere confitendi voluntatem, nam respondetur, quod Concilium Tridentinum, & Florentinum asserunt materiam huius Sacramenti esse actus penitentis; ergo non sufficit voluntas confitendi, sed oportet confessionem esse actualem; saltem in nutu, aut vocatione Confessarii.

9. Et sic satis explicata sunt quinque dubia, quae in principio Tractatus discutenda proposuimus, placitis DD. circa praesentem quaestionem innixa.

RESOL. LXIV.

An Confessarius possit absolvere sub conditione moribundum, qui neque petiit confessionem, nec ullum signum dedit?

Et an sit licitum Confessario absolvere à peccatis mortis proximum sensibus destitutum, etiam si nulli sint praesentes, qui testentur illum petiisse confessionem, aut signa contritionis dedisse, dummodo alius absens qui illum vocavit, fidem de petita ab eodem confessione prius illi fecerit?

Et an sit absolvendus & sub conditione Sacerdos, qui inchoata Missa post introitum, & si corpore prius sanus, voce amissa, cadens ad interitum rueret? Ex part. 4. tract. 4. Ref. 92.

quia, ait ille, si potest dari absolutio sub conditione, quando dubitatur, an penitens habeat usum rationis, vel an sint peccata, nulla est ratio convincens, cur id fieri non possit; similiter sub conditione, quando talis hic nullum signum dedit contritionis, & alius devotus erat, & frequentabat confessionem & communionem, nam potest esse, pro ut in dubio praesumitur, ut quis sit memor salutis aeternae, & quod interius habeat aliquam efficacem attritionem, qua rectè dispositus sit recipere sacramentalem absolutionem, & de attritu fiat contritus, praesertim quia nulla fit injuria huic Sacramento, sub conditione impertitur absolutio, unde si non reperiretur dispositus, absolutio habetur pro non data, & sic prodesse, non autem nocere potest, nec fit irreverentia Sacramento; & in confirmationem huius refertur quoddam casu cadebat Roma quidam ex fabrica D. Petri, & reperiebatur ibi Clemens VIII. Pont. Max. vir sapientiss. & vidisset illum cadentem; quod dederit ei absolutionem his verbis; Si tu es capax absolutionis, ergo te absolvo. Ita Faustus loco citato. Et tandem novissimè, posse in tali casu absolutionem per modum suffragij adhiberi, docet doctus Jacobus Bayus Professor Sac. Theol. in Academ. Lovaniensi in insit. Relig. Christ. lib. 2. cap. 91. & quia codex raris est, ponam ejus verba. Caterum ait, an repente loquelam & sensum ac omnem intelligentiam dependens sine ulla praevia confessione, nulloque signo peculiari in ordine ad claves, ne vel in communi dato absolvi possit, majorem habet difficultatem, cum enim absolutionis sententia per modum iudicij & causa cognitione proferenda sit, nullaque hic peccatorum confessio, vel iudicij materia reperitur, absolutionis sententia impendi nequit; attamen per modum suffragij absolutionem adhiberi, nihil vetat inclusa conditione tacita, vel expressa, in quantum possum, & quatenus capax es. Ita Bayus; sed ego, ut dixi, negativam sententiam tenendam esse puto, nec aliter in praxi faciendum esse existimo.

3. Notandum est etiam hic Philibertum Marchinum in tract. de bello divino, seu de peste, part. 3. c. 13. n. 15. docere, quod licitum est Confessario absolvere à peccatis mortis proximum sensibus destitutum, etiam si nulli sint praesentes, qui testentur ipsum petiisse confessionem, aut signa contritionis dedisse, dummodo alius absens qui illum vocavit, fidem de petita ab eodem confessione prius illi fecerit. Ita ille, ubi etiam num. 19. docet, absolvendum esse sub conditione Sacerdotem qui inchoata Missa post introitum etiam corpore prius sanus, voce amissa cadens ad interitum rueret; quia praebens signa penitentiae & Missam inchoans dispositus iudicandus est ad sacramentalem absolutionem recipendam, eo vel maxime quod in articulo mortis quilibet quocumque pietatis signo virtualiter confessionem in votis habere censetur, cum unusquisque in mortis discrimine optimo, quo potest, remedio animae suae providere praesumatur. Sed haec omnia non admittunt Doctores, quos ego ipse citavi ubi supra, resol. 7.

Sup. hoc ut in annot. ult. huius Ref. Sup. hoc supra in Ref. §. 6. §. ult. & infra in Ref. seq. §. Pelizzarius.

Quae hic est Ref. 1. post praeteritam, & in aliis ejus primae, & secundae annot.

RESOL. LXV.

An moribundus nulla signa contritionis ostendens possit sub conditione absolvi?

Quod idem dicendum est de Sacerdote, qui in confessione generali fieri solita in principio Missae amittit loquelam, ac usum sensuum, quod possit absolvi sub conditione ex vi talis confessionis. Ex part. 9. tr. 6. & Misc. 1. Resol. 20.

§. 1. Difficilis quaestio: & idèdè sapius ad illam pertractandam calamus sumo: & quia

à pluribus per litteras instanter rogatus fui an præter Doctores à me alibi adductos, alios haberem pro opinione affirmativa tuenda, illos hic non gravabor apponere: sic ita asserit Petrus Marchant. in *Tribun. Sacram. tom. 1. tract. 4. tit. 4. dub. 7.* [Sed ad primam partem hujus quartæ responsionis in favorem animarum revertamur, in qua dixi, quòd quando peccator Catholicus ita opprimitur, ut nullum appareat signum penitentia, aut desideratæ, sive postulatae Confessionis; nihilominus possit sub conditione absolvi, sive absolvendum esse. Cui responsioni, quamvis nonnulla *superius* dicta videantur adversari; illam tamen sic declaro. Etsi namque in tali peccatore sic oppresso, nullum mihi signum appareat, quod materiam Confessionis faciat mihi sensibiliter præsentem in ordine ad absolutionem, nec mihi proinde certo constet, peccatorem sic obmutescentem de peccatis, aut salute cogitare; imò nec appareat eum ratione uti: potest tamen fieri, ut non tantum intus de peccatis doleat, confiterique desideret; sed etiam aliqua signa edat per se sensibilia, etsi mihi incognita, ut sunt suspiria, gemitus, aspirationes, oculorum fixi intuitus, aut alij in corpore motus, qui, etsi doloris corporalis, aut naturæ patientis sint ordinariè signa; nihilominus ab ipso peccatore quandoque ordinantur, ut interna penitentia nutus. Unde absolvendo eum sub conditione, & muneris, ac charitatis in hac extrema necessitate satisfacio; & conditio omnem irreverentiam, & defectum, qui subesse possent, tollit, & in anxietate tanta animam Deo commendo intentione communi Ministris Ecclesiæ, quæ, ut *suprà* dicebat S. Augustinus, nullum ex hac vita sine artha suæ pacis exire velle debet. Confirmor in hac ignotorum signorum declaratione, eo, quod mihi semel extremo periculo post Extremam Unionem laboranti, & per omnia sensuum operatione destituito contigit. Sensibus omnibus destitutus eram, excepto auditu: ratione autem, & judicio fimo, & recto intus utebar, ita ut cum me deficere, & ex Medico foris loquente, & ipsius naturæ debilitate perciperem, firmiter me Dei misericordiæ commendabam, & pium affectum aliquem foris conabar præstare. Unde mirum est, si fortè genui aliquo, vel respiratione, vel doloris nutu illud non ostenderim, quamvis adstantes illa non notarent, nisi fortè ut eram signa naturæ patientis. Ab illo tempore in animum induxi, quòd, si quovis modo aliquem Catholicum sic oppressum, reciperem, nec signum aliquod mihi intelligibile penitentia dare possent; nihilominus sub conditione absolverem, eo quòd fortè aliquod signum penitentia edat, etsi mihi incognitum: cum (ut dixi) hoc sit charitatis, & conditio omnem defectum auferat, qui in administratione Sacramenti contingere possent.

2. Lezana in *Summa qq. Regul. tom. 3. verb. Confessio, num. 11.* [Majus dubium est in casu, quo nec moribundus Confessionem postulavit, nec signa contritionis dedit, nec est aliquis, qui id testetur, an scilicet, tunc absolvi possit, aut debeat modo dicto, scilicet, sub conditione? Affirmant Molfesius in *Summa, tom. 1. tract. 7. cap. 5. num. 48. & 49.* Homobonus in *exam. Eccles. part. 1. tract. 7. cap. 18. quest. 84.* & alij, eò quòd dicant, Clement. VIII. ita fecisse cum quodam, quem ex fabrica S. Petri præcipitem mere videbat; & quia credunt, quòd eo ipso, quòd homo est bonus fidelis, in tali casu vellet confiteri sua peccata. Sed negant communiter Doctores: tum, quia Concilia relata solum loquuntur, quando moribundus petivit Confessionem: tum, quia absolutio non potest dari sine actuali Confessione, quæ in hoc casu non extat. Valquez in *3. part.*

tom. 4. quest. 91. art. 2. dub. 1. Diana *suprà*, * *resol. 1. casu. 8.* Lugo *suprà, sect. 3.* Ego verò, licet hanc sententiam eundam lententiam probabiliorum credam; primam tamen non reputo omnino improbabilem, eò vel maxime quòd existimem, omnes fideles in eo periculo constitutos, si vel per modicum tempus sui compotes existant, non solum actu interno Confessionem desiderare, sed externo actu id desiderium semper manifestare; quod videtur virtualis quædam Confessio, pro absolutione conditionatè concedenda. Sed alij iudices sunt.]

3. Averla de *Sacram. Pœnit. quest. 10. sect. 18.* [At in casu extreme necessitatis, quando moribundus non aliter confessus est, nec confiteri potest si fortè edidit aliquod Confessionis signum, & de hoc Sacerdos prudenter dubitet, quamvis id ei non notificetur, quia nec ipse, nec alius adfuit præsens, ut percipere possent tale signum, tunc si detur absolutio, fortè valebit, & idèò sub conditione impertienda est tali moribundo. Ita se habuit casus ille, qui narratur de operario lapsò à fabrica D. Petri, & absoluto à Clemente Pontifice: poterat enim prudenter dubitari, illum in cadendo inclamasse Confessionem, quamvis nullus id audire, vel nuntiare possent: idèò pie illi poterat absolutio sub conditione impendi. Et inutile profus est, quod respondet Manriquez, ubi *suprà*, potuisse id fieri à Pontifice, quia est supra omne positivum jus. Certè enim hoc non dependet ex positivo jure humano, sed ex jure divino in instituendis Sacramentis, supra quod non est Pontifex: quare id similiter poterat, & in omni simili casu posset quilibet Sacerdos. Sic, quando dubitatur, non quis ex angustia mortis, vel ex compunctione cordis signa ediderit, conceditur debere sub conditione absolvi. Item, si quis solitarius existens repentino casu confessus, ex desiderio suæ salutis Confessionem inclamet, & alius fortè pertransiens eum audiat, idque nuntiet Sacerdoti, poterit sanè absolvi: ergo etiam in casu, quo nullus audire, vel nuntiare poterit, si dubitari possit, illum edidisse aliquod signum, (locus dubitandi aderit, quando tunc non constet oppositum), impertienda ei erit sub conditione absolutio. Quando enim non potest haberi materia certa Sacramenti, licitum est tentare conficere cum materia dubia; in Sacramentis, inquam, ad salutem necessariis, qualia sunt Baptismus, & Pœnitentia. Quare, sicut in extrema necessitate licitum est baptizare in aliquo liquore, de quo dubitaretur an sit aqua naturalis, quando certa aqua haberi non possent: ita in extrema necessitate licitum erit absolvere in dubio Confessionis, quia, si fortè moribundus eo modo, quo potuit, Confessionem petiit, jam adhibuit ex parte sua materiam necessariam, se aliquo modo accusando, & officium Judicis implorando; & ad hoc sacrum Tribunal confugiendo; & idèò cum hoc dubio materie poterit adhiberi absolutionis forma. Et ita in praxi Lugo ex auditu narrat, in Belgio fieri à multis Confessariis, qui milites in bello moribundos, etiam si nulla signa dare possint, absolvent.]

* 4. Pellizzarius Societatis Jesu in *Man. Regul. tom. 1. tit. 5. cap. 3. sect. 1. n. 60.* [Utrum verò Religiosus Sacerdos, qui in Confessione generaliter fieri solita in principio Missæ amittit loquelam, ac usum sensuum, possit sacramentaliter absolvi ex vi talis Confessionis, qua ille se confessus est peccatorem, dicens: *Quia peccavi nimis cogitatione, verbo, &c.* Respondeo, non posse, eò quòd talis Confessio non sit sacramentalis, nec in ordine ad claves, (prout requiritur ad absolutionem); sed oratio quædam ad alium finem prolata. Ita Layman *lib. 5. tract. 6. cap. 8. n. 4.* & alij contra Marchinum *tract. de peste, part. 3. cap. 13. num. 15.*

Sap hoc late supra in Ref. 56. & in tom. 4. tit. 1. Ref. 155. a principio usque ad ult.

num. 15. cuius opinionem puto defendi posse, non quidem, quod hæc Confessio sit sufficiens ad absolutionem sacramentalem; sed ob doctrinam à nobis tradendam, nimirum posse absolvi illum, qui sensibus omnino desituitur, & nullo pacto petit confessionem, si contet, illum fuisse solum vivere more Christiano, &c.] Quam doctrinam postea firmavit in tom. 2. tract. 8. cap. 3. sect. 2. num. 114. ubi testatur ex fide dignis; talem doctrinam docuisse, & practice Theologicæ Scholæ fulgentissimum lumen Suarez, & per se literas à se consultos tradidisse Patrem Nicolaum Baldellum, & Patrem Anthonium Naldum, viros ex eorum Operibus impressis satis notos. Vide omnino dictum Pellizzarium.

5. Victorianus Premoli ex eadem Societate in Memoriali Cleric. part. 4. cap. 1. num. 14. [Sexto, scire debet nunquam licere absolvere absentem, quicquid aliqui in contrarium dixerint. Ita enim declaravit Clemens VIII. licet tamen absolvere moribundum, etiamsi nullum poenitentiae signum det in presentia Confessarii, si tamen aliquis testetur, ostendisse confitendi desiderium. Ita docet Rituale Pauli V. & etiam supra diximus. Imò addit Sacerdotale pag. 62. ex doctrina D. Antonini: posse etiam absolvi moribundum afflictum frequentare Confessionem, quamvis repentino casu oppressus, Sacramentum non petierit. Neque solum potest Confessarius in his duobus casibus absolvere: sed etiam debet, quia contingere potest, moribundum esse tantum attritum, unde damnetur, nisi absolvat, ut de priori casu dicit Suarez.] Et tandem Tamburinus Societatis Jesu in Methodo expeditæ Confessionis, edito Romæ 1647. lib. 2. cap. 16. §. 1. n. 11. sic ait: [Nonnulli Doctores putant, ejusmodi moribundum satis superque petere Confessionem per mores Christianos tota vita sensibilibiter peractos: atque adeo putant absolvi posse, saltem sub conditione, si est capax absolutionis: idcirco in praxi censeo posse, saltem sub conditione dicta: imò propter tam urgentem instantis mortis necessitatem, etiam debere. Ratio est: quia per conditionem cavetur injuria Sacramenti: & ex alia parte consultitur, quantum fieri potest, saluti moribundi, qui in tali articulo præsumi saltem attritus potest.] Ita ille.

6. Et hanc sententiam novissimè mordicus tenet Leander de Sacrament. tom. 1. tract. 5. disp. 5. quest. 46. omnino videndus. Idem etiam docuit Janfenius penes Lessium in 3. part. D. Thome, quest. 9. art. 2. dub. 2. num. 20. præter Mollesum, Homobonum, Faulsum, Anthonium de Litteratis, & alios, quos ego, ut dixi alibi, per extensum adduxi: quibus adde ex Societate Raynaudum de Martyris, part. 2. cap. 3. num. 7. Virum doctum, & amicitissimum.

7. Et idè Joannes Caramuel in Theol. moral. lib. 3. disp. 4. n. 1542. putat, Confessarium teneri hanc sententiam in praxim deducere: ita enim ait: [Præter votum, juramentum, præceptum, etiam proximi necessitas cogit hominem mutare dictamen probabile. Non posse absolvi, qui nullum signum dederit, quo videatur actualiter petere Confessionem, sentis quidem probabilissimè: tibi enim viri doctissimi consentiunt: & tamen te peccatum esse mortaliter, si non mutes dictamen, assero: cum moribundo, omnibus sensibus desituito, qui nullo signo externo Confessionem petit, occurris. Ratio est clarissima: ille enim est in extrema necessitate constitutus, in periculo æternæ damnationis, & jure fraternæ charitatis teneris eum adjuvare, si potes: ergo & teneris ipsum absolvere, id enim potes: quia tamen non possis operari contra tuum dictamen, potes illud prudenter mutare, & opinioni probabili

subscribens, illi absolutionem concedere.] Ita ille. His tamen minimè obstantibus, puto sententiam supradictorum Authorum non esse omnino tenendam; sed omnino negativæ sententiæ adhaerendum. Et ita docent communiter Doctores per ea, quæ alibi à nobis dicta sunt, & me citato, docet etiam Eminentissimus Cardinalis de Lugo de poenit. disp. 17. sect. 3.

Alibi in Re & §§. assignatis in annot. prima hujus Ref.

RESOL. LXVI.

An Confessarius non solum possit, sed teneatur adhibere absolutionem in casibus supradictis; quia ex duabus opinionibus semper est eligenda illa quæ favet poenitenti; & quia in supradictis casibus Confessarius administrando Sacramentum cum opinione probabili, nullam illi injuriam infert? Ex parte 3. tr. 3. Ref. 9.

§. 1. **R**espondeo affirmativè, & ita docent Regius in resol. cas. conf. cas. 39. num. 16. Turrianus de poenit. quest. 9. art. 2. disp. 30. dub. 1. Suarez tom. 4. disp. 23. sect. 1. num. 15. Megala in 1. part. lib. 2. cap. 11. num. 8. Joan. de la Cruz in direct. part. 2. de sacrament. Poen. quest. 3. dub. 8. concl. 2. Coninch de Sacram. disp. 7. dub. 10. num. 106. Memoriale Greg. XV. de forma sacram. Poen. cap. 1. num. 17. Filiucius tom. 1. tract. 7. cap. 5. num. 123. Sylvius in 3. quest. 9. art. 2. quaritur 4. Vasquez in 3. part. tom. 4. q. 91. art. 2. dub. 1. num. 38. & alij, quia cum hoc licitè possit facere, vel ex charitate, vel ex justitia (si ipsius pastor est) ad hoc obligatur; quod etiam verum est respectu eorum, qui contrariam sententiam tenent; quia cum hanc sententiam possint in praxi tunc sequi propter suam probabilitatem, idque sit saluti moribundi valde expediens, aut etiam necessarium, si solum sit attritus, ad hoc, ut diximus, vel ex charitate, vel ex justitia tenentur. Igitur Sacerdotes nolentes moribundum in tali casu absolvere, rectè Vasquez ubi supra vocat reos, & necatores animarum.

Sup. hoc in Ref. præterita pro parte in §. Victorianus, ad medium, veri. Neque, & in §. ult. ad lin. 8. vers. tamen, & lege doctrinam Resi not. seq.

2. Non desinam tamen etiam hinc apponere sententiam Montefini in part. 2. disp. 26. quest. 5. num. 245. & Joannis Sancij in selectis, disput. 44. numer. 35. ubi sic ait: Advertendum quod licet opinio negans, posse per nutus, & signa poenitentem in extremis constitutum absolvi, ne videlicet irritum fiat Sacramentum, sit in favorem Sacramenti, & opinio affirmans, absolvi posse, sit in favorem suscipientis; ex dictis duabus opinionibus semper eligenda est illa, quæ favet poenitenti, cum Sacramenta instituta sint ut medicinæ suscipientium, unde Sacramentum juri suo cedit, ut ita dicam, ex periculo irritationis exponi non agrè fert, eò quod salus spiritualis proximi magis tuta relinquatur suscepto Sacramento, quam si illud non ministraretur, & tibi violatio charitatis imminet, aut Religionis, charitas amplectenda est, & hæc violaretur non administrando Sacramentum infirmo indigenti, ex administratione verò solum violaretur Religio. Ita Sancius.

Sup. hoc in tom. 8. tr. 1. Ref. 3. & in aliis eius primæ not.

3. Igitur cum aliquis perplexus est inter duo præcepta simul occurrentia, strictius erit adimplendum; sed cum magis obliget charitas, quam Religio, ergo in casu nostro tenetur Confessarius potius adhibere absolutionem in favorem poenitentis, quam illam denegare in reverentiam Sacramenti; sed melius dicendum est; quòd in tali casu Confessarius administrando Sacramentum cum opinione probabili, nullam illi injuriam infert; ergo tenetur ratione charitatis erga proximum ei illud administrare.

RESOL.

RESOL. LXVII.

Sup. hoc in tom 8. tr. 1. ex doctrina Ref. 3. § 2. in principio. An quando Confessarius ex opinione probabili absolvit moribundum, possit ei absolutionem prabere sine conditione? Ex part. 3. tr. 3. Refol. 10.

* Quae hic est supra Ref. 55. §. I. Communiter Doctores asserunt absolutionem in tali casu dandam esse sub conditione; verum Vasquez in 3. part. tom. 4. quest. 91. art. 2. dub. 1. n. 39. in casu posito supra in * resol. 1. putat conditionem illam esse supervacaneam; & hanc sententiam docet etiam Sancius in selectis disp. 44. numer. 32. ubi ita ait: Sequens opinionem, posse videlicet per signa absolvi penitentem, non tene-

bitur sub conditione absolvere; nam ille, qui agens aliquam actionem, judicat se non delinquere, absolute potest illam exercere; nec opus erit conditionem addere. Unde quando communiter dicunt Theologi, ministrandum esse Sacramentum sub conditione, quando dubitatur de valore Sacramenti, id intelligendum est in dubio proprio, non in opinionibus. Quod optime confirmat caput de quibus de Baptismo; ubi decernitur rebaptizandum esse illum sub conditione, de quo dubitatur, an sit baptizatus. Ita Sancius. Et haec dicta sufficiant circa explanationem dubiorum, qua in principio Tractatus exponenda proposui; omnia tamen subdendo Sanctae Romanae Ecclesiae correctioni, & doctorum virorum judicio.

In indice primo hujus Tom. I. Vide Apendicem ad hunc Tract. IV. Ubi reperies alias multas questiones mistas, & dispersas per alios Tom. Tract. & Ref. quae simul pertinent ad hunc Tract. IV. de Absolutione Sacramentali, &c.

TRACTATUS QUINTUS, DE ALIQVIBVS RESERVATIS, atque de eorum Absolutione.

RESOL. I.

An non solum in articulo mortis, sed etiam in periculo, possit quis eligere Confessarium non approbatum pro omnibus peccatis & censuris reservatis? Ex part. 3. tract. 4. Ref. 71.

Sup. hoc supra in tr. 4. Ref. 19 & hic infra lege Ref. seq. & alias ejus primae not. & signanter infra in primis in. Ref. 7. & in tom. 3. tr. 1. Ref. 41. § Verum si aliquis, & in tom. 5. tr. 1. ex Ref. 106. § ult. a principio, & in 19. tr. 7. Ref. 126. per totam. §. I. NEGATIVAM sententiam docent Sotus, Covarruvias, Graffius apud Finellium, ubi supra, cum Cano, & Ledesma, quos citat & sequitur Joan. de la Cruz: putant enim distingui articulum mortis à periculo, ita ut privilegium eligendi Sacerdotem non expositum pro confessione, sit solius articuli, non autem periculi.

2. Sed falluntur equidem, & ita affirmativam, sententiam docet Finellius tract. de cas. reservatone, cap. 8. num. 8. qui citat Henriquez, Abbatem, Angelum, Sylvestrum, Medinam, Victoriam, Navarrum, Philiaricum, Sayrum, & alios; unde ipsi met adversarij hanc opinionem probabilem putant, & ideo Joan. de la Cruz in direct. conscient. part. 2. de Sacrament. Penit. quest. 5. dub. 10. concl. 2. sic asserit: Probabile est, quod qui existit in periculo mortis, potest eligere in Confessorem, etiam non expositum pro omnibus peccatis, & censuris etiam reservatis. Ita ille. Et ratio praeter alias ista erit, quia si periculum mortis ab articulo distinguamus, saepius continget infirmum inabsolutum decedere, dum Confessarius morborum inexpertus nesciat articulum à periculo distinguere ac propterea verum articulum non cognoscens, differat absolutionem, aut quia à reservatis credat adhuc absolvere non posse, aut expectare velit Parochum, vel alium approbatum Sacerdotem. Dicendum est igitur, quod mortis periculo idem privilegium tribuitur, quod vel in mortis articulo conceditur, unde ex his sequitur dubitatio.

RESOL. II.

An in articulo mortis, seu periculo possit quilibet Sacerdos absolvere ab omnibus peccatis, censuris, & reservatis?

Et an sub nomine Sacerdotum in hoc casu comprehendantur non approbati, excommunicati, suspensi, irregulares, degradati, heretici, cessante periculo perverisionis, &c?

Et quid de simplici Sacerdote praesente Parocho? Et in §. ultimo hujus Resolutionis docetur, quomodo hac sententia in periculo mortis, intelligatur, Et quid, si propria sponte quis periculum mortis adeat, v. g. in bello jussu, maris longa navigatione, &c. Ex part. 3. tr. 4. Ref. 57.

§. I. Respondeo affirmativè ex Concilio Tridentino sess. 14. c. 7. cum communi Doctorum sententia, & sub nomine Sacerdotum in hoc casu comprehenduntur non approbati, & expositi, item suspensi, irregulares, degradati, excommunicati, ac non tolerati, & contra Navarrum cap. 26. m. 26. etiam haeretici cessante periculo perverisionis, & ego, ut alibi dixi, puto probabiliter simplicem Sacerdotem posse in tali casu etiam praesente Parocho, à reservatis infirmum absolvere. Sed difficultas est pro praxi, quo tempore in periculosa infirmitate possit Confessarius à reservatis absolvere? Respondent DD. non esse intelligendum ultimum vitae spatium, sed quodvis etiam probabile mortis periculum. Sed haec responsio adhuc manet in generalitate, itaque Sancius in select. disp. 12. n. 5. docet absolutionem à reservatis posse impendi à prima die infirmitatis periculosa, ut doloris lateris, tabardilli, &c. Ita ille.

2. Notandum est tamen hic, quod ex Corduba Sanch. in tom. 2. lib. 2. cap. 12. n. 13. putat quoad periculum mortis hanc sententiam procedere, quando videlicet quis non propria sponte, sed ex causa urgente, seu morali necessitate coactus, tale periculum adcat.